

Programmabegroting 2015

Gemeente Bedum

Inhoudsopgave

| | |
|---|------------|
| Begroting 2015 in 1 oogopslag | 5 |
| Algemeen | 17 |
| – Samenstelling Bestuur | 19 |
| – Kerngegevens | 20 |
| – Fysieke structuur | 20 |
| Beleidsbegroting | 21 |
| – Programmaplan | 23 |
| • Algemeen bestuur | 25 |
| • Openbare orde en veiligheid | 29 |
| • Verkeer, vervoer en waterstaat | 31 |
| • Economische zaken | 35 |
| • Onderwijs | 39 |
| • Cultuur en recreatie | 41 |
| • Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening | 45 |
| • Volksgezondheid en milieu | 51 |
| • Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting | 55 |
| • Financiering en algemene dekkingsmiddelen | 59 |
| – Algemene dekkingsmiddelen | 63 |
| • Onvoorzien | 65 |
| • Investerings | 65 |
| – Paragrafen | 67 |
| • Lokale heffingen | 69 |
| • Weerstandsvermogen | 75 |
| • Onderhoud kapitaalgoederen | 83 |
| • Financiering | 87 |
| • Bedrijfsvoering | 89 |
| • Verbonden partijen | 95 |
| • Grondbeleid | 105 |
| • Gemeentelijke subsidies | 115 |
| • Controle en Onderzoek | 117 |
| • Interbestuurlijk Toezicht (IBT) | 120 |
| Financiële begroting | 127 |
| – Inleiding | 129 |
| – Toelichting op het overzicht van baten en lasten | 131 |
| – Uiteenzetting van de financiële positie | 132 |
| Meerjarenraming 2016 - 2019 | 133 |
| Investeringslijsten 2015 - 2019 | 143 |
| Overzicht van reserves en voorzieningen | 149 |
| Vaststellingsbesluit | 155 |
| Bijlage I Berekening EMU-saldo | 159 |
| Bijlage II Specificatie algemene uitkering | 163 |

Begroting 2015 in 1 oogopslag

Inleiding

Om het lezen van de begroting enigszins te vergemakkelijken hebben we sinds 2010 de gewoonte om een beknopt overzicht van de begroting weer te geven. Hiermee kunt u snel de hoofdpunten van de begroting doorgronden. In deze begroting zetten we deze lijn voort.

Begroting 2015 en meerjarenbegroting

Wij hebben ons bij de opstelling van deze begroting gehouden aan de geschetste kaders, zoals beschreven in de voorjaarsnota en in de kadernota. Dat betekent enerzijds dat geïnventariseerde wensen en ontwikkelingen die zijn benoemd in de voorjaarsnota, financieel zijn verwerkt in deze begroting. Anderzijds hebben we de bij de kadernota voorgestelde maatregelen in de begroting verwerkt. De onzekerheden aan rijkszijde zijn echter nog altijd groot. Wij noemen de Algemene Uitkering, de doeluitkeringen en de mogelijke effecten van de decentralisaties.

In uw vergadering van 18 september jl. heeft u de kadernota inclusief dekkingsvoorstellen besproken en op onderdelen kanttekeningen geplaatst bij het pakket aan maatregelen voor de periode 2015-2019. Met deze kanttekeningen is rekening gehouden bij de verwerking in de voorliggende begroting 2015. We hebben de geplande investeringen nogmaals tegen het licht gehouden en hebben de geplande verhoging van de OZB opbrengsten van 6,5% in 2019 neerwaarts bijgesteld naar de huidige macronorm van 3%, vanwege het geraamde overschot in dit jaar. Alles overwegende zijn wij, gezien het toegenomen tekort, echter genoodzaakt het bij de kadernota voorgestelde pakket met bezuinigingsmaatregelen nagenoeg volledig in te zetten.

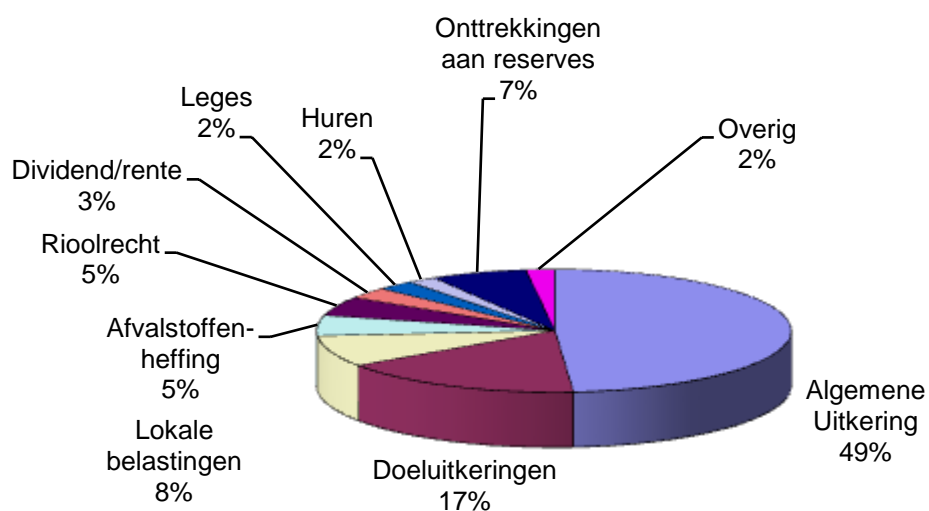
Met deze maatregelen is het gelukt een structureel sluitende meerjarenraming op te stellen met een verwacht overschot van afgerond € 57.000 in 2019. Het komend begrotingsjaar 2015 sluit met een structureel tekort van ruim € 257.000.

De provincie eist normaliter een structureel sluitende begroting in het komende begrotingsjaar en daarnaast een sluitende meerjarenraming. Met haar begrotingscirculaire heeft de provincie ons voor het komend begrotingsjaar laten weten een tekort in het begrotingsjaar te accepteren, mits de meerjarenraming sluitend is. Hierin zijn wij geslaagd. Wij leggen u een sluitende meerjarenraming voor, met voortzetting van het bestaande beleid, nieuwe investeringen in combinatie met bezuinigingen, de inzet van een deel van de algemene reserve en enkele inkomstenverhogingen.

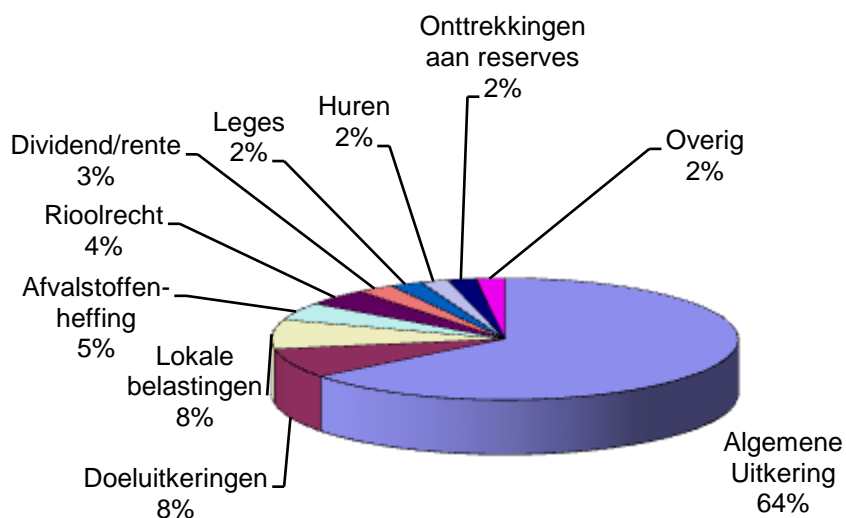
Inkomsten

Geen uitgaven zonder inkomsten. Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken is elk jaar veel geld nodig. In de programmabegroting 2015 en beknopt in deze Begroting in 1 oogopslag (BIO), staat hoeveel geld de gemeente nodig heeft en waaraan dit geld wordt besteed. Voordat we daar verder op ingaan, laten we u in de onderstaande grafieken zien waaruit de inkomsten van de gemeente Bedum in 2014 en in 2015 bestaan en wat de onderlinge verhouding tussen de inkomstenbronnen is. De gemeente krijgt algemene inkomsten, waarvan de bestemming door de gemeente zelf bepaald kan worden en inkomsten waarvan de besteding is gebonden. Te denken valt hierbij aan rioolrechten, reinigingsrechten, afvalstoffenheffing of specifieke rijksuitkeringen, die alleen mogen worden ingezet voor een bepaald doel.

Inkomstenverdeling 2014



Inkomstenverdeling 2015



Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, vormen de algemene uitkering, de doeluitkeringen en de lokale belastingen de belangrijkste baten, gevolgd door de heffingen die rechtstreeks zijn gerelateerd aan de geraamde kosten. Hierna gaan we nader in op deze verschillende inkomstenbronnen.

Algemene uitkering

De bijdrage van het rijk vormt dé belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Kort samengevat bestaat deze uit vergoedingen van specifieke uitkeringen en uit de algemene uitkering. Hier gaan wij in op de laatste.

Twee keer per jaar wordt de hoogte van deze algemene uitkering bijgesteld: in mei en in september. De gemeenten worden hierover met een circulaire door het rijk geïnformeerd. De september circulaire 2014 is verwerkt in deze begroting. Dit betekent dat deze begroting is opgesteld aan de hand van het meest actuele inzicht. Opvallend is dat het aandeel van de algemene uitkering is gestegen van 49% in 2014 naar 64% in 2015. Dit heeft te maken met de decentralisatie van taken van het rijk naar gemeenten. De middelen die wij hiervoor van het rijk ontvangen, maken onderdeel uit van de algemene uitkering.

Daarnaast ziet u een sterke afname van het gepresenteerde aandeel doeluitkeringen. Dit komt doordat de rijksvergoeding voor de WSW met ingang van 2015 is opgenomen in het participatiebudget, dat ook onderdeel uitmaakt van de algemene uitkering.

Een uitgebreidere analyse van de algemene uitkering kunt u vinden in de paragraaf 'Algemene Dekkingsmiddelen'.

Lokale belastingen

De belangrijkste inkomstenbron – ná de algemene uitkering en de doeluitkeringen – vormen de lokale heffingen. Het gaat hier o.a. om de belastingen RZB, OZB en hondenbelasting. In deze begroting is ervan uitgegaan dat de RZB en OZB opbrengst jaarlijks (tot en met 2018) stijgt met 6,5%; dit is hoger dan de macronorm OZB voor 2015, die is vastgesteld op 3%. Voor 2019 is een verhoging conform de huidige macronorm geraamd.

In de programmabegroting 2015 wordt voorgesteld om komend jaar, onder het voorbehoud van de uitkomsten van de herwaardering van de onroerende zaken, de tarieven te hanteren, zoals deze zijn opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Overige lokale heffingen

Naast de belastingtarieven die dienen als algemeen dekkingsmiddel, zijn er ook heffingen die rechtstreeks gerelateerd zijn aan de gemaakte kosten. Deze inkomsten mogen de kosten dan ook niet overschrijden en zijn dan ook geraamd als onderdeel van de verschillende programma's. Het gaat hier voornamelijk over de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten, de rioolrechten en de overige rechten, zoals de begraafrechten, leges en marktgelden.

In onderstaande tabel zijn deze samengevat en afgezet tegen de tarieven van 2014. We beperken ons hierbij tot de gemeentelijke belastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Voor de overige tarieven verwijzen wij naar de legesverordening 2015, die gelijk met de begroting in uw raad wordt behandeld.

De tabel laat een combinatie zien van beperkte stijgingen van tarieven en voor de afvalstoffenheffing een omvangrijke daling van het tarief. Daarmee houden wij onze lastendruk op een relatief laag peil.

| Roerende en onroerende zaakbelasting | 2014 | 2015 |
|---|---------|---------|
| OZB eigendom woningen | 0,1380% | 0,1501% |
| OZB eigendom niet-woningen | 0,2215% | 0,2283% |
| OZB gebruik niet-woningen | 0,1655% | 0,1718% |
| RZB eigendom | 0,1380% | 0,1501% |

| Hondenbelasting | 2014 | 2015 |
|---|--------|--------|
| Voor één hond | 69,39 | 70,26 |
| Voor elke hond meer van dezelfde houder | 104,73 | 106,04 |
| Houders van een kennel | 213,46 | 216,13 |

| Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten | 2014 | 2015 |
|---|----------|----------|
| Huisaansluiting | 235,38 | 230,12 |
| Extra groene container 140 liter | 51,36 | 51,36 |
| Extra grijze container 240 liter | 131,41 | 131,41 |
| Reinigingsrechten container 240 liter * | 149,65 | 149,65 |
| Reinigingsrechten container 770 liter * | 1.210,25 | 1.210,25 |
| Reinigingsrechten container 1100 liter * | 1.423,33 | 1.423,33 |

| Rioolheffing | 2014 | 2015 |
|------------------------------|----------|----------|
| Basistarief | 211,80 | 212,86 |
| Bedrijven (> 10 medewerkers) | 317,69 | 319,28 |
| Alleen grond-/hemelwater | 63,54 | 63,86 |
| Verzorgingstehuizen | 1.482,57 | 1.489,98 |

Dividend en rente

De gemeente Bedum bezit aandelen in o.a. Enexis. Het structurele dividend en de rente die wij als gemeente ontvangen vanuit de onderdelen van Enexis, zijn opgenomen in deze begroting. Daarnaast bestaat deze post voor een groot deel uit bespaarde rente. In de staat van reserves en voorzieningen is de berekening van de bespaarde rente aangegeven: deze wordt grotendeels toegevoegd aan de algemene reserve. Meer informatie over de rente en het dividend vindt u in de paragraaf algemene dekkingsmiddelen.

De programma's

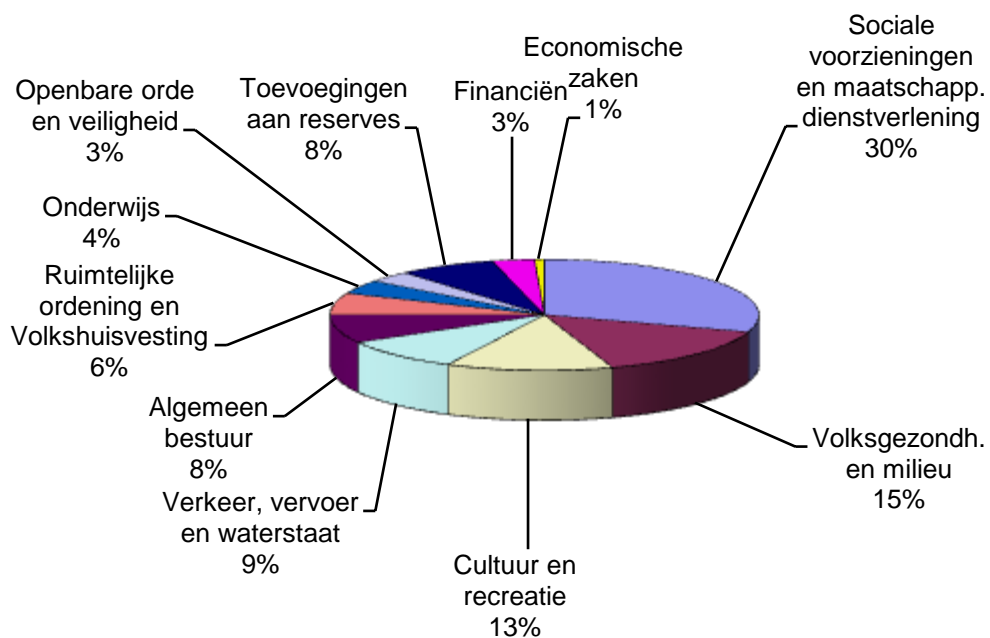
De baten (deels) en lasten worden toegerekend aan de door uw raad vastgestelde programma's. In de onderstaande tabel staan de lasten en baten van de verschillende programma's weergegeven. Hierbij worden de algemene dekkingsmiddelen, de mutaties in de reserves en de post onvoorzien apart gepresenteerd. De belangrijkste punten uit de programma's komen daarna kort aan de orde.

Opvallend is dat de uitgaven van het programma 'Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening' fors gestegen zijn. Ook hier ligt de oorzaak in de taken die worden gedecentraliseerd van het rijk naar de gemeenten

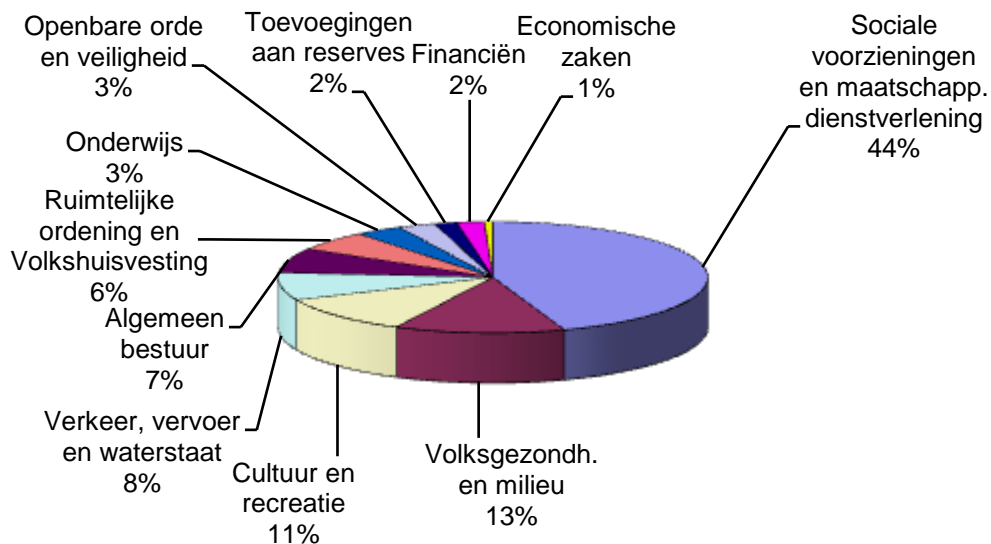
| | Rekening 2013 | | Begroting 2014 | | Begroting 2015 | | |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|--------------------|
| Omschrijving programma | Lasten | Baten | Lasten | Baten | Lasten | Baten | Saldo |
| Algemeen bestuur | 1.567.823 | 153.984 | 1.621.516 | 206.865 | 1.611.713 | 170.572 | -1.441.141 |
| Openbare orde en veiligheid | 602.894 | 0 | 640.793 | 0 | 628.822 | 0 | -628.822 |
| Verkeer, vervoer en waterstaat | 3.303.757 | 229.764 | 1.832.319 | 22.029 | 1.788.509 | 22.029 | -1.766.480 |
| Economische zaken | 129.792 | 99.906 | 142.427 | 91.059 | 143.322 | 91.059 | -52.263 |
| Onderwijs | 846.975 | 46.623 | 801.232 | 28.623 | 798.797 | 31.195 | -767.602 |
| Cultuur en recreatie | 2.555.368 | 246.669 | 2.456.558 | 265.942 | 2.435.329 | 284.909 | -2.150.420 |
| Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening | 6.121.214 | 3.585.808 | 5.975.259 | 3.407.855 | 9.970.815 | 1.934.266 | -8.036.549 |
| Volksgezondheid en milieu | 2.855.173 | 2.315.292 | 2.827.035 | 2.221.014 | 2.855.327 | 2.272.446 | -582.881 |
| Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting | 1.671.453 | 638.864 | 1.248.796 | 359.025 | 1.285.154 | 334.888 | -950.267 |
| Financiën | 336.447 | 335.786 | 625.369 | 10.295 | 457.544 | 8.636 | -448.908 |
| Subtotaal programma's (a) | 19.990.896 | 7.652.696 | 18.171.304 | 6.612.706 | 21.975.331 | 5.150.000 | -16.825.332 |
| Omschrijving algemene dekkingsmiddelen | | | | | | | |
| Lokale heffingen | | 1.576.653 | | 1.623.495 | | 1.721.978 | 1.721.978 |
| Algemene uitkeringen | | 9.531.089 | | 9.620.631 | | 14.248.235 | 14.248.235 |
| Dividend en rente | | 168.516 | | 586.541 | | 566.248 | 566.248 |
| Saldo financieringsfunctie | | | | | | | 0 |
| Saldo compensabele BTW en | | | | | | | 0 |
| Uitkering BTW-compensatiefonds | 0 | 0 | | | | | 0 |
| Overige algemene | | | | | | | 0 |
| Dekkingsmiddelen | | 620.437 | | | | | 0 |
| Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (b) | 0 | 11.896.695 | 0 | 11.830.666 | 0 | 16.536.461 | 16.536.461 |
| Onvoorzien (c) | 0 | 0 | 24.139 | 0 | 26.585 | 0 | -26.585 |
| Resultaat voor bestemming | 19.990.896 | 19.549.391 | 18.195.443 | 18.443.372 | 22.001.916 | 21.686.461 | -315.456 |
| Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves: | | | | | | | 0 |
| | 2.669.101 | 3.971.143 | 1.453.187 | 1.291.420 | 376.113 | 434.730 | 58.617 |
| | | | | | | | 0 |
| Totaal toevoegingen en onttrekkingen | 2.669.101 | 3.971.143 | 1.453.187 | 1.291.420 | 376.113 | 434.730 | 58.617 |
| | | | | | | | 0 |
| Resultaat na bestemming | 22.659.997 | 23.520.534 | 19.648.630 | 19.734.792 | 22.378.029 | 22.121.191 | -256.839 |

Procentueel gezien zijn de uitgaven van de gemeente in 2014 en 2015 als volgt te verdelen:

Uitgavenverdeling 2014



Uitgavenverdeling 2015



Het programma Algemeen bestuur

In 2015 en volgende jaren zal de agenda mede bepaald worden door de discussie over de bestuurlijke inrichting van Groningen. De gemeenteraden hebben in december 2013 ingestemd met een verdere verkenning van de vorming van de zogenaamde G7 gemeente, met een spiegeling naar de modellen Hoogeland en Eemsdelta naar het voorstel van de commissie Jansen, dan wel met de koppeling van de Eemshaven aan Eemsmond. In 2014 zijn deelonderzoeken opgezet om zo mogelijk in oktober van dit jaar een principebesluit te nemen.

In het kader van ‘Antwoord©’ wordt gewerkt aan de implementatie van een kennisbank en de invoering van digitaal zaakgericht werken. De behoefte van inwoners aan digitale dienstverlening is in de afgelopen vijf jaar ruim verviervoudigd: in 2015 wordt de digitale dienstverlening vraaggerichter opgezet en in lijn gebracht met de dienstverlening via de kanalen telefoon, mail en balie.

Het programma Openbare orde en veiligheid

In 2014 is het team Bevolkingszorg van de Veiligheidsregio Groningen van start gegaan. Dit team is verantwoordelijk voor onze gemeentelijke processen in de rampenbestrijding, als ook in dat van de 22 andere Groninger gemeenten. Hiermee is een einde gekomen aan de lokale rampbestrijdingsorganisatie.

De betrokkenheid van de gemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk, bij de gevolgen van de gaswinning, de beoordeling van regelingen via de Dialoogtafel en de ondersteuning naar eigen inwoners die worden getroffen door de gevolgen daarvan, vergt veel inzet. Die inzet heeft ook betrekking op de verdeling van de gelden voor leefbaarheid.

Het programma Verkeer vervoer en waterstaat

In het afgelopen jaar is het proces op weg naar een tracékeuze voor een alternatieve ontsluiting van Bedum doorlopen. Hierbij heeft inbreng vanuit betrokken bewoners plaatsgevonden. Daarnaast zijn de agrariërs via een apart spoor betrokken. Via algemene informatiebijeenkomsten kon iedereen kennisnemen van de ideeën. Nog dit jaar zal een tracékeuze gedaan worden, inclusief inspraak.

In het nieuwe beheerplan wegen 2014-2018 is geld gereserveerd voor de reconstructie van de volgende wegen in de komende planperiode:

- Kapelstraat en deel Coendersstraat 2015.
- Waldadrift 2015;
- De Vlijt 2016;
- Boterdiep Wz Bedum 2016;
- Boterdiep Oz Bedum 2017;

Het programma Economische zaken

Al geruime tijd wordt gesproken over het verbeteren van de internetvoorzieningen op het platteland van de provincie Groningen. De gemeenten op het Hoogeland willen door een gezamenlijke aanpak breedband voor alle bedrijven en burgers binnen bereik brengen. Hiertoe is een stuurgroep breedband ingesteld, een samenwerkingsverband van 9 gemeenten. De stuurgroep heeft inmiddels een plan van aanpak vastgesteld. De gemeente Bedum participeert in dit project.

Bedum is voor Friesland Frico Domo één van de vijf strategische locaties in Nederland, waar in de toekomst uitbreiding kan plaatsvinden om de toename van het melkaanbod te verwerken. Wij staan, net als het provinciebestuur, positief tegenover deze belangrijke impuls van lokale en regionale werkgelegenheid en versterking van de agrarische sector. De uitwerking zal in het komend jaar plaatsvinden.

Het programma Onderwijs

Dit najaar wordt een notitie opgesteld over de gevolgen van lokale demografische ontwikkelingen voor onderwijshuisvesting. Het aantal leerlingen in de gemeente Bedum is in de afgelopen jaren gedaald. Hierdoor loopt de vraag naar onderwijshuisvesting terug. Onvermijdelijk zal deze ontwikkeling ervoor zorgen dat de noodzaak voor multifunctioneel gebruik en inrichting van gebouwen toeneemt.

Door de invoering van passend onderwijs en de overheveling van jeugdzorg naar gemeenten wordt het steeds belangrijker dat scholen en CJG goed samenwerken. Gemeenten en scholen werken dit jaar een 'zorgroute' uit. Om de samenwerking tussen CJG en scholen te bevorderen zijn er in Bedum bovendien gezamenlijke scholings/ intervisietrajecten opgezet. Deze scholing bouwen we, ook met oog op de nieuwe jeugdzorgtaken, in het komende jaar verder uit.

Het programma Cultuur en recreatie

Bij de in deze begroting verwerkte bezuinigingen staat de instandhouding van een goed kwalitatief aanbod van culturele voorzieningen in Bedum voorop. Zo wordt de bezuiniging op het muziekonderwijs beperkt tot het afschaffen van gesubsidieerde particuliere muzieklessen. Daar staat tegenover dat de gemeente de subsidie aan muziekschool Hunsingo voor Algemene Muzikale Vorming (ook op scholen, via het project "De Toon zetten") en huisvestingskosten en aan muziekkorpsen handhaaft. De bibliotheek is een andere belangrijke culturele voorziening in Bedum. Deze bibliotheek is ingericht volgens het retail concept, met een eigentijdse uitstraling en een divers boekenaanbod. In Onderdendam en Zuidwolde zijn er 'bibliotheek-steunpunten'.

Wij hechten aan het behoud van een kwalitatief verantwoord niveau van sportvoorzieningen. Wij vinden dit belangrijk vanuit het oogpunt van sport- en beweegbeleid en volksgezondheid. Voor (volks) gezondheid is bewegen en sporten van vitaal belang. Goed onderhouden en uitgeruste sportvoorzieningen nodigen hiertoe uit en maken dit mogelijk. Daarnaast zijn goede sportvoorzieningen van belang om Bedum aantrekkelijk te houden als woongemeente.

Het programma Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Vanaf 1 januari 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor jeugdzorg, AWBZ-begeleiding en dagbesteding en de begeleiding van moeilijk plaatsbare werkzoekenden. Deze decentralisaties gaan gepaard met flinke budgetkorting. Dit jaar staat geheel in het teken van de voorbereidingen op deze nieuwe taken en verantwoordelijkheden.

Het komend jaar is een overgangsjaar waarbij het bieden van continuïteit en het behouden van infrastructuur centraal staan. Tegelijk gebruiken we dat jaar om een 'transformatie' te bewerkstelligen: door een andere manier van werken proberen we betere en goedkopere zorg te bieden. Deze hulp is zoveel mogelijk gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners. Contractafspraken met instellingen worden gemaakt op voorwaarde dat zij meewerken aan deze verandering.

De beleidsplannen voor de drie decentralisaties worden eind dit jaar voorgelegd aan uw raad. Op dit moment zijn er dus nog geen keuzes gemaakt over de inzet van budgetten. Het uitgangspunt hierbij is dat de decentralisaties budgetneutraal worden uitgevoerd. Het risico van budgetoverschrijding, bij een garantie voor continuïteit van de zorg, is echter groot.

Op het terrein van werk en inkomen staat het jaar 2015 in het teken van de invoering van de Participatiewet. Deze wet gaat op 1 januari 2015 in. Het wetgevingstraject nam veel tijd in beslag. Daarom krijgen gemeenten de ruimte om een deel van de verordeningen per 1 juli 2015 af te ronden. We willen geen risico lopen, als gevolg van stijgende aantallen van uitkeringen. Dan moet een beroep worden gedaan op aanvullende uitkeringen van het rijk (een zogenaamde IAU). Hierom wordt ernaar gestreefd niet de formele datum, maar de voorkeursdatum van het ministerie (1 januari 2015) aan te houden. De IAU wordt namelijk verstrekt onder de voorwaarde dat de uitvoering op orde is. De verordeningen van de Participatiewet worden gezamenlijk met de BMW-DAL-gemeenten voorbereid.

Het programma Volksgezondheid en Milieu

De BMW gemeenten en het waterschap Noorderzijlvest effectueren de samenwerking binnen de waterketen door uitvoering te geven aan het Afvalwaterbeleidsplan. Binnen het cluster BMW worden de volgende onderwerpen opgepakt:

- verbeteren gegevensbeheer en assetmanagement;
- nadere invulling geven aan strategisch en tactisch beheer binnen de BMW gemeenten;
- realisatie Waterkaart BMW en DAL gemeenten;
- aanleg en beheer grondwatermeetnet.

Met de verduurzaming van de energievoorziening in De Beemden is in 2014 een belangrijke stap gezet; in 2015 verwachten we de resultaten hiervan te kunnen delen. Daarnaast zullen we onderzoeken hoe we specifiek voor burgers en bedrijven kunnen bijdragen aan het stimuleren van gebruik van duurzame energie. Waar mogelijk zullen we inspelen op initiatieven van anderen.

Het programma Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting

Op het terrein van de centrumplannen is op dit moment de nieuwbouw voor Bederawalda het meest concreet. Woningstichting Wierden en Borgen is met de bouw van fase 1 (15 appartementen) – na de sloop van De Schakel – gestart. Met de bouw van fase 2 zal naar verwachting eind 2015 / begin 2016 kunnen worden begonnen, waarna aansluitend fase 3 zal volgen.

In de raadsvergadering van 18 juni 2014 is ingestemd met het instrument Startersleningen en is een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld. Vanaf 1 juli 2014 kunnen starters een beroep op de lening doen. Er is belangstelling van starters, makelaars en hypotheekadviseurs. Op dit moment (eind augustus 2014) is er nog geen lening verstrekt, maar lopen er wel een aantal aanvragen.

Het programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen

In dit programma wordt uitvoering gegeven aan de doelstellingen zoals verwoord in het bestuursprogramma 2010-2014 op het gebied van de (meerjaren)begroting, de vrij aanwendbare reserves en de lokale lasten. In het kader van de financiële onzekerheden die van rijkswege op ons afkomen, blijven wij extra aandacht houden voor onze financiële huishouding.

Conclusie

De voornaamste conclusie is dat de budgettaire positie van onze gemeente onder druk blijft staan. Met de verwerkte maatregelen kunnen we de huidige meerjarenramingen sluitend houden. Als we echter de aanhoudende financiële onzekerheden van rijkswege in ogenschouw nemen, dan kan het meerjarig perspectief verder onder druk komen te staan. Waakzaamheid met betrekking tot onze financiële positie blijft dus geboden.

Algemeen

Samenstelling Bestuur

| Leden van de raad | Namens |
|---------------------|------------------|
| P.C.J.S. Draaisma | PvdA |
| J.R. Heres | PvdA |
| M.J.H. Bolt | PvdA |
| A.R. Wijnstra | CDA |
| K. Rutgers-Swartjes | CDA |
| B.P. Koster | CDA |
| R. van Bruggen | CDA |
| M.W.F. Broekmans | Gemeentebelangen |
| E. Venema | Gemeentebelangen |
| A. Karapetian | Gemeentebelangen |
| L.M. Lap | Gemeentebelangen |
| J. Berghuis | ChristenUnie |
| T.G. Doesburg | ChristenUnie |
| B. de Jong | ChristenUnie |
| K.W. Hoekzema | VVD |

| | |
|------------------|------------|
| drs. H.P. Bakker | Voorzitter |
|------------------|------------|

| | |
|--------------|----------|
| H.P. Reijsoo | Griffier |
|--------------|----------|

| Leden van het college van burgemeester en wethouders | |
|--|--------------|
| drs. H.P. Bakker | Burgemeester |
| J.W. van de Kolk | PvdA |
| J. de Vries | CDA |
| M. van Dijk | ChristenUnie |

| | |
|------------|--------------------|
| R. Wiltjer | Gemeentesecretaris |
|------------|--------------------|

Kerngegevens

Bevolkingsverloop (per 31 december)

| | 1998 | 1999 | 2000 | 2001 | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 |
|---------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| <i>aantal inwoners</i> | 10.649 | 10.660 | 10.859 | 10.913 | 10.916 | 10.883 | 10.816 | 10.733 |
| | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 |
| <i>aantal inwoners</i> | 10.675 | 10.550 | 10.462 | 10.447 | 10.491 | 10.507 | 10.550 | 10.494 |
| <i>waarvan: 0-4 jaar</i> | 653 | 600 | 538 | 516 | 509 | 525 | 551 | 534 |
| <i>5-14 jaar</i> | 1.486 | 1.462 | 1.446 | 1.388 | 1.338 | 1.301 | 1.277 | 1.278 |
| <i>15-49 jaar</i> | 4.867 | 4.728 | 4.642 | 4.488 | 4.493 | 4.473 | 4.435 | 4.316 |
| <i>50-64 jaar</i> | 2.255 | 2.314 | 2.361 | 2.441 | 2.468 | 2.414 | 2.392 | 2.382 |
| <i>65 jr. & ouder</i> | 1.414 | 1.446 | 1.475 | 1.614 | 1.683 | 1.794 | 1.895 | 1.984 |

Fysieke structuur

| | |
|---|--------------------------------|
| oppervlakte gemeente | 4.495 ha |
| waarvan: binnenwater | 41 ha |
| historische kern | 0 ha |
| aantal woonruimten | 4.781 |
| lengte van de wegen | 92,9 km 423.227 m ² |
| waarvan: wegen buiten de bebouwde kom | 40,9 km 155.167 m ² |
| wegen binnen de bebouwde kom | 52,1 km 268.060 m ² |
| lengte fiets / ruiter- en wandelpaden | 14,0 km 31.547 m ² |
| rest verharding (trottoirs / parkeerplaats) | 156.951 m ² |
| totaal verharding | 611.725 m ² |
| lengte waterwegen | 12,0 km |
| aantal m2 openbaar groen | 330.901 m ² |
| aantal m2 sportaccommodaties | 155.530 m ² |
| aantal m2 begraafplaatsen | 61.178 m ² |

Beleidsbegroting

Programmaplan

Inleiding

Op de volgende bladzijden zijn de programma's opgenomen. Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten om bepaalde maatschappelijk gewenste effecten te verwezenlijken.

Het programma dient voor de raad een handvat te zijn om op hoofdlijnen te kunnen besturen. Het is kaderstellend, budgetbepalend en biedt mogelijkheden om te kunnen controleren. Hiervoor dient per programma aangegeven te worden:

- wat we willen bereiken;
- wat we er voor gaan doen;
- wat het mag gaan kosten.

Het is aan de raad om te bepalen uit hoeveel programma's het programmaplan bestaat. De omvang is niet voorgeschreven.

Opbouw van de programma's.

De tekst onder het kopje "Wat willen we bereiken" is gebaseerd op het door de raad op 8 mei 2014 behandelde bestuursprogramma 2014-2018.

Daarbij is ook informatie opgenomen over bestaand beleid indien er beleidsnotities c.a. zijn. Hierdoor heeft de raad inzicht in de al eerder vastgestelde bestuurlijke kaders.

Onder "Wat gaan we daarvoor doen" wordt aangegeven welke onderdelen van het bestuursprogramma in 2015 worden uitgevoerd. Ook wordt hier ingegaan op de stand van zaken.

Het programma is geen statisch geheel. Er doen zich in de loop van de tijd allerlei ontwikkelingen voor waardoor beleidsaanpassing/nieuw beleid nodig is. Onder het kopje "Wat gaan we nog meer doen" wordt hier op ingegaan en worden er voorstellen gedaan. Onder "Wat mag het extra kosten" hebben we de investeringen uit de investeringslijst 2015 opgenomen.

De gewone exploitatie van de gemeente gaat natuurlijk ook door. De raad moet hiervoor ook de benodigde middelen beschikbaar stellen. Daarom wordt per programma aangegeven wat de structurele baten en lasten zijn en welke producten binnen het programma vallen.

Dekkingsmiddelen

Na de programma's is een hoofdstuk "Algemene dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Onvoorzien

Voor de post onvoorzien is een hoofdstuk "Onvoorzien" opgenomen waarin een onderbouwing wordt gegeven.

Programma: Algemeen bestuur

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Op initiatief van het provinciaal bestuur is het onderwerp herindeling op de bestuurlijke agenda gekomen. Dat initiatief wordt gesteund door meerdere gemeentebesturen. De eerste voorkeur van Bedum is zelfstandigheid én samenwerking met de buurgemeenten. Zelfstandigheid is de beste optie voor een nabij en benaderbaar gemeentebestuur. Samenwerking is nodig om de taken in het sociale domein goed te kunnen uitvoeren maar zelfstandigheid biedt stevig invloed op het beleid. Wij willen dat het gemeentebestuur de komende tijd de ingezette lijn blijft volgen. Wij wachten de resultaten van onderzoeken naar de (on)mogelijkheid van een 'G7-gemeente' af, in lijn met het raadsbesluit van 3 december 2013.

Betrokkenheid van onze inwoners versterkt het beleid van onze gemeente. Om burgerparticipatie te stimuleren willen wij in de komende jaren:

- burgerinitiatieven stimuleren en faciliteren;*
- het idee van een vrijwilligersprijs voor jongeren uitwerken;*
- themagerichte wijk- en dorpenrondes organiseren;*
- de wijkaanpak uitbreiden over de gehele gemeente;*
- burgers actief uitnodigen als 'Gast van de Raad';*
- Inventariseren welke andere vormen van burgerparticipatie er zijn en inzichtelijk krijgen hoe burgerparticipatie kan bijdragen aan het behoud van onze leefbaarheid en ons voorzieningenniveau in het licht van een terugtrekkende overheid.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Inspraakverordening, vastgesteld d.d. 29 januari 2004;
- Nota jeugd en veiligheid, d.d. 29 januari 2004;
- Integriteitscode, vastgesteld d.d. 19 februari 2004;
- Regeling burgerinitiatief, vastgesteld d.d. 25 maart 2004;
- Algemeen Plaatselijke verordening, vastgesteld (wijzigingen) d.d. 8 juli 2010;
- Handhavingsbeleidsplan en handhavingsuitvoeringsprogramma 2011 – 2014, vastgesteld d.d. 22 september 2011;
- Handhavingsbeleidsplan Omgevingsrecht 2011 – 2015 BMW-gemeenten, vastgesteld d.d. 28 juni 2011 (B&W);
- Organisatiebesluit, d.d. 1 juli 2008;
- Regeling faciliteiten voor studie en persoonlijke ontwikkeling d.d. 1 januari 2008;
- Communicatienota, vastgesteld d.d. 23 april 2009;

Wat gaan we daarvoor doen?

Herindeling

De gemeenteraden hebben in december 2013 ingestemd met een verdere verkenning van de vorming van de zogenaamde G7 gemeente, met een spiegeling naar de modellen Hoogeland en Eemsdelta naar het voorstel van de commissie Jansen. In 2014 zijn deelonderzoeken opgezet om zo mogelijk in oktober van dit jaar een principebesluit te nemen. In dit onderzoek wordt eveneens uitwerking gegeven aan een aantal spiegelvarianten; Hoogeland + Eemshaven en DAL, DEAL / BMW en Hoogeland en Eemsdelta afzonderlijk. Onderzoek is gedaan naar de strategische agenda, de financiële robuustheid en burgerparticipatie. Provinciaal blijft op dit moment de ontwikkeling in Oost – Groningen, mede door de uitkomsten van de raadsverkiezingen, achter bij de ontwikkelingen in het verband van G7. Dat heeft erin geresulteerd dat de provincie voor Oost – Groningen een

zogenaamd open overleg heeft gestart op grond van de Wet Arhi en de voorgenomen herindeling tussen Bellingwedde en Vlagtwedde heeft stopgezet. Hiervoor is een termijn van maximaal 6 maanden uitgetrokken. Verdere voortgang van de besluitvorming voor de G7 kan niet los worden gezien van de voortgang van proces in Oost – Groningen. Besluitvorming in oktober ligt daarom niet meer in de rede.

Bedum over de grenzen 2015

De internationale contacten van de gemeente Bedum met de partnergemeente Zbaszynek in Polen en Het Duitse Amt Peitz dateren van 1992 en 2003. Daarbij zijn vele onderlinge contacten ontstaan op het gebied van sport, onderwijs en economie. Op onderwijsgebied werd in 2014 een tweede Comeniusproject succesvol afgesloten. Vanuit de gemeente Bedum nam hieraan deel de R.A. Venhuisschool samen met de Krabat-Grundschule uit Jänschwalde (Amt Peitz). Op sportgebied kan worden gemeld dat de contacten tussen de veteranen van SV Bedum en TKKF Zbaszynek weer zijn aangehaald. Op economisch vlak kan worden gemeld, dat vanuit Bedum voor de tiende keer werd deelgenomen aan de Weihnachtsmarkt in het Amt Peitz. Daarbij gingen vele kilo's kaas, liters mosterdsoep en een grote hoeveelheid zoute haring over de toonbank. Het ligt in de bedoeling ook in 2015 soortgelijke uitwisselingen met de beide partnergemeenten te organiseren. De vele contacten tussen burgers en organisaties in de drie partnergemeenten onderstrepen het belang van de internationale samenwerking.

Elektronische overheid/Antwoord

De behoefte van inwoners aan digitale dienstverlening is in de afgelopen vijf jaar ruim verviervoudigd: in 2015 wordt de digitale dienstverlening vraaggericht opgezet en in lijn gebracht met de dienstverlening via de kanalen telefoon, mail en balie. Standaardisatie van productinformatie en ontsluiting van vraag- en antwoordcombinaties wordt in BMW-verband verder geïmplementeerd op basis van de klantbehoeften.

Burgerparticipatie

De gemeente wil stimuleren dat burgers zich inzetten voor de samenleving: dat ze voor zichzelf, elkaar en hun omgeving zorgen. De gemeente stimuleert deze zogenaamde 'burgerparticipatie' op velerlei wijze: door het als doel te stellen van beleid, maar ook door concrete initiatieven. De projecten "Wijkaanpak en Noaberschap" zijn voorbeelden van dit laatste. Voor beleid is participatie ook een belangrijk doel en uitgangspunt. Niet alleen in het sociale domein - op het gebied van werk, jeugd en zorg -, maar ook bijvoorbeeld als het gaat om openbaar groen. Beleid gericht op participatie gaat uit van wat mensen, eventueel met behulp van hun omgeving, zelf kunnen doen. Mochten burgers niet op eigen kracht kunnen participeren, dan zoekt de gemeente naar hulp of ondersteuning op maat. Voor de gemeente is het aanmoedigen van burgerparticipatie een omslag in denken en doen. De gemeente krijgt meer en meer een faciliterende en stimulerende rol, en richt zich in haar dienstverlening zoveel mogelijk op het bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers.

Vrijwilligersprijs voor jongeren

Nu de maatschappelijke stage is afgeschaft, is het nog meer van belang om vrijwilligerswerk onder jongeren te promoten. Binnen de wijkaanpak is hiermee een begin gemaakt. Jongeren hebben ideeën over hun woonomgeving en toekomst gebundeld in een boekje. In 2015 zijn we van plan om vrijwilligerswerk onder jongeren verder aan te moedigen, binnen hun vertrouwde wereld van bijvoorbeeld sportvereniging of kerk, of daarbuiten. Hiermee sluiten we aan bij de landelijke actie NL DOET. In samenwerking met het welzijnswerk bekijken we daarnaast hoe vrijwilligersorganisaties meer jongeren kunnen aantrekken. Als aanmoediging voor jongeren om vrijwilligerswerk te doen stellen we een vrijwilligersprijs in.

Wijkaanpak

Sinds september 2013 loopt in Plan Oost het project "wijkaanpak". Wijkbewoners hebben een groot aantal initiatieven ontplooid: van het opzetten van lief- en leedkalenders, het planten van bloembollen tot samen eten. De gemeente heeft een opbouwwerker ingehuurd om deze initiatieven te ondersteunen; met de bedoeling dat initiatieven worden geborgd, en dat buurtcontacten, die nu veelal een praktische insteek hebben, uitgroeien naar 'meer zorgen voor elkaar'. In 2014 wordt de wijkaanpak uitgebreid naar andere wijken, dorpen en buurten in Bedum. Omdat iedere wijk een ander signatuur heeft, zal hieraan een behoefteonderzoek vooraf gaan.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting, geen extra middelen beschikbaar gesteld:

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 1.567.824 | 1.720.324 | 1.611.713 | 1.594.213 | 1.583.938 | 1.599.176 | 1.588.901 |
| Baten | 153.984 | 184.157 | 170.572 | 170.572 | 170.572 | 170.572 | 170.572 |
| Saldo voor resultaatbestemming | 1.413.840 | 1.536.167 | 1.441.141 | 1.423.641 | 1.413.366 | 1.428.604 | 1.418.329 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | 1.413.840 | 1.536.167 | 1.441.141 | 1.423.641 | 1.413.366 | 1.428.604 | 1.418.329 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|--|------------------|----------------|-------------------|
| 600100 | Raad en commissies | 102.364 | 0 | -102.364 |
| 600200 | College van burgemeester en wethouders | 535.190 | 0 | -535.190 |
| 601200 | Bestuursondersteuning | 183.447 | 0 | -183.447 |
| 601300 | Voorlichting - algemeen | 252.386 | 0 | -252.386 |
| 601400 | Kabinetszaken | 16.784 | 0 | -16.784 |
| 601450 | Representatie | 7.000 | 0 | -7.000 |
| 602000 | Rij- en reisdocumenten | 144.828 | 0 | -144.828 |
| 602200 | Burgerlijke stand | 37.448 | 0 | -37.448 |
| 602400 | Naturalisatie/geslachtsnaamwijziging | 6.461 | 0 | -6.461 |
| 602600 | Gemeentelijke basisadministratie bevolking | 81.638 | 0 | -81.638 |
| 602700 | Verkiezingen | 24.821 | 0 | -24.821 |
| 602800 | Leges- algemeen | 7.661 | 0 | -7.661 |
| 602850 | Secretarieleges | 59.452 | 170.572 | 111.120 |
| 602900 | Bestuurlijke samenwerking | 10.000 | 0 | -10.000 |
| 602910 | Internationale contacten | 5.312 | 0 | -5.312 |
| 602950 | Raadsgriffie | 126.442 | 0 | -126.442 |
| 602970 | Ondersteunende activiteiten | 10.480 | 0 | -10.480 |
| Totaal | | 1.611.713 | 170.572 | -1.441.141 |

Programma: Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Veiligheid is een basisvoorwaarde in onze samenleving. Het garanderen van veiligheidsgevoel onder de inwoners is één van de kerntaken van de overheid. Toch is veiligheid primair een verantwoordelijkheid van burgers zelf. Door regels én elkaar te respecteren kan iedereen bijdragen aan een veilige samenleving. Daar waar meer nodig is om veiligheid te bevorderen, treedt de overheid op

De gaswinning en de effecten daarvan doen ons beseffen dat het veiligheidsgevoel is geschaad. Wij willen dat onze inwoners zich weer veilig voelen in hun eigen huis. Ook willen wij waken over de leefbaarheid van onze regio. Daarom heeft de gemeente een rol bij de verdeling van het geld dat vanuit Rijk en NAM beschikbaar wordt gesteld. Bedum moet dit samen met de omliggende gemeenten oppakken. De uitgangspunten van de commissie Meijer worden onderschreven.

In de komende jaren willen wij vanuit onze verantwoordelijkheid en onze positie:

- behoud van de leefbaarheid in onze regio ondanks aardbevingen;*
- dat burgers zich weer veilig voelen in hun eigen huis;*
- de nota Veiligheidsbeleid opnieuw vaststellen, concretiseren en implementeren;*
- bevorderen dat wordt toegezien op de naleving van de snelheid in 30 km/u zones.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Startnotitie IVB, vastgesteld 21 september 2006;
- IVB Bedum in beeld, vastgesteld 28 mei 2009;
- IVB Bedum in beeld, Stand van zaken april 2011;
- Notitie ‘Groninger aanpak van (huiselijk) geweld in afhankelijkheidsrelaties’, november 2010.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integrale veiligheid

In 2014 is gestart met het actualiseren van het integraal veiligheidsbeleid (in basisteam Ommelanden-West verband). In 2015 zal daaraan verdere uitvoering gegeven worden.

Rampen en calamiteiten

In 2014 is het team Bevolkingszorg van de Veiligheidsregio Groningen van start gegaan. Dit team is verantwoordelijk voor onze gemeentelijke processen in de rampenbestrijding, als ook in dat van de 22 andere Groninger gemeenten. Hiermee is een einde gekomen aan de lokale rampbestrijdingsorganisatie. Wel leveren medewerkers van onze gemeente een bijdrage aan de bezetting van de rampenorganisatie. Professionele invulling en een versterkte continuïteit in de bereikbaarheid zijn de beoogde resultaten hiervan.

Sociale veiligheid;

Met het oog op verbetering van verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid dient uitvoering te worden gegeven aan het beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018. De grootschalige vervangingen van Openbare Verlichting van met name Bedum-west en het Buitengebied zullen in 2015 worden gerealiseerd.

Op verschillende niveaus wordt gewerkt aan het verhogen van sociale veiligheid. Er is een plan van aanpak gemaakt om maatschappelijke onrust bij en door aardbevingen tegen te gaan. Ook zijn maatschappelijke instellingen voorbereid op het bieden van psychosociale ondersteuning aan mensen die last hebben van spanningen als gevolg van de aardbevingen. Zo heeft GGD Groningen een folder ontwikkeld (met als titel “Kop d'r veur”) om mensen voor te lichten over deze problematiek.

Huiselijk geweld

In 2015 wordt het Steunpunt Huiselijk Geweld (onderdeel van 'Het Kopland') samengevoegd met het Meldpunt Kindermishandeling. Dit is vanuit de gedachte dat huiselijk geweld en kindermishandeling vaak tegelijk plaatsvinden. Opgelegde huisverboden worden door deze provinciale organisatie gecoördineerd. Als de politie huiselijk geweld minder risicovol inschat, dan nemen lokale partijen de zaak over. Hierbij speelt het maatschappelijk werk een belangrijke rol. Nieuw is dat het maatschappelijk werk in 2015 het groepswerk voor kindhulpverlening uitvoert.

Aardbevingen/leefbaarheid

De betrokkenheid van de gemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk, bij de gevolgen van de gaswinning, de beoordeling van regelingen via de Dialoogtafel en de ondersteuning naar eigen inwoners die worden getroffen door de gevolgen daarvan, vergt veel inzet.

Dat loopt van betrokkenheid bij "aardbevingsbestendig bouwen" dat een voortvarende uitvoering van bouwprojecten die uitvoeringsgereed zijn, niet mag belemmeren –een goed voorbeeld is de nieuwbouw op het Bederawaldaterrein- via waardedaling, WOZ-effecten en het waardevermeerderingspakket tot de (mede)zorg voor monumenten en individueel getroffen inwoners van Bedum.

Die inzet heeft ook betrekking op de verdeling van de gelden voor leefbaarheid; op advies van de commissie Meyer heeft het kabinet geld beschikbaar gesteld voor dit thema. Hieronder wordt verstaan investeringen in herstructurering als gevolg van krimpende inwonertallen, programma's die het zgn G9 gebied ten goed komen (gedacht kan worden aan breedband op het platteland) en ook de gelden die de NAM hiervoor beschikbaar stelt. Een deel van dat geld (totaal 85 ME in vijf jaar) is geormerkt, maar de bestedingen vanuit die invalshoeken moet tenminste op elkaar zijn afgestemd. In de stuurgroep heeft ook de burgemeester zitting.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|----------------|----------------|----------------|--------------------|----------------|----------------|----------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 602.895 | 641.293 | 628.822 | 619.901 | 620.480 | 611.059 | 616.059 |
| Baten | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo voor resultaatbestemming | 602.895 | 641.293 | 628.822 | 619.901 | 620.480 | 611.059 | 616.059 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | 602.895 | 641.293 | 628.822 | 619.901 | 620.480 | 611.059 | 616.059 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|---------------------------------------|----------------|----------|-----------------|
| 604000 | Personeelsbeleid en -beheer brandweer | 0 | 0 | 0 |
| 604100 | Materiaal en materieel brandweer | 0 | 0 | 0 |
| 604300 | Regionale taken brandweer | 442.641 | 0 | -442.641 |
| 604400 | Rampenbestrijding | 55.074 | 0 | -55.074 |
| 606000 | Uitvoering bijzondere wetten | 80.360 | 0 | -80.360 |
| 606500 | Openbare orde en veiligheid | 50.748 | 0 | -50.748 |
| Totaal | | 628.822 | 0 | -628.822 |

Programma: Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid staan bij alle partijen hoog in het vaandel. Het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer wordt gestimuleerd. Renovatie van het stationsgebied ligt daarmee in lijn.

Speciale aandacht is er voor verkeersveiligheid. Wij willen een onderzoek naar de veiligheid van de schoolomgeving. Daar waar nodig willen wij veiligheidszones instellen rondom scholen.

Gestreefd wordt naar uitbreiding van het project aanpak buitenwegen: de buitenwegen die nog niet zijn verbeterd en waarvan de berm nog niet structureel is verhard, blijven onze aandacht houden. Wij streven ook hier naar verbetering.

In de komende jaren willen wij:

- speciale aandacht besteden aan de veiligheid rondom scholen;*
- het huidige voorzieningenniveau van het openbaar vervoer in stand houden;*
- vervoerstromen beter op elkaar afstemmen, zoals OV en doelgroepen-vervoer;*
- het stationsgebied vernieuwen. Uitbreiding van de parkeergelegenheid moet daarbij speciale aandacht krijgen;*
- het niveau van het onderhoudsbudget voor de openbare ruimte, zoals in de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen, als minimumbasis nemen;*
- voortvarend invulling geven aan de oostelijke ontsluiting van Bedum, met daarbij speciale aandacht voor de gevolgen van de aanleg van die weg voor de verkeerssituatie in Onderdendam;*
- aandacht blijven vragen bij de provincie voor de verdubbeling van de Eemshavenweg tot aan de Sint Annerweg;*
- onderzoek naar de mogelijkheden van reconstructie van De Vliet en Waldadrift;*
- speciale aandacht voor de fietsveiligheid op de Waldadrift;*
- onderzoek naar uitbreiding van bermverharding in het buitengebied;*
- onderzoek naar de mogelijkheden van verdere uitbreiding van recreatieve fiets- en wandelpaden;*
- een schuilvoorziening voor fietsers bij de rotonde bij de Nije Klap in Bedum;*
- onderzoek naar de staat van kademuren en beschoeiingen.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Verkeersveiligheidsplan, vastgesteld 20 september 2012;
- Beheerplan wegen 2014-2018, vastgesteld 18 juni 2014;
- Rapportage Onderhoud Bruggen 2008-2012, vastgesteld 24 april 2008.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bermverharding buitengebied

Het project verbetering agrarische structuur buitenwegen is in 2014 afgerond. Een flink aantal buitenwegen is daarmee toekomstbestendiger en verkeersveiliger gemaakt. De wegen zijn versterkt en er is bermverharding aangebracht. De eerste ervaringen met deze bermverharding zijn erg positief. Als dit zo blijft, zullen we onderzoeken of dit ook langs andere buitenwegen kan/moet worden toegepast.

Onderhoud infrastructuur

In het nieuwe beheerplan wegen 2014-2018 is geld gereserveerd voor de reconstructie van de volgende wegen in de komende planperiode. De voorlopige planning is als volgt:

- Waldadrift 2015;
- De Vliet 2016;
- Boterdiep Oz Bedum 2017;
- Boterdiep Wz Bedum 2016;
- Kapelstraat en deel Coendersstraat 2015.

In het begrotingsjaar willen we ook uitvoering geven aan de reconstructie/herinrichting van de 2e fase van de Wilhelminalaan. Naast deze reconstructies zal er regulier onderhoud gepleegd worden aan onze asfalt-, beton- en elementenverhardingen.

Kademuren en beschoeiingen

De kademuren en beschoeiingen in het Boterdiep zijn geïnventariseerd en de staat van onderhoud is in een rapport verwerkt. Aan de hand hiervan zal een onderhoudsprogramma worden opgesteld. In de begroting is voor het onderhoud en vervanging van kademuren en beschoeiingen geen geld gereserveerd.

Naar de staat van onderhoud van de beschoeiingen in onze vijvers en watergangen moet nog onderzoek gedaan worden. In het begrotingsjaar zal hierover gerapporteerd worden.

Openbaar vervoer

In nauw overleg met het OV-bureau Groningen Drenthe worden de mogelijkheden gezien of de in 2013 geschrapte spitslijnbus 161 terug kan komen via onder andere De Vliet en Waldadrift. Ook dan zal het een spitslijn betreffen. Momenteel wordt bekeken wat de gevolgen zijn voor de herinrichting van De Vliet.

Veiligheid rondom scholen

In onze opdracht heeft een adviesbureau een onderzoek verricht naar de verkeersveiligheid van de schoolomgeving. Dit rapport is in de 2e helft van 2014 afgerond. Na beoordeling onzerzijds en overleg met de scholen, zal een plan van aanpak worden opgesteld. Hierover zullen wij u informeren.

Afstemmen vervoerstromen

Overleg met onder andere het OV-bureau over afstemming doelgroepen vervoer en OV is gestart.

Dris (Dynamische ReisInformatieSysteem)

Dit wordt op dit moment (augustus 2014) bij de meeste bushaltes in deze gemeente geplaatst en zal zo spoedig mogelijk in werking worden gesteld. De kosten worden gedragen door Regio Groningen-Assen.

Parkeren station

Nu een grootschalige herinrichting van het stationsgebied als OV-knooppunt niet meer aan de orde is, wordt gekeken of het mogelijk is om het parkeerterrein bij het station te herinrichten en uit te breiden. Ook daarbij zal gezocht worden naar medefinanciering van derden.

Ontsluiting

In 2014 is het proces op weg naar een tracékeuze doorlopen. Hierbij is inbreng vanuit betrokken bewoners zoals van St Annerweg, de wijk Ter Laan, de weg Ter Laan en het buitengebied via werkgroepen geweest. Daarnaast zijn de agrariërs via een apart spoor betrokken. En via algemene informatiebijeenkomsten kon iedereen kennisnemen van de ideeën. In 2014 zal een tracékeuze gedaan worden, inclusief inspraak. Hierbij worden vanzelfsprekend ook de raad en de staten betrokken. De mogelijke gevolgen voor de verkeerssituatie in Onderdendam zijn onderkend; hiervoor wordt een monitoring ingesteld.

Verdubbeling Eemshavenweg

Wij gaan in overleg met de gemeenten Eemswold en Loppersum om te proberen dit gezamenlijk op de agenda te krijgen.

Reconstructie van Waldadrift en De Vliet en speciale aandacht voor de fietsveiligheid op de Waldadrift

In het meerjarig onderhoudsprogramma wegen zijn gelden opgenomen voor reconstructie van deze wegen; de voorbereiding en uitvoering zijn inmiddels gepland (2015 respectievelijk 2016). Bij het maken van het plan voor de Waldadrift krijgt de fietsveiligheid –vanzelfsprekend– de bedoelde aandacht. Overigens is ook de reconstructie van Boterdiep Oz opgenomen in het beheersplan; deze staat voor 2017 in de planning.

Uitbreiding recreatieve fiets- en wandelpaden

Hiervoor zijn geen concrete plannen in voorbereiding. Vanuit verdere ontwikkelingen uit het Gebiedsplan Zuidwolde zijn er wellicht mogelijkheden om extra paden te realiseren. Overigens zijn hiervoor geen financiële middelen gereserveerd. Als zich kansen voordoen, zullen we daarop ingaan en u informeren.

Verkeersveiligheid

Aan de uitvoering van het in 2012 door uw raad vastgesteld Verkeersveiligheidsplan wordt gestaag gewerkt. Veiligheid rondom de basisscholen is daar één item van. Daarnaast wordt aandacht besteed aan voorlichting en educatie aan specifieke groepen, zoals bijvoorbeeld oudere fietsers.

Schuilvoorziening fietsers

Nog onder de paraplu van de aanleg van het Fietspad plus wordt in het najaar van 2014 een schuilgelegenheid voor fietsers gerealiseerd bij de nYe klap.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

| | |
|---------------------------------|-----------|
| Vervanging Kraan DAF 65 | 71.029 |
| Vervanging Pick-up 9 - VBL - 03 | 25.158 |
| Vervanging veegmachine | 83.860 |
| Openbare verlichting 2015 | 127.500 |
| Reconstructie Waldadrift | 1.180.548 |

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 3.303.757 | 2.886.877 | 1.788.509 | 1.676.357 | 1.676.357 | 1.646.387 | 1.646.387 |
| Baten | 229.766 | 991.734 | 22.029 | 22.029 | 22.029 | 22.029 | 22.029 |
| Saldo voor resultaatbestemming | 3.073.991 | 1.895.143 | 1.766.480 | 1.654.328 | 1.654.328 | 1.624.358 | 1.624.358 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | 3.073.991 | 1.895.143 | 1.766.480 | 1.654.328 | 1.654.328 | 1.624.358 | 1.624.358 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | Lasten | Baten | Saldo |
|--|---------------|--------------|--------------|
| 607000 Deklagen en bestratingen buiten de bebouwde kom | 243.153 | 0 | -243.153 |
| 607100 Deklagen en bestratingen binnen de bebouwde kom | 509.909 | 0 | -509.909 |
| 607102 Gereedschappen wegen | 7.264 | 0 | -7.264 |
| 607200 Onderhoud wandelpaden | 18.318 | 0 | -18.318 |
| 607300 Bermen en sloten buiten de bebouwde kom | 139.147 | 0 | -139.147 |
| 607400 Goten/bermen/sloten/schoonh. straten bi. beb. Kom | 81.708 | 0 | -81.708 |
| 607500 Onderhoud en bediening bruggen | 129.511 | 12.365 | -117.146 |
| 607600 Openbare verlichting | 221.483 | 1.306 | -220.177 |
| 607700 Straatmeubilair en abris | 30.091 | 0 | -30.091 |
| 607800 Gladheidsbestrijding | 63.894 | 0 | -63.894 |
| 607900 Voorlichting en klachtenafhandeling | 63.598 | 0 | -63.598 |
| 608000 Inritvergunningen | 3.624 | 5.008 | 1.384 |

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|---|------------------|---------------|-------------------|
| 608100 | Overige zaken (binnen bebouwde kom) | 24.353 | 0 | -24.353 |
| 608200 | Onderhoud duikers | 19.690 | 0 | -19.690 |
| 609000 | Bewegwijzering en straatnaamborden | 48.567 | 0 | -48.567 |
| 609100 | Verkeer en verkeersveiligheid | 149.798 | 3.350 | -146.448 |
| 609500 | Openbaar vervoer | 5.674 | 0 | -5.674 |
| 610000 | Onderhoud kade, kademuur en beschoeiing | 28.728 | 0 | -28.728 |
| Totaal | | 1.788.509 | 22.029 | -1.766.480 |

Programma: Economische zaken

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Juist in tijden van economische crisis willen wij een gezonde, dynamische en toekomstgerichte lokale economie. Daarom speelt de gemeente tijdig in op ontwikkelingen, die de plaatselijke economie kunnen versterken. Dat geldt ook voor de uitbreidingsplannen van de plaatselijke vestiging van FrieslandCampinaDomo. Wij staan daar in beginsel positief tegenover, vooropgesteld dat die uitbreiding planologisch en milieutechnisch haalbaar is.

Bedum is een plattelandsgemeente. Wij willen dan ook ruimte voor een sterke agrarische sector. Groei van deze sector is mogelijk, zolang die groei in balans blijft met het landschap en de omgeving.

De ontwikkeling van de centrumplannen staat goed op de rails. Wij willen voortvarend aan de plannen blijven werken, samen met betrokken ondernemers en organisaties. De overeengekomen uitgangspunten blijven overeind. De ondernemers zijn nu aan zet. In deze periode verwachten wij, samen met hen, tot uitvoering te kunnen komen. Het einddoel is een aantrekkelijk, leefbaar en toekomstbestendig dorpscentrum.

De contacten met de lokale bedrijven en ondernemers gaan we nog verder intensiveren. Het algemene overlegorgaan is daarvoor de bedrijvenvereniging. Wij hebben afgesproken het huidige beleid van de winkelopstelling te continueren en geen koopzondagen toe te staan.

In de komende jaren willen wij:

- de rol die lokale ondernemers kunnen spelen in de bestrijding van de jeugdwerkloosheid met hen verkennen en bespreken;*
- de kansen voor het midden- en kleinbedrijf stimuleren;*
- het goede contact tussen het gemeentebestuur en de bedrijvenvereniging handhaven;*
- samen met ons bedrijfsleven de deelname aan de bedrijvencontactdagen in Groningen continueren;*
- mogelijkheden voor groei van de agrarische sector benutten en daarbij oog voor landschap en omgeving houden;*
- de vitaliteit van het buitengebied versterken door het tegengaan van ‘verrommeling’ en leegstand;*
- verder gaan met de ontwikkeling en uitvoering van de centrumplannen;*
- onderzoek doen naar de verbetering en verfraaien van de entree van Bedum;*
- onderzoek doen naar de mogelijkheden van de aanleg van een glasvezelnetwerk.*

Bestaand beleid

- Gemeentelijke marktverordening, vastgesteld d.d. 22 december 2005;
- Notitie Economisch Beleid in de gemeente Bedum, vastgesteld d.d. 17 december 2009;
- Verordening Winkeltijden, vastgesteld d.d. 15 december 2011.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimulering kansen voor midden- en kleinbedrijf

Hiervoor hebben wij geen speciale maatregelen voorzien. Daar waar zich kansen of mogelijkheden voordoen, gaan we in overleg met het betreffende bedrijf of bedrijven. Vanzelfsprekend gaan we naar aanleiding van een verzoek van een bedrijf in nauw overleg om te bezien of we, en zo ja hoe, kunnen ondersteunen. De rol van de gemeente is vooral faciliterend.

Contact lokale ondernemers

De gemeente Bedum voert vier keer per jaar overleg met de Bedrijvenvereniging van de gemeente Bedum (BvgB). Daarnaast organiseert de BvgB jaarlijks een aantal bedrijfsbezoeken, waarbij in principe het voltallig college aanwezig is.

Op de Promotiedagen voor het Bedrijfsleven in Martiniplaza zal de gemeente samen met verschillende bedrijven uit de gemeente een stand innemen op het Plein Bedum.

Mogelijke groei agrarische sector

Indien agrariërs een groter bouwblok willen dan op grond van het bestemmingsplan is toegestaan, moet hiervoor een procedure worden gevolgd. Bij uitbreidingen boven 2 ha speelt, op grond van de Provinciale Omgevingsverordening, de provincie een rol. Voor de beoordeling van deze aanvragen is de provincie bezig met het ontwikkelen van het zogenaamde “Groninger Verdienmodel”. Dit model wordt ontwikkeld in samenwerking met de landbouw en de natuur- en milieuorganisaties. Het Verdienmodel moet de landbouwsector stimuleren om inspanningen te verrichten die de landbouw in Groningen sterker, het landschap mooier en schoner en de betrokkenheid tussen de sector en de omgeving actiever maken. Als deze inspanningen geleverd worden, staat daar iets tegenover: de ondernemer krijgt ruimte voor bedrijfsuitbreiding. Het Groninger Verdienmodel wordt in de eerste fase uitgewerkt voor de melkveehouderij. Het Verdienmodel is in de zomer van 2014 vastgelegd in een convenant tussen de provincie, LTO noord en Natuur- en Milieufederatie Groningen. De gemeenten hebben nog niet ingestemd met dit model; er zijn nog veel opmerkingen en vragen (o.a. over de uitwerking).

De gemeente Bedum heeft, samen met de gemeente Ten Boer, twee keer per jaar overleg met de agrarische sector. Tijdens dit overleg worden de voor deze sector belangrijke onderwerpen besproken.

Vitaliteit buitengebied

Het tegengaan van verrommeling van het buitengebied heeft onze speciale aandacht. Echter, de praktijk is, mede door de schadegevallen vanwege de aardbevingsproblematiek, weerbarstig. De medewerking van eigenaren is mede van belang. Daar waar nodig zullen we via de lijn van handhaving optreden. Ook zullen we in voorkomende gevallen bezien of door ‘faciliteren’ kansen kunnen worden benut dan wel problemen kunnen voorkomen worden. In Zuidwolde is een (voorzichtig) initiatief voor de ontwikkeling van een woonzorgboerderij met dagbesteding; in het begrotingsjaar zullen we hierover meer kunnen melden.

Ontwikkeling en uitvoering centrumplannen

Voor de mogelijke ontwikkeling van een gezondheidscentrum is de locatie, op het huidige parkeerterrein bij de gymzaal aan De Vliet tot 1-1-2015 gereserveerd middels een intentieovereenkomst met de huisartsen. Dit heeft relatie met de wens / eis van extra parkeerplaatsen voor de invulling van de ontwikkeling van het winkelblok, waarmee de rangorde van planvorming bepaald is. In 2015 zal hierover duidelijkheid ontstaan.

Entree Bedum

We vinden het nodig om de ‘gehele’ strook langs het Boterdiep OZ (t/m de woonschepen) te herontwikkelen en opnieuw in te richten; hiervoor zullen we plannen gaan maken. In dit verband speelt ook de toekomstige reconstructie van Boterdiep OZ, na realisatie van de ontsluitingsweg, een rol.

Glasvezelnetwerk

Al geruime tijd wordt gesproken over het verbeteren van de internetvoorzieningen op het platteland van de provincie Groningen. De aanwezigheid van breedband-internet is niet alleen belangrijk als vestigingsfactor voor het bedrijfsleven, maar ook voor de agrarische sector en de inwoners is dat, gezien bijvoorbeeld de ontwikkelingen in het onderwijs en de zorgsector, van groot belang. De gemeenten op het Hoogeland willen door een gezamenlijke aanpak breedband voor alle bedrijven en burgers binnen bereik brengen. Hiertoe is een stuurgroep breedband ingesteld, een samenwerkingsverband van 9 gemeenten. De stuurgroep heeft inmiddels een plan van aanpak vastgesteld. De gemeente Bedum participeert in dit project.

Overigens zijn er ook initiatieven van ondernemers binnen de gemeente. Ook deze initiatieven ondersteunen en volgen wij.

Uitbreidingsplannen FrieslandCampina Domo (FCD)

Volgens informatie van FCD is Bedum één van de vijf strategische locaties in Nederland, waar in de toekomst uitbreiding kan plaatsvinden om de toename van het melkaanbod te verwerken. Wij staan, net als het provinciebestuur, positief tegenover deze belangrijke impuls van lokale en regionale werkgelegenheid en versterking van de agrarische sector. Uitwerking zal plaatsvinden in het komende begrotingsjaar.

Wat mag het extra kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|-----------------|----------------|----------------|--------------------|----------------|----------------|----------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 129.792 | 142.427 | 143.322 | 143.322 | 143.322 | 143.322 | 143.322 |
| Baten | 260.577 | 217.474 | 217.474 | 217.526 | 217.561 | 217.596 | 217.631 |
| Saldo voor resultaatbestemming | -130.785 | -75.047 | -74.152 | -74.204 | -74.239 | -74.274 | -74.309 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | -130.785 | -75.047 | -74.152 | -74.204 | -74.239 | -74.274 | -74.309 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|---|----------------|----------------|---------------|
| 612000 | Straatmarkten | 8.084 | 0 | -8.084 |
| 612100 | Economische zaken, incl. promotie en acquisitie | 97.590 | 84.140 | -13.450 |
| 612500 | Marktgelden | 0 | 6.919 | 6.919 |
| 613000 | Nutsbedrijven | 37.648 | 126.415 | 88.767 |
| Totaal | | 143.322 | 217.474 | 74.152 |

Programma: Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Jeugd en Onderwijs

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Onderwijs is cruciaal voor de toekomst en de ontwikkeling van onze jeugd. De eerste verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de ouders. Wij streven naar ondersteuning waar dat nodig is en willen zorgen voor goede voorzieningen. Wij wachten daarbij niet af maar zijn proactief.

In de komende jaren willen wij:

- keuzevrijheid voor ouders in het onderwijs voorop laten staan;*
- schoolgebouwen multifunctioneel inrichten, mede in het kader van te realiseren kind voorzieningen;*
- de samenwerking tussen scholen en het CJG verder intensiveren.*

Bestaand beleid

Naast wet- en regelgeving hebben we ten aanzien van deze zorgplicht te maken met de volgende bestuurlijke kaders:

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bedum, vastgesteld 20 april 2006;
- Beleidsmatig Integraal huisvestingsplan Bedum, vastgesteld 23 april 2009;
- Procesplan Brede School, vastgesteld door B&W op 8 april 2008;
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Bedum, vastgesteld op 28 mei 2009;
- Regionale notitie “Sluitende aanpak voortijdig schoolverlaters”;
- Statuten “Stichting openbaar primair onderwijs Appingedam, Bedum, Delfzijl, Loppersum en Ten Boer”.

Wat gaan we daarvoor doen?

Multifunctionele inrichting schoolgebouwen

Dit najaar wordt een notitie opgesteld over de gevolgen van lokale demografische ontwikkelingen voor onderwijshuisvesting. Het aantal leerlingen in de gemeente Bedum is in de afgelopen jaren gedaald. Hierdoor loopt de vraag naar onderwijshuisvesting terug. Een ander gevolg hiervan is dat schoolbesturen minder middelen krijgen. Onvermijdelijk zal deze ontwikkeling ervoor zorgen dat de noodzaak voor het multifunctioneel inrichten van gebouwen toeneemt. Voor de meerjarenraming van de gemeente worden de gevolgen van het dalend aantal leerlingen voor onderwijshuisvesting in Bedum in beeld gebracht.

Samenwerking tussen scholen en CJG

Door de invoering van passend onderwijs en de overheveling van jeugdzorg naar gemeenten wordt het steeds belangrijker dat scholen en CJG goed samenwerken. Als er problemen spelen met een kind op school (gerelateerd aan bijvoorbeeld gedrag of gezinssituatie), dan moeten leerkrachten de weg naar de juiste hulp weten te vinden. Met dit doel voor ogen werken gemeenten en scholen dit jaar een ‘zorgroute’ uit. Om de samenwerking tussen CJG en scholen te bevorderen zijn er in Bedum bovendien gezamenlijke scholings/ intervisietrajecten opgezet. Deze scholing bouwen we, ook met oog op de nieuwe jeugdzorgtaken, in het komende jaar verder uit.

Wat mag het extra kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|----------------|----------------|----------------|--------------------|----------------|----------------|----------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 846.973 | 826.840 | 798.797 | 798.797 | 798.797 | 798.797 | 798.797 |
| Baten | 46.623 | 28.623 | 31.195 | 31.195 | 31.195 | 31.195 | 31.195 |
| Saldo voor resultaatbestemming | 800.350 | 798.217 | 767.602 | 767.602 | 767.602 | 767.602 | 767.602 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | 800.350 | 798.217 | 767.602 | 767.602 | 767.602 | 767.602 | 767.602 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|--|----------------|---------------|-----------------|
| 615000 | Openbaar basisonderwijs - algemeen | 12.835 | 0 | -12.835 |
| 615200 | Gymnastiekonderwijs (openbaar) | 97.573 | 13.691 | -83.882 |
| 615250 | Openbaar basisonderwijs - huisvesting algemeen | 113.294 | 0 | -113.294 |
| 615300 | Togtemaarschool: huisvesting | 3.588 | 0 | -3.588 |
| 615500 | R.A. Venhuisschool: huisvesting | 2.015 | 0 | -2.015 |
| 617000 | Bijzonder basisonderwijs - algemeen | 20.048 | 0 | -20.048 |
| 618300 | Gymnastiekonderwijs (bijzonder) | 97.818 | 14.271 | -83.547 |
| 619000 | Bijz.basisonderwijs - huisvesting algemeen | 204.764 | 0 | -204.764 |
| 619100 | Sint Walfridusschool | 4.596 | 0 | -4.596 |
| 619200 | Dr. K. Schilderschool | 4.806 | 0 | -4.806 |
| 619300 | De Regenboog | 5.446 | 0 | -5.446 |
| 619400 | De Haven (Onderdendam) | 1.411 | 0 | -1.411 |
| 619500 | De Akker (Zuidwolde) | 1.561 | 0 | -1.561 |
| 621100 | Leerplichtwet | 68.240 | 0 | -68.240 |
| 621200 | Overige voorzieningen onderwijs | 25.601 | 0 | -25.601 |
| 621300 | Leerlingenvervoer | 135.201 | 3.233 | -131.968 |
| Totaal | | 798.797 | 31.195 | -767.602 |

Programma: Cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Het voorzieningenniveau in onze gemeente is hoog. Dat willen wij ook zo houden. Wij streven naar behoud van onze culturele voorzieningen, zoals de muziekschool en de bibliotheek. Ook onze sportvoorzieningen moeten qua kwaliteit op het huidige niveau behouden blijven.

In de komende jaren willen wij:

- de bibliotheek en het muziekonderwijs in stand houden;*
- uitvoering geven aan de sportnota;*
- onderzoek naar een meer efficiënte inzet van middelen in zwembad, de sporthal en overige sportvoorzieningen;*
- stimulering van het toerisme op een op de mogelijkheden van Bedum toegesneden schaal. Dit doen we samen met ondernemers;*
- verdere uitwerking van de recreatie en toerisme nota;*
- onderzoeken of onze inwoners en onze bedrijven meer bij het beheer van het openbaar groen kunnen worden betrokken;*
- het groenbeleids- en groenbeheerplan als uitgangspunt nemen.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Convenant “Groninger Sport Model”(ondertekend);
- Notitie Stimulering Vrijwilligerswerk gemeente Bedum (vastgesteld);
- Subsidieverordening gemeente Bedum, vastgesteld op 9 juni 2011;
- Projectplan BOS-impuls;
- Beleidsplan Wmo 2012-2015, vastgesteld op 26 januari 2012;
- Beleidsnota “Sport en bewegen 2013 – 2019 “ Samenwerken, vernieuwen, binden en boeien”, vastgesteld op 19 september 2013;
- Groenbeleidsplan, vastgesteld op 21 januari 2010;
- Groenbeheersplan vastgesteld op 17 oktober 2013.

Wat gaan we daarvoor doen?

Behoud culturele voorzieningen

Bij komende bezuinigingen staat de instandhouding van een goed kwalitatief aanbod van culturele voorzieningen in Bedum voorop. Zo wordt de bezuiniging op het muziekonderwijs beperkt tot het afschaffen van gesubsidieerde particuliere muzieklessen. Daar staat tegenover dat de gemeente de subsidie aan muziekschool Hunsingo voor Algemene Muzikale Vorming (ook op scholen, via het project “De Toon zetten”) en huisvestingskosten en aan muziekkorpsen handhaaft. De bibliotheek is een andere belangrijke culturele voorziening in Bedum. Deze bibliotheek is ingericht volgens het retail concept, met een eigentijdse uitstraling en een divers boekenaanbod. In Onderdendam en Zuidwolde zijn er ‘bibliotheek-steunpunten’.

Sport/Sportvoorzieningen (efficiënte inzet middelen)

De gemeente wil graag de regie houden over de sportaccommodaties, met de bedoeling om de exploitatie hiervan zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Vanuit het oogpunt van efficiëntie wil de gemeente sportaccommodaties zo goed mogelijk benutten en structurele overcapaciteit voorkomen. Momenteel wordt gewerkt aan een wijziging van de tariefstructuur voor de verhuur van de voetbalvelden in Bedum. Aanleiding hiervoor is de aanleg van het kunstgrasvoetbalveld en de fusie tussen de voetbalclubs in Bedum.

Behoud niveau sportvoorzieningen

De gemeente hecht aan het behoud van een kwalitatief verantwoord niveau van sportvoorzieningen. De gemeente vindt dit belangrijk vanuit het oogpunt van sport- en beweegbeleid en volksgezondheid (zie ook de nota sport- en beweegbeleid 2013-2019 “samenwerken, vernieuwen, binden en boeien”). Voor (volks) gezondheid is bewegen en sporten van vitaal belang. Goed onderhouden en uitgeruste sportvoorzieningen (bij sportverenigingen, maar ook daarbuiten) nodigen hiertoe uit, en maken dit mogelijk. Daarnaast zijn goede sportvoorzieningen van belang om Bedum aantrekkelijk te houden als woongemeente.

Recreatie en toerisme

De prioriteit van de gemeente ligt op het faciliteren van recreatie en toerisme. De gemeente wil samen met bedrijven en particulieren hieraan vorm en inhoud geven. Toerisme en recreatie zijn bij uitstek beleidsterreinen die niet aan gemeentegrenzen zijn gebonden. Daarom kiest de gemeente voor samenwerking met andere organisaties en instellingen die op dit terrein werkzaam zijn. Wij zetten in op promotie van onze gemeente en de ontwikkeling van regiomarketing.

Beheer openbaar groen

Gewerkt wordt aan de deelplannen uit het in 2013 vastgestelde groenbeheerplan. Deelplannen worden opgesteld voor omvorming, overhoekjes en snippergroen, grootschalige en kleinschalige renovatieprojecten, beheerwijze randsnoei, bomen, parken, groencommunicatie en lokale ecologie en gedragscode groen. Bij de uitwerking van de deelplannen worden uiteraard burgers betrokken. Geprobeerd wordt de burgers ook meer te betrekken bij het groenonderhoud.

Wat mag het extra kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 2.555.363 | 2.595.736 | 2.435.329 | 2.316.981 | 2.319.829 | 2.311.695 | 2.314.515 |
| Baten | 246.669 | 268.505 | 284.909 | 284.910 | 284.911 | 284.912 | 284.912 |
| Saldo voor resultaatbestemming | 2.308.694 | 2.327.231 | 2.150.420 | 2.032.071 | 2.034.918 | 2.026.783 | 2.029.603 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | 2.308.694 | 2.327.231 | 2.150.420 | 2.032.071 | 2.034.918 | 2.026.783 | 2.029.603 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|--------|---|---------|--------|----------|
| 623000 | Openbare bibliotheek | 272.230 | 80.063 | -192.167 |
| 624000 | Stichting Muziekschool Bedum | 111.185 | 0 | -111.185 |
| 624100 | Stichting Welzijn Bedum | 297.491 | 0 | -297.491 |
| 624200 | Overig vormings- en ontwikkelingswerk | 8.140 | 0 | -8.140 |
| 625000 | Sportzaken - algemeen | 119.284 | 0 | -119.284 |
| 625100 | Sportveldencomplex Bedum: gebouwen | 32.600 | 0 | -32.600 |
| 625101 | Sportveldencomplex Bedum: terrein | 195.328 | 37.888 | -157.440 |
| 625102 | Sportveldencomplex Bedum: materieel | 11.164 | 0 | -11.164 |
| 625200 | Sportveldencomplex Onderdendam: gebouwen | 8.874 | 0 | -8.874 |
| 625201 | Sportveldencomplex Onderdendam: terrein | 19.859 | 3.368 | -16.491 |
| 625202 | Sportveldencomplex Onderdendam: materieel | 1.009 | 0 | -1.009 |
| 625300 | Sportveldencomplex Noordwolde: gebouwen | 19.880 | 0 | -19.880 |
| 625301 | Sportveldencomplex Noordwolde: terrein | 30.301 | 5.761 | -24.540 |
| 625302 | Sportveldencomplex Noordwolde: materieel | 1.185 | 0 | -1.185 |
| 625400 | Tennisbanen Bedum | 15.214 | 10.848 | -4.366 |

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|---|------------------|----------------|-------------------|
| 625500 | Tennisbanen Zuidwolde | 10.545 | 5.449 | -5.096 |
| 625700 | Sporthal De Beemden | 275.095 | 77.422 | -197.673 |
| 625800 | Zwembad De Beemden | 316.142 | 62.059 | -254.083 |
| 627000 | Kunstbeoefening en kunstbevordering | 23.160 | 0 | -23.160 |
| 627100 | Overige kunst | 6.097 | 0 | -6.097 |
| 629000 | Natuurbescherming | 7.178 | 387 | -6.791 |
| 630000 | Plantsoenen, parken, ander openbaar groen | 579.684 | 0 | -579.684 |
| 630002 | Gereedschappen plantsoenen | 8.774 | 0 | -8.774 |
| 630200 | Volkstuinen | 424 | 1.295 | 871 |
| 630300 | Overige openluchtrecreatie | 24.306 | 369 | -23.937 |
| 632000 | Speelterreinen | 40.182 | 0 | -40.182 |
| Totaal | | 2.435.329 | 284.909 | -2.150.420 |

Programma: Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

De jaren 2014 tot en met 2018 staan in het teken van de introductie van veel nieuwe taken voor de gemeente als gevolg van de decentralisaties. De gemeente wordt verantwoordelijk voor de jeugdzorg, de begeleiding en dagbesteding uit de AWBZ (die overgaat naar de WMO) en de invoering van de Participatiewet. De WSW verdwijnt grotendeels waardoor de gemeente ook verantwoordelijk wordt voor de arbeidsbemiddeling van mensen met een beperking.

In deze veranderingen blijft de gemeente Bedum samen optrekken met de gemeenten De Marne, Winsum en Eemsum, maar ook op provinciaal niveau. Lokaal zal de gemeente Bedum de komende jaren invulling geven aan de basiszorg, die aansluit bij de vraag van de inwoners van onze gemeente.

Wij willen iedereen die aangewezen is op voorzieningen en die onvoldoende op ondersteuning uit de eigen omgeving kan terugvallen, ondersteunen in zelfstandige en volwaardige deelname aan de samenleving. Uitgangspunten daarbij zijn de menselijke maat en het persoonlijk contact. Ook in tijden van krapte willen wij zwakkeren zo veel als mogelijk ontzien.

In de komende jaren hanteren wij daarvoor de volgende uitgangspunten:

- *de inwoners van de Bedum zijn zelfstandig en zelfredzaam. Ze voeren zelf de regie op hun eigen leven en organiseren de verschillende aspecten in het sociale domein (inkomen, wonen, vrije tijd, werk, etc.). In dit kader past het ontwikkelen van een zorgconcept waarbij onze inwoners in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen;*
- *de inrichting van de basiszorg en informele zorg realiseren we in samenspraak met de inwoners en de instellingen in Bedum;*
- *inwoners die zijn aangewezen op professionele ondersteuning en die niet voldoende op ondersteuning uit de eigen omgeving kunnen terugvallen, wordt zorg op maat geboden;*
- *de belangen van jongeren, mensen met een beperking en sociaal zwakkeren worden bij de vernieuwing voorop gesteld;*
- *doorgaan met het investeren in de zorg voor de jeugd, zoals die onder meer door het CJG vorm wordt gegeven;*
- *de aanvraag van extra zorg of ondersteuning wordt op een laagdrempelige manier georganiseerd;*
- *het beleid wordt zo vorm gegeven dat de ketenpartners aanvullend werken op de zelfredzaamheid waardoor kinderen en jeugdigen optimaal kunnen opgroeien en hun veiligheid is geborgd;*
- *de decentralisaties worden bij voorkeur budgetneutraal uitgevoerd.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

WMO

- Startnotitie Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), vastgesteld door B&W op 2 mei 2006;
- Notitie burgerparticipatie en de Wmo in de gemeente Bedum vastgesteld door B&W op 2 mei 2006;
- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning, vastgesteld door de raad op 9 juni 2011;
- Beleidsregels Wet maatschappelijke ondersteuning, vastgesteld door B&W op 31 mei 2011;
- Beleidsplan Wmo 2012-2015, vastgesteld door de raad op 26 januari 2012;
- Verstrekkingenboek Wet maatschappelijke ondersteuning;
- Besluit (financieel) Wet maatschappelijke ondersteuning;

Sociale Zaken

- Startnotitie Wet werk en bijstand;

- Verordening Re-integratie, vastgesteld door de Raad op 29 april 2010;
- Notitie participatiebudget, vastgesteld door de Raad op 29 april 2010;
- Beleidsregels re-integratie, vastgesteld door B&W op 23 maart 2010;
- Verordening Wet Inburgering, vastgesteld door de Raad op 29 april 2010;
- Verordening Werkleeraanbod WIJ, vastgesteld door de Raad op 3 juni 2010;
- Beleidsregels Werkleeraanbod WIJ, vastgesteld door B&W op 13 juli 2010;
- Maatregelverordening WIJ, vastgesteld door de Raad op 3 juni 2010;
- Toeslagenverordening WIJ, vastgesteld door de Raad op 3 juni 2010;
- Maatregelverordening WWB, vastgesteld door de Raad op 8 juli 2010;
- Toeslagenverordening WWB, vastgesteld door de Raad op 8 juli 2010;
- Maatregelverordening Ioaw en Ioaz, vastgesteld door de Raad op 8 juli 2010;
- Intern controleplan;
- Debiteurenbeleidsplan 2004-2005;
- Notitie minimabeleid maart 2007;
- Verordening Stimuleringsfonds;

Overig

- Nota jeugdbeleid 2008-2012;

Decentralisaties

Vanaf 1 januari 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor jeugdzorg, AWBZ-begeleiding en dagbesteding en de begeleiding van moeilijk plaatsbare werkzoekenden. Deze decentralisaties gaan gepaard met flinke budgetkorting. Dit jaar staat geheel in het teken van de voorbereidingen op deze nieuwe taken en verantwoordelijkheden. Het bieden van continuïteit van zorg voor bestaande cliënten heeft hierbij prioriteit. Zo vallen inwoners die in 2015 zijn aangewezen op hulp of zorg niet tussen wal en schip. Gemeenten hebben met instellingen de afspraak dat zij deze continuïteit met minder middelen kunnen bieden.

Het komend jaar is een overgangsjaar waarbij het bieden van continuïteit en het behouden van infrastructuur centraal staan. Tegelijk gebruiken we dat jaar om een 'transformatie' te bewerkstelligen: door een andere manier van werken (meer preventief, integraal, en met inzet van 'eigen kracht') hopen we betere en goedkopere zorg te kunnen bieden. Deze hulp is zoveel mogelijk gericht op het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners. Contractafspraken met instellingen worden gemaakt op voorwaarde dat zij meewerken aan deze verandering.

In 2014 is de inrichting van de uitvoering van de nieuwe taken van de gemeente een belangrijk aandachtspunt. Waar kunnen mensen straks terecht met hun hulpvragen? Hoe gaat het met registratie, inkoop en facturering? Deze praktische zaken verwachten we voor een groot deel eind 2014 klaar te hebben. Deze uitvoeringsvraagstukken hebben ook consequenties voor de ambtelijke organisatie. De transitie zorgen voor een flink aantal nieuwe taken en werkzaamheden. De druk op ambtelijke capaciteit neemt hierdoor toe.

De beleidsplannen voor de drie decentralisaties worden eind dit jaar voorgelegd aan de raad. Op dit moment zijn er dus nog geen keuzes gemaakt over de inzet van budgetten. Het uitgangspunt hierbij is dat de decentralisaties budgetneutraal worden uitgevoerd. Het risico van budgetoverschrijding, bij een garantie voor continuïteit van de zorg, is echter groot.

Aandachtspunten:

Eigen bijdrage Wmo

Vanaf 1 oktober 2014 vraagt de gemeente een eigen bijdrage voor individuele voorzieningen. Inwoners zullen hierdoor kritischer afwegen of zij een individuele voorziening nodig hebben of niet. De verwachting is dat de invoering van de eigen bijdrage leidt tot een lagere belasting van het budget. De omvang hiervan kunnen we op dit moment niet aangeven.

Huishoudelijke hulp

In 2015 krijgen gemeenten aanzienlijk minder geld van het rijk voor huishoudelijke hulp (de korting bedraagt 25%). Dit betekent dat huishoudelijke hulp in zijn huidige vorm niet kan blijven bestaan. Op dit moment onderzoeken we mogelijkheden om huishoudelijke hulp binnen de nieuwe financiële kaders vorm te geven. Onze inzet is, anders dan in veel andere gemeenten, de voorzieningen overeind te houden. Dit doen wij door een strengere beoordeling aan de poort en een andere organisatie van het werk. Hierdoor bestaat de kans dat de opgelegde rijksbezuiniging niet volledig wordt gehaald.

Jeugdzorg en pgb

Voor 2015 is afgesproken dat het regionale inkoopbureau (RIGG) het overgrote deel van de jeugdzorg voor de gemeenten in Groningen inkoop. De kosten hiervan verrekenen gemeenten op basis van solidariteit. Deze afspraken gelden voor alle vormen van jeugdzorg, met uitzondering van het persoonsgebonden budget (pgb). Iedere gemeente maakt haar eigen pgb-beleid en betaalt de kosten. Net als voor andere vormen van jeugdzorg geldt voor pgb het overgangsrecht: kinderen met een pgb houden recht op zorg in 2015. Tegelijkertijd bezuinigt het rijk fors op de budgetten voor pgb. Hierdoor ontstaat het risico dat gemeenten onvoldoende middelen krijgen om deze continuïteit te kunnen garanderen. Op dit moment brengen we bezuinigingsmogelijkheden voor pgb in kaart. Ook maken we aanhangig bij het rijk dat voor pgb een tekort aan middelen dreigt.

Overzicht decentralisaties financieel

| | Budget | Budget | |
|---|------------------|------------------|------------------------|
| | oud | nieuw | Totaal |
| Sociale werkvoorziening | 77.633 | 1.618.091 | 1.695.724 |
| Re-integratie en participatievoorzieningen | 18.459 | 189.304 | 207.763 |
| Maatwerkvoorziening natura materieel WMO | 288.800 | | 288.800 ¹ |
| Maatwerkvoorziening natura immaterieel WMO | 562.915 | 543.983 | 1.106.898 ² |
| Opvang en beschermd wonen WMO | 12.571 | 15.999 | 28.570 |
| Algemeen maatschappelijk werk | 98.357 | | 98.357 |
| Algemene voorzieningen WMO/Jeugd | 41.177 | 168.598 | 209.775 |
| Eerstelijnsloket WMO en Jeugd | 12.000 | 243.700 | 255.700 |
| PGB WMO en Jeugd | 66.000 | 1.219.650 | 1.285.650 |
| Individuele voorzieningen natura Jeugd | | 1.576.311 | 1.576.311 |
| Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd | | | - |
| Totaal uitgaven | 1.177.912 | 5.575.636 | 6.753.548 |
| Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang | 103.000 | 51.219 | 154.219 |
| Eigen bijdragen alg. Voorzieningen WMO en Jeugd | | | - |
| Ouderbijdragen individuele voorzieningen en opvang | | | - |
| Totaal inkomsten | 103.000 | 51.219 | 154.219 |
| Subtotaal | 1.074.912 | 5.524.417 | 6.599.329 |
| Integratieuitkering sociaal domein | | | |
| Jeugdzorg | | 2.354.812 | 2.354.812 |
| WMO 2015 | | 1.362.211 | 1.362.211 |
| WMO 'oud' | 878.631 | | 878.631 |
| Participatiebudget | | 1.807.395 | 1.807.395 |
| Subtotaal | 878.631 | 5.524.417 | 6.403.048 |
| Saldo | -196.281 | 0 | -196.281 |
| ¹ betreft met name woonvoorzieningen en hulpmiddelen | | | |
| ² betreft met name vervoer en huishoudelijke hulp | | | |

Bovenstaand overzicht geeft weer welke middelen zijn opgenomen in de begroting ten behoeve van de uitvoering van de decentralisaties in het sociaal domein; de uren en apparaatskosten zijn buiten beschouwing gelaten.

In het overzicht is een splitsing gemaakt tussen oude en nieuwe taken (in financieel opzicht). Conform de kaderstelling zijn de nieuwe taken/middelen budgettair neutraal verwerkt. Het saldo van 'oude' taken betreft voornamelijk kosten die voortvloeien uit voormalige WVG-taken. Deze kosten zijn reeds gedekt in de begroting. Voor de volledigheid melden we nog dat het hier dus geen uitzetting van de begroting betekent.

Kinderopvang

Inspecties

De GGD voert in opdracht van de gemeente inspecties uit bij peuterspeelzalen, kinderopvangcentra en gastouders. Tijdens deze inspecties controleert de GGD of het kindcentrum voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. Mochten er gebreken zijn, dan kan de gemeente handhavend optreden.

Het project 'Boekstart'

In de kinderopvang is het project 'Boekstart' gestart. Het is een initiatief van het ministerie van OCW. Boekstart liep al op de peuterspeelzalen.

Voor en Vroegschoolse Educatie (VVE)

In 2011 heeft de gemeente Bedum de beleidsnotitie "Doelgroepen bepaling en toeleiding Voor en Vroegschoolse Educatie" opgesteld. In dit kader biedt Biblionet momenteel het programma 'Boekenpret' aan. Dit VVE-programma is bedoeld voor het basisonderwijs (groepen een en twee), de peuterspeelzalen, de kinderopvang en het consultatiebureau. Met 'Boekenpret' wil de gemeente Bedum ervoor zorgen dat ouders en kinderen meer plezier beleven aan (voor)lezen en dat kinderen zich ontwikkelen tot goede en enthousiaste lezers.

Werk/minimabeleid/sociale werkvoorziening

Met de uitvoering van sociaal beleid begeleiden we werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt, zodat ze zelfstandig en onafhankelijk van de overheid in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Voor inwoners die dat niet kunnen, zorgen we voor een financieel vangnet en maatschappelijke ondersteuning om zelfredzaamheid en actief meedoen in onze samenleving te stimuleren. Binnen dit programma valt ook de inburgering van nieuwkomers. Het volgende gaan we hiervoor doen.

| | | | | | |
|----------------------------|--|---|-----------|-----------|-----------|
| Doelstelling 1 | We gaan de Participatiewet invoeren | | | | |
| Maatregel | We stellen de verordeningen en het implementatieplan vast en starten met de uitvoering | | | | |
| Prestatie Indicator | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
| | Vorbereiding met zeven gemeenten BMW-DAL | Vaststellen verordeningen implementatieplan en start uitvoering | uitvoeren | uitvoeren | uitvoeren |

Toelichting maatregel

Duidelijk is dat het jaar 2015 in het teken staat van grote operaties in het kader van de transities op gebied van jeugd, zorg en participatie. Het liefst willen we de besluit- en beleidsvorming en vervolgens alle dienstverlening aan burgers in samenhang zowel op inhoud als intergemeentelijk vormgeven. Daar zijn we ook op gericht en dat is ons streven. Dat streven is echter niet direct in 2015 haalbaar.

De nieuwe taken van de gemeenten zijn van een dergelijke omvang dat het een realistisch streven is om op alle beleidsterreinen het jaar 2015 'transitieproof' door te komen. Niet alleen de inhoud maar tegelijkertijd ook nieuwe samenwerkingsverbanden moeten vorm krijgen. De lat ligt meer dan hoog genoeg, als we de basis van de nieuwe dienstverlening in de nieuwe samenwerking in 2015 per afzonderlijke transitie gestalte kunnen geven.

Op het terrein van werk en inkomen staat het jaar 2015 in het teken van de invoering van de Participatiewet. Deze wet gaat op 1 januari 2015 in. Het wetgevingstraject nam zoveel tijd in beslag dat gemeenten de ruimte krijgen om een deel van de verordeningen per 1 juli 2015 af te ronden. Het ministerie van SZW is heeft een voorkeur uitgesproken voor afronding en invoering van alle verordeningen verband houdende met de Participatiewet met ingang van 1 januari 2015. Om geen risico te lopen, omdat naar verwachting door de gemeenten in verband met stijgende aantallen van uitkeringen een beroep moet worden gedaan op aanvullende uitkeringen van het rijk (een zogenaamde IAU), wordt ernaar gestreefd niet de formele datum maar de voorkeursdatum van het ministerie aan te houden. De IAU wordt namelijk verstrekt onder de voorwaarde dat de uitvoering op orde is. De verordeningen van de Participatiewet worden gezamenlijk met de BMW-DAL-gemeenten voorbereid.

| | | | | | |
|----------------------------|--|--------------------|-----------|-----------|-----------|
| Doelstelling 2 | We komen tot een uitvoeringsstructuur werk en inkomen | | | | |
| Maatregel | We stellen het uitvoeringsplan vast en starten met de samenwerking BMW | | | | |
| Prestatie Indicator | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
| | Vaststellen uitvoerings-plan door BMW | Start samenwerking | Uitvoeren | uitvoeren | uitvoeren |

Toelichting maatregel

De huidige organisaties voor de BMW-gemeenten die taken uitvoeren op het gebied van werk en inkomen, zijn ook betrokken bij de uitvoering van de Participatiewet. Het gaat dan om Ability, Werkplein Noord-Groningen, Sociale Zaken en Werk BMW en Sociale Zaken Eemsmond. Via de project- en stuurgroep Transitie in Samenhang (TiS) zullen voorstellen naar college en raad gaan over de bundeling van krachten voor de vier gemeenten in een gezamenlijke uitvoeringsstructuur werk en inkomen. Deze voorstellen passen in en zijn een uitvloeisel van het visiedocument “Werk aan de winkel” dat door de vier raden van de gemeenten BMW is vastgesteld.

Het plan is om in de gezamenlijke uitvoeringsstructuur de volledige Participatiewet voor vier gemeenten uit te voeren. Naar verwachting zal 2015 daarin nog een overgangsjaar zijn.

Minimabeleid

| | | | | | |
|----------------------------|---|--|---------------------------|---------------------------|---------------------------|
| Doelstelling 3 | We intensiveren het armoedebeleid | | | | |
| Maatregel | We gaan de beleidsregels en Pact voor Samenredzaamheid uitvoeren | | | | |
| Prestatie Indicator | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
| | vaststellen kaders minimabeleid; vaststellen Pact voor Samenredzaamheid | Vaststellen beleidsregels; Ontwikkelen activiteiten samen met organisaties | Uitvoeren in samenwerking | Uitvoeren in samenwerking | Uitvoeren in samenwerking |

Toelichting maatregel

In 2013 is in samenwerking met de Cliëntenraad BMW gestart met de organisatie van een armoedeconferentie. Samen met alle organisaties en instellingen die in het gebied van de BMW-gemeenten werkzaam zijn op dit beleidsterrein zijn de mogelijkheden verkend. Dat heeft geleid tot een Pact voor Samenredzaamheid, waarin kennis wordt gedeeld en activiteiten worden ontwikkeld. Gestart is met het organiseren van zogenaamde Eigen Kracht-café's. Daarin ontmoeten burgers elkaar om thema's te bespreken en elkaar te ondersteunen. Naar verwachting zal in 2015 ook een project van verbouw groente/fruit vorm krijgen. De opbrengst zal dan ten goede komen aan de burgers die afhankelijk zijn van bijv. de Voedselbank.

De raden van de BMW-gemeenten hebben in 2014 de kaders voor het armoede- en minimabeleid vastgesteld. Naast de gemeente hebben ook andere organisaties een rol in bestrijding of voorkoming van armoede. In de uitwerking van de kaders zal dat zichtbaar worden.

De stijging van de armoede wordt niet zozeer zichtbaar in stijging van gebruikmaking van de diensten van de Kredietbank, integendeel, maar wel in de stijging van de kosten van beschermingsbewind door een bewindvoerder. Dat is een zorgwekkende ontwikkeling. De diensten van een Kredietbank heeft meer een tijdelijk karakter dan een bewindvoerder. Meer onderbewindstellingen zijn aanwijzingen voor een langduriger en hardnekkiger problematiek. Helaas wordt de hardnekkige problematiek van de arbeidsmarkt en de werkloosheid ook zichtbaar in de stijging van de aantallen uitkeringen. In ons gebied bleef de stijging lange tijd uit, maar is deze vanaf het eerste kwartaal van 2013 ingezet. De gemeente wordt daardoor geconfronteerd met hogere kosten voor uitkeringen, terwijl de financiering vanuit het rijk (BUIG-budget) afneemt.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in de begroting geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 6.098.208 | 6.029.501 | 9.970.815 | 9.879.073 | 9.671.063 | 9.581.021 | 9.527.608 |
| Baten | 3.585.807 | 3.480.717 | 1.934.266 | 1.934.266 | 1.934.266 | 1.934.266 | 1.934.266 |
| Saldo voor resultaatbestemming | 2.512.401 | 2.548.784 | 8.036.549 | 7.944.807 | 7.736.797 | 7.646.755 | 7.593.342 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | 2.512.401 | 2.548.784 | 8.036.549 | 7.944.807 | 7.736.797 | 7.646.755 | 7.593.342 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|--|------------------|------------------|-------------------|
| 634000 | WWB: algemeen | 2.087.952 | 1.728.324 | -359.628 |
| 634004 | WWB: sociale recherche | 13.007 | 0 | -13.007 |
| 634600 | Bijzondere bijstandsverlening | 212.055 | 0 | -212.055 |
| 634700 | Besluit bijstandsverlening zelfstandigen | 56.014 | 37.500 | -18.514 |
| 636000 | Sociale werkvoorziening | 1.710.759 | 0 | -1.710.759 |
| 636500 | Re-integratie- en participatievz Participatiewet | 261.925 | 0 | -261.925 |
| 637000 | Inkomensvoorziening werkloze werknemers | 0 | 0 | 0 |
| 637500 | Gemeentelijk minimabeleid: stimuleringsfonds | 74.150 | 0 | -74.150 |
| 638000 | Maatschappelijke dienstverlening | 0 | 0 | 0 |
| 638700 | Inburgering | 0 | 0 | 0 |
| 638900 | AWBZ | 0 | 0 | 0 |
| 638950 | Huishoudelijke hulp | 0 | 0 | 0 |
| 639000 | Jongerenwerk, jeugdhulpverlening | 0 | 0 | 0 |
| 639100 | Dorpshuizen en verenigingsgebouwen | 9.875 | 0 | -9.875 |
| 640000 | Maatwerkvoorziening natura materieel WMO | 401.039 | 0 | -401.039 |
| 640100 | Maatwerkvoorziening natura immaterieel WMO | 1.255.765 | 0 | -1.255.765 |
| 640200 | Opvang en beschermd wonen WMO | 28.570 | 0 | -28.570 |
| 640300 | Sociaal- en Cultureel werk | 0 | 0 | 0 |
| 640400 | Algemeen maatschappelijk werk | 112.301 | 0 | -112.301 |
| 640500 | Algemene voorzieningen WMO/Jeugd | 271.313 | 0 | -271.313 |
| 640600 | Eerstelijnsloket WMO en Jeugd | 392.403 | 7.310 | -385.093 |
| 640700 | PGB WMO en Jeugd | 1.349.793 | 0 | -1.349.793 |
| 640800 | Individuele voorzieningen Natura Jeugd | 1.576.311 | 0 | -1.576.311 |
| 640900 | Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd | 0 | 0 | 0 |
| 641000 | Eigen bijdr. maatwerkvoorzieningen en opvang WMO | 0 | 154.219 | 154.219 |
| 641200 | Ouderbijdr. indiv. voorzieningen en opvang Jeugd | 0 | 0 | 0 |
| 642100 | Peuterspeelzalen gemeente Bedum | 104.475 | 0 | -104.475 |
| 642500 | Kinderdagverblijven | 53.109 | 6.913 | -46.196 |
| 642600 | WMO: leefvoorzieningen gehandicapten | 0 | 0 | 0 |
| 642700 | WMO: woonvoorzieningen gehandicapten | 0 | 0 | 0 |
| Totaal | | 9.970.815 | 1.934.266 | -8.036.549 |

Programma: Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Wij kiezen waar mogelijk voor duurzaamheid. Die keuze is in het belang van de huidige en de toekomstige generaties. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en kan daarin vaak een voortrekkersrol vervullen.

In de komende jaren willen wij:

- het gebruik van alternatieve energiebronnen -zoals aardewarmte, zonne- en windenergie- stimuleren;*
- het klimaat en energiebeleid actualiseren;*
- investeren in duurzame en de veiligheid bevorderende openbare verlichting;*
- samenwerking in waterketen in BMW-verband en met het waterschap stimuleren;*
- afvalverwerking verder verduurzamen.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Milieubeleidsplan 2009-2012, vastgesteld in mei 2009;
- Intergemeentelijk bodembeleidsplan Regio Noord 2014 - 2018, vastgesteld 3 december 2013;
- Handhavingsbeleidsplan Omgevingsrecht 2011-2015 BMW-gemeenten, d.d. 28 juni 2011 (B&W);
- Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV 2014 – 2018, vastgesteld d.d. 12 december 2013;
- Waterplan vastgesteld in 2009;
- Stedelijke Wateropgave d.d. april 2008;
- Nota lokaal gezondheidsbeleid 2008-2012;
- Plan van Aanpak Gemeentelijk klimaatbeleid, d.d. juni 2004;
- Afvalstoffenverordening, d.d. 25 maart 2004;
- Notitie Toezicht en handhaving bij evenementen, vastgesteld in 2009;
- Gemeentelijk Afvalstoffen Plan 2009-2012, d.d. 17 november 2009;
- Handhavingsbeleidsplan en uitvoeringsprogramma 2011-2014, vastgesteld d.d. 22 september 2011;
- Nota lokaal gezondheidsbeleid 2013-2017, d.d. 30 mei 2013.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samenwerking waterketen;

De BMW gemeenten en het waterschap Noorderzijlvest effectueren de samenwerking binnen de waterketen door uitvoering te geven aan het Afvalwaterbeleidsplan. De professionalisering van de samenwerking in de waterketen is vorm gegeven door Clustersamenwerking. Dit samenwerkingsverband is geborgd in een overeenkomst waarin afspraken zijn gemaakt over het behalen van de bezuinigingstaakstelling.

Binnen het cluster BMW worden de volgende onderwerpen opgepakt:

- verbeteren gegevensbeheer en assetmanagement;
- nadere invulling geven aan strategisch en tactisch beheer binnen de BMW gemeenten;
- realisatie Waterkaart BMW en DAL gemeenten;
- aanleg en beheer grondwatermeetnet.

Riolering

In het maatregelenplan voor de gemeente Bedum staat een aantal taken op de planning voor 2015:

- Opstellen operationeel plan rioolvervangings voor de kern Zuidwolde;
- Uitvoering rioolvervangings Tuinbouwstraat en Schoolstraat Zuidwolde;
- Herinrichting riolering en watersysteem stationsgebied Bedum;
- Ombouwen rioolstelsel woonwijk Ter Laan 3.

Duurzaamheid

Met de verduurzaming van de energievoorziening in De Beemden is in 2014 een belangrijke stap gezet; in 2015 verwachten we de resultaten hiervan te kunnen delen. In 2013 en 2014 zijn op een tweetal gemeentelijke gebouwen PV-cellen gelegd. We zullen onderzoeken of dit programma uitgebreid kan worden naar andere gebouwen.

Daarnaast zullen we in 2015 onderzoeken hoe we specifiek voor burgers en bedrijven kunnen bijdragen aan het stimuleren van gebruik van duurzame energie. Waar mogelijk zullen we inspelen op initiatieven van anderen.

Actualisatie klimaat en energiebeleid:

In 2015 zullen we dit beleid gaan opstellen en actualiseren.

Afval

Voor de inzameling en verwerking van afval wordt nauw samengewerkt met andere gemeenten. Verdere verduurzaming zal ook vooral in dat verband gezocht moeten worden. In 2015 zullen we bezien welke mogelijkheden hier zijn dan wel specifiek voor onze gemeente gerealiseerd zouden kunnen worden.

Milieu

De handhaving van milieutaken wordt voornamelijk uitgevoerd in het samenwerkingsverband Omgevingsdienst Groningen (ODG). Daarnaast laten wij een gedeelte van de taken uitvoeren door het samenwerkingsverband DEAL. Qua handhaving wordt vanzelfsprekend ook samengewerkt met andere overheidsdiensten zoals de politie, GHOR en de Veiligheidsregio.

In het kader van milieucommunicatie initiëren we en spelen we in op initiatieven dienaangaande. Door mee te doen met activiteiten zoals de landelijke jaarlijkse boomfeestdag proberen we de jeugd positief te betrekken bij de inrichting van hun leefomgeving. Ook de 'zonnebloemactie' –op een braakliggend terrein worden zonnebloemen gezaaid, die vervolgens worden uitgedeeld-, valt in dit kader te noemen.

De aanpak van zwerfafval blijven we doen; hierbij betrekken we ook de scholen in onze gemeente. Tevens zullen we het meedoen met de landelijke actiedag Nederland Schoon onderzoeken.

Volksgezondheid.

GGD Groningen voert namens de gemeenten een aantal wettelijke taken uit op het gebied van volksgezondheid. Daarnaast heeft de gemeente Bedum in 2014 in BMW-verband (samen met de gemeente De Marne, Winsum en Eemsum) een nota lokaal gezondheidsbeleid opgesteld. Deze nota is gericht op het stimuleren van een gezonde leefstijl. De belangrijkste speerpunten hierbij zijn het tegengaan van roken, alcoholmisbruik en overgewicht. De uitvoering van deze nota vraagt om een brede aanpak en samenwerking. Alleen maatregelen vanuit het gezondheidsbeleid zijn niet voldoende. Voor de uitvoering van het gezondheidsbeleid werken we dan ook samen met lokale partners (denk aan sportverenigingen, winkeliers, horecagelegenheden, scholen en huisartsen). Deze samenwerking staat voor 2015 hoog op de agenda.

Openbare verlichting

Het komend jaar dient uitvoering te worden gegeven aan het beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018. De grootschalige vervangingen van Openbare Verlichting van met name Bedum-west en het Buitengebied zullen in 2015 worden gerealiseerd.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden naast de structurele middelen die beschikbaar zijn in deze begroting de volgende extra middelen beschikbaar gesteld:

| | |
|--|---------|
| Tuinbouwstraat Zuidwolde BRP | 194.750 |
| Van Berumstraat Zuidwolde BRP | 66.000 |
| Industrieweg Bedum BRP | 10.000 |
| Woonwijk Ter Laan 3 Bedum BRP | 42.500 |
| Herinrichting Almastraat Bedum BRP | 25.300 |
| Centrumplan Bedum BRP | 20.000 |
| Herinrichting stationsgebied Bedum BRP | 175.000 |
| BergBezinkZak Geert Reinderspark | 50.000 |
| Afkoppelen i.h.k.v KRW/WB21 | 40.000 |
| BRP maatregelen | 33.430 |

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|----------------|----------------|----------------|--------------------|----------------|----------------|----------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 2.855.170 | 3.139.361 | 2.855.327 | 2.855.327 | 2.855.327 | 2.855.327 | 2.855.327 |
| Baten | 2.315.293 | 2.239.016 | 2.272.446 | 2.277.220 | 2.348.977 | 2.275.687 | 2.278.673 |
| Saldo voor resultaatbestemming | 539.877 | 900.345 | 582.881 | 578.107 | 506.350 | 579.640 | 576.654 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | 539.877 | 900.345 | 582.881 | 578.107 | 506.350 | 579.640 | 576.654 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|--|------------------|------------------|-----------------|
| 643100 | Volksgezondheid | 58.194 | 0 | -58.194 |
| 644000 | Gemeenschappelijke geneeskundige dienst (GGD) | 172.786 | 0 | -172.786 |
| 644500 | Jeugdgezondheidszorg | 188.577 | 0 | -188.577 |
| 644900 | Destructie | 315 | 0 | -315 |
| 645000 | Heffing&invordering afvalst.heffing&reinig.rechten | 52.894 | 0 | -52.894 |
| 645100 | Ophalen en afvoeren van huishoudelijk afval | 845.234 | 75.000 | -770.234 |
| 645200 | Inzameling glas | 11.048 | 6.960 | -4.088 |
| 645300 | KGA/WEB/ICT en metaal | 41.367 | 5.005 | -36.362 |
| 645500 | Inzameling oud papier | 1.716 | 1.350 | -366 |
| 646000 | Heffing&invordering rioolrechten | 33.371 | 0 | -33.371 |
| 646100 | Riolen | 779.093 | 0 | -779.093 |
| 646200 | Rioolgemalen | 147.444 | 1.007 | -146.437 |
| 647000 | Beleidsadvisering milieu | 174.035 | 0 | -174.035 |
| 647100 | Verlening milieuvergunningen | 3.218 | 0 | -3.218 |
| 647200 | Handhaving (controle) milieubeheer | 7.536 | 0 | -7.536 |
| 647300 | Milieucommunicatie | 23.216 | 0 | -23.216 |
| 647400 | Afwikkeling milieuklachten | 11.072 | 0 | -11.072 |
| 647500 | Bodem | 40.949 | 0 | -40.949 |
| 647600 | Geluidhinder | 3.926 | 0 | -3.926 |
| 647700 | Gemeentelijke interne milieuzorg | 12.013 | 0 | -12.013 |
| 647800 | Klimaatbeleid | 28.960 | 0 | -28.960 |
| 649000 | Begravingen en onderhoud begraafplaatsen | 218.365 | 0 | -218.365 |
| 649400 | Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten | 0 | 1.042.704 | 1.042.704 |
| 649500 | Rioolheffing | 0 | 995.418 | 995.418 |
| 649900 | Begraafplaatsrechten | 0 | 145.002 | 145.002 |
| Totaal | | 2.855.327 | 2.272.446 | -582.881 |

Programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

Het herstel van de woningmarkt gaat langzamer dan werd gehoopt. Toch zijn er signalen dat de markt de komende jaren gaat aantrekken. We verwachten niet dat de tijden van grootschalige nieuwbouwplannen terug zullen keren. Daarom gaan we van realistische verwachtingen uit.

Bedum is en blijft een aantrekkelijke woongemeente door zijn voorzieningen en ligging ten opzichte van stad Groningen. Wij willen een goede mix van verschillende segmenten op de woningmarkt in samenwerking met woningcorporatie Wierden en Borgen. Wij vinden het belangrijk dat nieuwbouw duurzaam en toekomstbestendig is.

In de komende jaren willen wij:

- een goede mix van woningen, afgestemd op de verschillende doelgroepen;*
- duidelijke afspraken maken met Wierden & Borgen en geïnteresseerde commerciële partijen over de invulling en de realisatie van woningbouwlocaties;*
- samen met Wierden & Borgen en geïnteresseerde commerciële partijen een actieve rol spelen met als inzet, behoud van het woningaanbod en de verdere ontwikkeling daarvan;*
- een woon-zorgvisie opstellen, op grond van de veranderende samenstelling van de bevolking en het vergroten van de zelfredzaamheid;*
- levensloopbestendige woningen daar waar mogelijk en nodig;*
- een onderzoek naar de mogelijkheid van invoering van een starterslening;*
- het stimuleren van voldoende sociale woningbouw en starterswoningen;*
- de hoofdlijnen opstellen voor een nieuwe omgevingsvisie opstellen;*
- energiebesparende en duurzaamheidsmaatregelen toepassen voor woningen, te bekostigen uit gaswinningsmiddelen.*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Structuurplan Bedum - Onderdendam, vastgesteld op 6 juli 2006;
- Welstandsnota, vastgesteld op 27 mei 2004;
- Basisplan detailhandel, vastgesteld op 27 mei 2004;
- Notitie Behoedzaam vernieuwen, structuurplan+ vastgesteld augustus 2004;
- Woonplan 2002-2010, vastgesteld op 19 december 2002;
- Woonschepenverordening, vastgesteld op 1 juli 1999;
- Nota Archeologiebeleid, vastgesteld 22 maart 2007;
- Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart Regio Noord-Groningen – gemeente Bedum, vastgesteld 26 februari 2009;
- Bouwverordening, vastgesteld 29 maart 2012;
- Monumentenverordening, vastgesteld 8 juli 2010;
- Brandpreventiebeleid bestaande bouw, vastgesteld op 13 april 2004;
- Brandbeveiligingsverordening, vastgesteld op 29 maart 2012;
- Bestemmingsplan Buitengebied, vastgesteld 17 december 2009;
- Bestemmingsplan Bedum kern, vastgesteld 26 juni 2008;
- Bestemmingsplan Bedrijvenpark Boterdiep fase 1, vastgesteld 27 mei 2004;
- Bestemmingsplan Bedrijvenpark Boterdiep fase 2, vastgesteld 26 juni 2008;
- Bestemmingsplan Bedum-Kern locatie Vogelzang / Gemeentelijke Kwekerij, vastgesteld 24 januari 2008;
- Bestemmingsplan Ter Laan 4, vastgesteld 20 december 2007;

- Bestemmingsplan Zuidwolde, vastgesteld op 17 oktober 2013;
- Bestemmingsplan Onderdendam, vastgesteld op 26 januari 2012;
- Bestemmingsplan Noordwolde, vastgesteld op 28 juni 2012;
- Bestemmingsplan Oosterseweg 8, Zuidwolde, vastgesteld op 8 juli 2010;
- Bestemmingsplan Dagbesteding Zuidwolde, vastgesteld op 2 oktober 2008;
- Bestemmingsplan Bedum Kern locatie Gasfabriek, vastgesteld op 28 juni 2012;
- Bestemmingsplan Bedum Kern locatie HEMA, Grotestraat 14-16, vastgesteld op 28 september 2010;
- Bestemmingsplan Buitengebied, Landgoed “De Vrie Heerlykheid”, Westerdijkshorn 14 te Bedum, vastgesteld op 20 september 2012;
- Bestemmingsplan Bederawalda, vastgesteld op 24 april 2014;
- Bestemmingsplan Bedum Kern, locatie De Plank, in procedure;
- Verordening naamgeving en nummering (adressen) 2011, vastgesteld 16 december 2010.

Wat gaan we hiervoor doen?

Woningbouw, bouwen voor verschillende doelgroepen

De volgende plannen, projecten en initiatieven zijn in uitvoering:

Bedum:

- *Ter Laan 4*
De verkoop van kavels in de vrije sector en van projectmatige woningbouw loopt vertraging op door de crisis op de woningmarkt. In 2014 hebben we de samenwerkingsovereenkomst met de ontwikkelaar geactualiseerd, waarmee we de mogelijkheid hebben ook andere partijen hier te laten bouwen; hiermee zijn we inmiddels gestart.
- *Vogelzang*
Woningstichting Wierden & Borgen heeft nog geen concrete plannen voor ontwikkeling van woningbouw op deze locatie bij ons ingediend.
- *Almastraat*
Woningstichting Wierden & Borgen is gestart met de bouw van 21 eengezinswoningen en 14 levensloopwoningen tussen Burchtplein en de Noordwolderweg. Deze woningen zullen in 2015 worden opgeleverd.
- *Terrein voormalige gasfabriek*
Het bestemmingsplan ‘Bedum Kern Locatie Gasfabriek’ is op 28-6-2012 vastgesteld. Woningstichting Wierden & Borgen is afgehaakt. Wij zoeken bij voorkeur naar alternatieven met dit bestemmingsplan als vertrekpunt.
- *De Plank*
De ontwikkelaar is gestart met de verkoop van 16 woningen en 4 bouw kavels. De verwachting is dat eind 2014, begin 2015 kan worden gestart met de bodemsanering en het bouwrijp maken van de locatie. Daarna kan de bouw van de woningen aanvangen. Het bestemmingsplan is in procedure gebracht; met de ontwikkelaar hebben we een anterieure overeenkomst afgesloten.
- *Bederawalda*
Woningstichting Wierden en Borgen is met de bouw van fase 1 (15 appartementen) – na de sloop van De Schakel – gestart. Met de bouw van fase 2 zal naar verwachting eind 2015 / begin 2016 kunnen worden begonnen, waarna aansluitend fase 3 zal volgen.
- *Krijthestate*
De ontwikkelaar heeft het plan voor 9 appartementen bij ons ingediend en is gestart met de verkoop. De omgevingsvergunning zal verleend worden middels een zogenaamde buitenplanse ontheffing; hiervoor hebben we met de ontwikkelaar een anterieure overeenkomst gesloten.

Onderdendam:

- *Stadsweg 10 t/m 24*

Deze huurwoningen staan leeg en zullen door woningstichting Wierden en Borgen worden gesloopt. Wierden en Borgen is met de woningstichting SBO (Sociale Bouw Onderdendam) over de nieuwbouw in gesprek. Wij streven naar een bij het historisch karakter van Onderdendam passende invulling.

Zuidwolde:

- *Oosterseweg*

Voor de locatie van de voormalige, afgebrande en gesloopte boerderij wordt een initiatief verkend voor ontwikkeling van een concept voor zorgwonen.

In al deze plannen stimuleren we dat een goede mix van woningen, inclusief levensloopbestendige woningen, wordt gerealiseerd door –in overleg met woningstichting Wierden en Borgen, de ontwikkelaars en bouwers– voor verschillende doelgroepen te laten bouwen. Hierover maken we afspraken met die partijen, die we zonodig vastleggen in (exploitatie)overeenkomsten.

Het overleg met woningstichting Wierden en Borgen vindt op verschillende niveaus plaats; op projectniveau over de betreffende projecten, op structureel niveau ambtelijk en bestuurlijk over de algehele planning van projecten en algemeen (volkshuisvestings)beleid etc.

Bestemmingsplannen

De volgende bestemmingsplannen of ruimtelijke procedures zijn of komen in het begrotingsjaar in procedure:

- Bestemmingsplan Bedum Kern, locatie De Plank, in procedure, gestart september 2014;
- Bestemmingsplan uitbreiding bedrijventerrein en Bestemmingsplan Bedrijvenpark Boterdiep fase 2 worden herzien, nog niet gestart;
- Oostelijke ontsluitingsweg: nog niet bekend is welke planologische procedure hiervoor zal worden gevolgd. Hierbij worden overigens geen ‘extra’ te ramen kosten voor de gemeente verwacht;
- Uitbreiding FrieslandCampina Domo: concrete plannen zijn er nog niet, Er is wel een begin gemaakt met verkenningen. Hierbij zullen we tevens bezien hoe omwonenden erbij betrokken kunnen worden.

Starterslening

In de raadsvergadering van 18 juni 2014 is ingestemd met het instrument Startersleningen en is een bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld. Vanaf 1 juli 2014 kunnen starters een beroep op de lening doen. Er is belangstelling van starters, makelaars en hypotheekadviseurs. Op dit moment (eind augustus 2014) is er nog geen lening verstrekt, maar lopen er wel een aantal aanvragen.

Woon(zorg)visie / woonleefbaarheidsplan

In de Provinciale Verordening is het opstellen van een Woonvisie verplicht gesteld; voorlopig kunnen wij volstaan met de in Regio Groningen-Assen opgestelde planninglijsten. We onderzoeken de mogelijkheid om niet sec een woonvisie op te stellen, maar hierin ook het aspect “zorg” nadrukkelijk in op te nemen. Daarnaast overwegen we het opstellen van een Leefbaarheidsplan; een woonvisie is daar dan mogelijk een onderdeel van. Een en ander werken we uit in een nota, die we vanzelfsprekend ook aan u voorleggen.

Omgevingsvisie

Met de voorbereiding van het opstellen van een Omgevingsvisie zijn we nog niet gestart. Dit heeft een relatie met de nieuwe Omgevingswet; hierin worden 15 bestaande wetten samengevoegd tot één nieuwe wet en zullen van 8 andere wetten onderdelen worden overgeheveld. De minister van Infrastructuur en Milieu heeft op 17 juni 2014 het wetsvoorstel Omgevingswet naar de Tweede Kamer gestuurd. Naar verwachting treedt de wet in 2018 in werking.

Energiebesparende en duurzaamheidsmaatregelen voor woningen

Deze maatregelen voor woningen moeten worden bekostigd uit gaswinningsmiddelen. Uitwerking hiervan vindt plaats via de Dialoogtafel. Deze heeft op 08.09.2014 de eerste concrete stappen gezet.

Basisadministraties BGT en BAG

De ontwikkeling van de BGT (Basisregistratie Grootchalige Ondergrond) doen wij in samenwerking met de gemeente Groningen. De invoering hiervan moet in 2017 zijn afgerond.

Voor de BAG (Basisadministratie Adressen en Gebouwen) hebben we in 2014 een audit gehad; de

verbeterpunten daaruit worden de komende tijd opgepakt. De implementatie is daarmee nagenoeg afgerond. De verdere werkzaamheden van die wet betreffen vooral uitvoering, beheermatig, het doorvoeren van wijzigingen vanuit de wet - zoals het invoeren van gerbuiksoppervlakte van niet-woningen- en vervanging van de software. Verder op de rol staat het realiseren van koppelingen met andere basisadministraties zoals GBA en WOZ.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor het opstellen van een woon(zorg)visie en/of leefbaarheidsplan zijn geen middelen geraamd. In het voorstel om dit / deze plan(nen) te gaan opstellen, zullen we het verzoek om beschikbaarstelling van het daartoe benodigd krediet opnemen.

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|------------------|----------------|----------------|--------------------|----------------|----------------|----------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 1.671.452 | 1.291.257 | 1.285.154 | 1.285.169 | 1.270.178 | 1.270.188 | 1.270.198 |
| Baten | 638.863 | 372.380 | 334.888 | 334.888 | 334.888 | 323.888 | 323.888 |
| Saldo voor resultaatbestemming | 1.032.589 | 918.877 | 950.267 | 950.282 | 935.291 | 946.301 | 946.311 |
| Lasten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Baten (reservemutaties) | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Saldo na resultaatbestemming | 1.032.589 | 918.877 | 950.267 | 950.282 | 935.291 | 946.301 | 946.311 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|---|------------------|----------------|-----------------|
| 628000 | Monumenten - Gebouwen | 31.664 | 0 | -31.664 |
| 628100 | Monumentenzorg, overige cultuur en oudheidkunde | 11.821 | 0 | -11.821 |
| 650000 | Ruimtelijke ontwikkeling | 312.262 | 23.000 | -289.262 |
| 650100 | Planologische procedures (vrijstellingen) | 31.054 | 0 | -31.054 |
| 650200 | Juridische zaken | 75.082 | 0 | -75.082 |
| 651000 | Woningbouw toegelaten instellingen | 156.116 | 147.535 | -8.581 |
| 652000 | Stedelijke vernieuwing | 73.439 | 0 | -73.439 |
| 653000 | Bouw-, woning- en welstandstoezicht | 172.532 | 0 | -172.532 |
| 653200 | Integrale handhaving | 151.605 | 0 | -151.605 |
| 653300 | BAG/GIS | 113.091 | 0 | -113.091 |
| 653500 | Ligplaatsen woonschepen | 2.606 | 1.579 | -1.027 |
| 654500 | Leges omgevingsvergunningen | 0 | 170.589 | 170.589 |
| 655000 | Gronden en landerijen | 151.083 | 39.762 | -111.321 |
| 655100 | Bouwgrondexploitatie | 2.800 | -47.577 | -50.378 |
| Totaal | | 1.285.154 | 334.888 | -950.267 |

Programma: Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Wat willen we bereiken?

In het bestuursprogramma is het volgende opgenomen:

De gemeentekas staat blijvend onder druk. In meerjarig perspectief moet de komende jaren ca. € 500.000,- worden bezuinigd. Dit dwingt ook de gemeente Bedum om financiële keuzes te maken. Daarnaast stelt het Rijk ons voor nieuwe bezuinigingsopdrachten. In de komende jaren zullen we het met minder geld moeten doen.

Ondanks dat kent Bedum nog altijd een relatief lage belastingdruk. Wij willen evenwicht houden tussen bezuinigingen en de lage belastingdruk. Tekorten dichten door lasten te verzwaren, vinden wij niet de eerst aangewezen optie.

Wij houden vast aan een sluitende meerjarenbegroting. De gemeente moet in principe niet meer uitgeven dan dat er binnenkomt. Welke concrete maatregelen genomen moeten worden om dat doel te behalen, moet raadsbreed bepaald worden.

In de komende jaren willen wij:

- streven naar een sluitende meerjarenbegroting;*
- indien nodig passende bezuinigingsmaatregelen treffen, waarbij lasten pas worden verhoogd nadat er kritisch is gekeken naar de eigen bedrijfsvoering;*
- de nieuwe decentrale taken bij voorkeur budgetneutraal invoeren*

Bestaand beleid

Bestuurlijke kaders:

- Financiële verordeningen gemeente Bedum (o.g.v. art. 212 Gemeentewet), vastgesteld door de raad op 19 juni 2014;
- Controleverordening gemeente Bedum (o.g.v. art. 213 Gemeentewet), vastgesteld door de raad op 20 december 2007;
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Bedum (o.g.v. art. 213a Gemeentewet), vastgesteld door de raad op 20 december 2007;
- Nota waardering en afschrijving vaste activa, vastgesteld door de raad op 19 juni 2014;
- Nota reserves en voorzieningen, vastgesteld door de raad op 19 juni 2014;
- Nota “Weerstandsvermogen gemeente Bedum”, vastgesteld 29 maart 2012.

Wat gaan we daarvoor doen?

Meerjarenbegroting

De begroting 2015 heeft een nadelig saldo van € 256.839. De meerjarenraming 2016 – 2019 geeft een positief saldo in 2019. Met de maatregelen die in de kadernota, kunnen wij onze meerjarenramingen sluitend houden. Deze concrete maatregelen zijn in deze begroting verwerkt. De onzekerheden aan rijkszijde blijven echter groot. Wij noemen hier naast de Algemene Uitkering de doeluitkeringen en de effecten van de voorgenomen decentralisaties.

Bezuinigingsmaatregelen

Bij de kadernota hebben wij u een pakket met bezuinigingsmaatregelen voorgesteld. Dit pakket laat een evenwichtig beeld zien van maatregelen die ertoe leiden dat de voorliggende meerjarenbegroting sluitend is. Een deel van deze maatregelen kan reeds in dit begrotingsjaar worden ingezet. Een ander deel van de maatregelen moet met ingang van 2016 worden geëffectueerd. In het komende begrotingsjaar moet de voorbereiding of uitwerking van deze maatregelen geconcretiseerd worden.

Lokale lasten

In de voorliggende begroting wordt weliswaar de OZB extra verhoogd, maar door inzet van de egalisatievoorziening voor de afvalstoffenheffing, kan deze heffing worden verlaagd. Daarmee blijft de totale

lastenverzwaring voor de burger zeer beperkt. Een gematigde lastendruk blijft uitgangspunt. In de paragraaf Lokale heffingen kunt u zien dat Bedum onveranderd laag blijft staan op de provinciale ladder van de lokale woonlasten.

Decentralisaties

Duidelijk is dat de decentralisaties, naast grote financiële gevolgen en risico's, ook grote organisatorische consequenties voor de gemeenten zullen hebben. Ook extra personele inzet is te verwachten. Vanuit financieel perspectief is het uitgangspunt een budgettair neutrale invoering. Daardoor heeft het per saldo in deze begroting geen effect.

Wat mag het (extra) kosten?

Voor de uitvoering van dit programma worden in 2015 geen extra structurele middelen beschikbaar gesteld.

Voor 2015 worden de volgende stelposten geraamd.

| Omschrijving | 2014 | 2015 |
|---|------------|------------|
| <i>Stelposten lasten:</i> | | |
| Onderhoud clubgebouwen sport zelfwerkzaamheid (cf bezuinigingsvoorstel) | € 12.440 | € |
| Herstructureringsfonds | € 100.000 | € 100.000 |
| ILG cofinanciering (dekking AR) | € 20.000 | € 20.000 |
| ILG cofinanciering (kapitaallast) | € 11.700 | € 17.550 |
| Personele uitbreiding | € 20.000 | € 7.000 |
| Deelname RUD | € 11.000 | € |
| Deelname RUD (incidenteel (dekking AR)) | € | € |
| Taakstelling energie De Beemden | € (20.000) | € (20.000) |
| Omzetten PGB's (cf bezuinigingsvoorstel) | € (4.000) | € (4.000) |
| Omvorming groenonderhoud | € 25.000 | € |
| Bezuiniging Bruggen en Groen (bezuinigingen 2014) | € | € (55.000) |
| Midoffice en KCC | € | € 25.030 |
| Ontwikkelingen Software | € | € 50.000 |
| Bijzondere bijstand voor kwetsbare groepen | € 15.000 | € |
| <i>Transitiekosten AWBZ-begeleiding</i> | € 30.180 | € |
| Decentralisatieuitkering Jeugd(zorg) | € 9.714 | € |
| Ontwikkelingen sociaal domein | € 70.000 | € |
| Inflatiecorrectie | € 57.992 | € 27.502 |
| Stelpost salarissen | € 45.376 | € 46.428 |
| Totaal lasten | € 404.402 | € 214.510 |

| Omschrijving | 2014 | 2015 |
|---|----------|-----------|
| <i>Stelposten baten:</i> | | |
| Voorgestelde tariefsverhogingen: | | |
| Sportterreinen en -lokalen | € 3.019 | € 2.369 |
| Secretarieleges, inritvergunningen en kapvergunningen | € 2.919 | € 2.323 |
| Leges omgevingsvergunning | € 2.355 | € 2.132 |
| Hondenbelasting | € 948 | € 734 |
| Roerende en onroerendezaakbelasting (incl. extra verhoging) (totaal 6,5%) | € 66.953 | € 107.750 |
| Begraafrechten (1,4%) | € 2.002 | € 1.813 |
| Totaal baten | € 78.196 | € 117.120 |

Voor 2015 worden de volgende stortingen en uitnames uit (bestemmings)reserves geraamd.

| Omschrijving | 2014 | 2015 |
|--|-------------|-----------|
| <i>Mutaties in de reserves lasten:</i> | | |
| Toevoeging instrumenten-/uniformfonds | € 1.951 | € 1.951 |
| Toevoeging aan onderhoudsfonds dorpshuizen | € 5.000 | € 5.000 |
| Vorming bestemmingsreserve ontsluiting Bedum | € 1.000.000 | € |
| Toevoeging aan bestemmingsreserve vervanging Riolering | € 65.954 | € |
| Toevoeging rente res/voorzieningen aan alg.reserve/bestemmingsreserve onderhoud graven | € 380.282 | € 369.162 |
| Totaal lasten | € 1.453.187 | € 376.113 |

| Omschrijving | 2014 | 2015 |
|--|-------------|-----------|
| <i>Mutaties in de reserves baten:</i> | | |
| Onttrekking uit AR gemeentehuis 1/40e deel | € 24.368 | € 24.368 |
| Onttrekking uit AR ILG | € 20.000 | € 20.000 |
| Onttrekking uit AR inzake toevoeging aan voorziening wethouderspensioenen c.a. | € 17.462 | € 17.462 |
| Onttrekking uit AR incidentele posten uit begroting 2015 | € 24.500 | € 49.585 |
| Onttrekking uit AR ontsluiting Bedum | € 1.000.000 | € |
| Onttrekking uit AR omvorming groenonderhoud | € 25.000 | € |
| Onttrekking uit VZ Egalisatie tarief afvalstoffenheffing | € 25.000 | € |
| Onttrekking uit bestemmingsreserve vervanging Riolering | € | € 178.225 |
| Onttrekking uit reserve Herstructurering | € 24.090 | € 24.090 |
| Onttrekking uit reserve wachtgeldverplichtingen | € 106.000 | € 96.000 |
| Onttrekking uit reserve onderhoud begraafplaatsen | € 25.000 | € 25.000 |
| | € 1.291.420 | € 434.730 |
| Onttrekking uit AR begrotingstekort | € 0 | € 0 |
| Totaal baten | € 1.291.420 | € 434.730 |

Ramingen

| | Rekening | Begroting | | Meerjarenbegroting | | | |
|---------------------------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|
| | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Lasten | 336.448 | 1.069.548 | 484.129 | 750.901 | 842.795 | 961.981 | 1.045.612 |
| Baten | 12.071.810 | 11.846.887 | 16.418.682 | 16.483.976 | 16.434.600 | 16.486.233 | 16.585.836 |
| Saldo voor resultaatbestemming | -11.735.362 | -10.777.339 | -15.934.553 | -15.733.075 | -15.591.805 | -15.524.252 | -15.540.224 |
| Lasten (reservemutaties) | 2.669.101 | 1.601.113 | 376.113 | 376.113 | 376.113 | 376.113 | 376.113 |
| Baten (reservemutaties) | 3.971.143 | 2.400.946 | 434.730 | 390.645 | 390.645 | 390.645 | 390.645 |
| Saldo na resultaatbestemming | -13.037.404 | -11.577.172 | -15.993.170 | -15.747.607 | -15.606.337 | -15.538.784 | -15.554.756 |

Samenstelling ramingen begroting 2015

| | | Lasten | Baten | Saldo |
|---------------|---|----------------|-------------------|-------------------|
| 657000 | Renten, dividenden, winstaandelen | 650 | 6.055 | 5.405 |
| 658000 | Bespaarde rente | 0 | 433.778 | 433.778 |
| 659000 | Algemene uitkering uit het gemeentefonds | 0 | 8.760.181 | 8.760.181 |
| 659100 | Algemene Uitkering -Sociaal deelfonds- | 0 | 5.488.054 | 5.488.054 |
| 660000 | Onvoorziene uitgaven | 26.585 | 0 | -26.585 |
| 660100 | Algemene uitgaven en inkomsten (stelposten) | 214.510 | 117.120 | -97.390 |
| 660400 | Wet Waardering Onroerende Zaken | 175.829 | 0 | -175.829 |
| 660500 | OZB gebruikers | 0 | 219.683 | 219.683 |
| 660600 | OZB eigenaren | 0 | 1.333.922 | 1.333.922 |
| 660700 | Roerende zaakbelastingen | 0 | 1.203 | 1.203 |
| 660800 | Hondenbelasting | 0 | 58.686 | 58.686 |
| 660900 | Lasten heffing en invordering gem.belastingen | 66.163 | 0 | -66.163 |
| 661000 | Saldi van kostenplaatsen | 391 | 0 | -391 |
| Totaal | | 484.129 | 16.418.682 | 15.934.553 |

Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Het overzicht algemene dekkingsmiddelen dient volgens de voorschriften ten minste te omvatten:

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkeringen;
- dividend;
- saldo van de financieringsfunctie;
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen worden niet als baten in de diverse programma's opgenomen. Ze zijn immers bedoeld om te dienen als dekkingsmiddel voor alle programma's.

Voor de raad is het van essentieel belang om inzicht te hebben in de algemene dekkingsmiddelen en de ontwikkelingen die daar in zijn gedurende de komende jaren.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

| Omschrijving | 2014 | 2015 |
|--------------------------|-------------------|-------------------|
| Lokale heffingen | 1.623.495 | 1.728.256 |
| Algemene uitkering | 9.620.631 | 14.248.235 |
| Dividend en rente | 586.541 | 561.210 |
| Overige dekkingsmiddelen | 0 | 0 |
| Totaal | 11.830.667 | 16.537.701 |

Lokale heffingen

Onder lokale heffingen in het kader van algemene dekkingsmiddelen worden die heffingen verstaan waarvan de besteding niet gebonden is. Het gaat dan om de onroerende-zaakbelastingen en de hondenbelasting. Heffingen, zoals de riool-, reinigingsrechten en de afvalstoffenheffing, vallen niet onder de begripsomschrijving. De opbrengsten hiervan worden rechtstreeks verantwoord op de programma's. In onderstaande tabel wordt de geraamde opbrengst voor 2015 weergegeven in vergelijking met 2014. Dit is inclusief de voorgestelde belastingverhogingen. In de paragraaf lokale heffingen wordt dieper ingegaan op het beleid daarbij.

| Omschrijving | 2014 | 2015 |
|--|------------------|------------------|
| Onroerende-zaakbelasting: gebruikers niet-woningen | 219.683 | 233.962 |
| Onroerende-zaakbelasting: eigenaren | 1.333.922 | 1.433.593 |
| Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten | 1.203 | 1.281 |
| Hondenbelasting | 68.686 | 59.420 |
| Totaal | 1.623.494 | 1.728.256 |

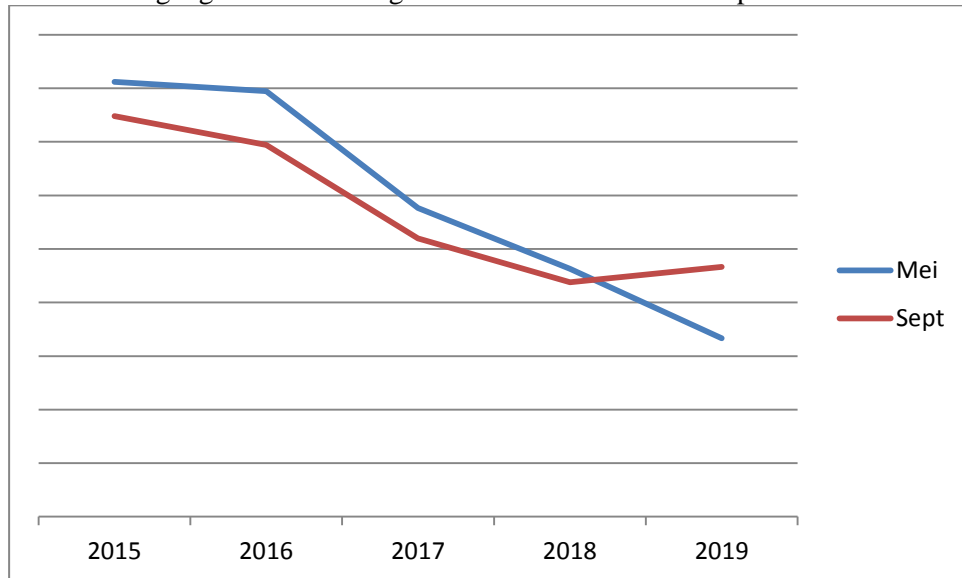
De onroerende-zaakbelasting voor gebruikers van woningen is per 1 januari 2006 afgeschaft. Het wegvallen van deze opbrengsten wordt gecompenseerd door een toevoeging aan het gemeentefonds, waardoor de algemene uitkering stijgt. Voor gemeenten die niet voldoende gecompenseerd worden via de algemene uitkering, geldt een tijdelijke suppletie-uitkering. De gemeente Bedum is een nadeelgemeente. De gemeente Bedum ontvangt daarom vanaf 1 januari 2006 een suppletie-uitkering. De suppletie-uitkering geldt voor een langere periode en wordt jaarlijks afgebouwd. Voor 2015 wordt een suppletie-uitkering ontvangen van € 25.258.

Algemene uitkering

De gemeente ontvangt uit het gemeentefonds een algemene uitkering van het rijk. Deze uitkering is vrij besteedbaar. In onderstaande tabel worden de uitkeringen voor 2015 en volgende jaren weergegeven. Deze uitkeringen zijn berekend op basis van de zogenaamde septembercirculaire 2014. Daarbij is rekening gehouden met de bekende vaste en variabele gegevens van de gemeente die de grondslag zijn voor de berekening van de algemene uitkering.

| Omschrijving | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
|--------------------|------------|------------|------------|------------|------------|
| Algemene uitkering | 14.248.235 | 14.193.926 | 14.019.412 | 13.938.002 | 13.966.347 |
| Mutatie per jaar | | -54.309 | -174.514 | -81.410 | 28.345 |

Ontwikkeling algemene uitkering in Meicirculaire 2014 en Septembercirculaire 2014.



Ten opzichte van de Meicirculaire 2014 laat de algemene uitkering voor 2015 in grote lijnen een zelfde ontwikkeling zien. Het verschil laat zich verklaren door een aantal oorzaken namelijk: een negatieve accresontwikkeling (met name lagere loon en prijsstijging), negatieve gevolgen van het invoeren van een plafond voor het BTW-compensatiefonds (BCF) en door het aanpassen van de maatstaven.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben ook hun doorwerking voor de jaren na 2015. In grote lijnen laat de ontwikkeling van het gemeentefonds dezelfde lijn zien als bij de meicirculaire 2014. Het laatste jaar (2019) laat een positieve bijstelling zien, dit wordt veroorzaakt door de ontwikkeling van het accres.

Bij de berekening van de algemene uitkering zijn wij uitgegaan van een groei van 26 woningen en 60 inwoners per jaar.

Dividend en rente

Jaarlijks ontvangt de gemeente van de NV Bank Nederlandse Gemeenten een dividenduitkering uit hoofde van het aandelenbezit in de bank.

De aandelen Essent zijn in 2009 verkocht. Daarvoor in de plaats hebben wij aandelen Enexis gekregen. Deze aandelen geven een jaarlijks dividend plus een vergoeding voor de ingebrachte bruglening.

Voor de aandelen van de NV Waterbedrijf Groningen wordt geen opbrengst dividend geraamd omdat er de afgelopen jaren geen uitkering is geweest.

In de staat van reserves en voorzieningen is de berekening van de bespaarde rente aangegeven. De bespaarde rente wordt grotendeels toegevoegd aan de exploitatie.

| | |
|---|-----------|
| Rente reserves en voorzieningen 2015 | € 428.740 |
| t.g.v. exploitatie 2015 | € 64.615 |
| t.g.v. bestemmingsreserve onderhoud graven | € 19.257 |
| Toevoeging aan de algemene reserve (via 662000) | € 344.868 |

| Omschrijving | Aantal/omvang | spec. | 2014 | 2015 |
|------------------------------------|--|----------|----------------|----------------|
| Aandelen NV BNG | 5.265 van € 1,15 | dividend | 6.055 | 6.055 |
| Aandelen NV Waterbedrijf Groningen | 5 aandelen van € 453,78 (nrs. 6,7,8, 151 en 152) | | 0 | 0 |
| Enexis (diverse deelnemingen) | 106.587 aandelen van € 1,00 | dividend | 70.000 | 70.000 |
| Enexis | Rente bruglening | rente | 45.000 | 45.000 |
| Bespaarde rente | | rente | 454.071 | 428.740 |
| NV Elektriciteitsbedrijf | 9% achtergestelde lening € 126.832 | rente | 11.415 | 11.415 |
| Totaal | | | 586.541 | 561.210 |

Saldo van de financieringsfunctie

De berekening van het financieringssaldo laat de volgende uitkomst zien:

| | |
|-------------------------------------|---------------------|
| - boekwaarde investeringen | € 26.643.292 |
| af: | |
| - boekwaarde geldleningen | € 17.675.921 |
| - boekwaarde reserves/voorzieningen | € 10.844.455 |
| | <u>€ 28.520.376</u> |
| | € 1.877.084 |

Deze berekening gaat er vanuit dat alle investeringen, waartoe de raad heeft besloten, volledig zijn uitgevoerd en de claims op de reserves volledig zijn benut.

Uit bovenstaande kan worden afgeleid dat het saldo van onze financieringsmiddelen groter is dan het saldo van onze bezittingen. Een financieringsoverschot geeft een indicatie dat er in het begrotingsjaar geen vreemd vermogen hoeft worden aangetrokken. Andersom geldt dat een financieringstekort waarschijnlijk leidt tot het aantrekken van een lening in het begrotingsjaar.

Overige dekkingsmiddelen

Er zijn geen overige dekkingsmiddelen.

Onvoorzien

Het beleid in de gemeente Bedum is om een post onvoorzien beschikbaar te hebben voor incidentele uitgaven van € 2,50 per inwoner.

Voor 2015 is een bedrag geraamd voor onvoorzien van € 26.585 (incidenteel).

Investeringen

Voor een overzicht van de investeringen die gepland zijn in 2015, wordt verwezen naar de in deze begroting opgenomen investeringslijst 2015.

In de meerjarenraming 2016 t/m 2019 is ook rekening gehouden met nieuwe investeringen. Deze investeringskredieten hebben een indicatief karakter en worden nog niet beschikbaar gesteld in deze begroting. Voor een overzicht wordt verwezen naar de meerjarenraming in deze begroting alsmede de opgenomen investeringslijsten 2016 – 2019.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 9 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting stonden, nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaal inzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting, tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Naast bovengenoemde verplichte paragrafen hebben we de onderstaande niet verplichte paragrafen toegevoegd:

- gemeentelijke subsidies
- controle en onderzoek
- interbestuurlijk toezicht

Lokale heffingen

In deze paragraaf informeren wij u over de uitgangspunten en het doel van de verschillende gemeentelijke heffingen.

De heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente en zijn daarom een wezenlijk onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee. Daarbij wil de burger waar voor zijn geld.

Lokale belastingen en heffingen staan dan ook sterk in de belangstelling. Een overzicht en daarmee meer inzicht in de lokale heffingen is van belang voor uw raad. Tevens hoort daarbij ook het kwijscheldingsbeleid.

De gemeente Bedum kent de volgende heffingen:

- a. onroerende-zaakbelastingen;
- b. belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten;
- c. hondenbelasting;
- d. afvalstoffenheffing en reinigingsrechten;
- e. rioolheffing;
- f. overige rechten.

De genoemde belastingen dienen in principe tot het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen. Dit geldt vooral voor de belastingen die genoemd zijn onder punten a, b en c. De afvalstoffenheffing, reinigingsrechten, rioolrechten en de overige rechten hebben een relatie met de door de gemeente te verstrekken diensten en mogen maximaal 100% kostendekkend zijn (excl. BTW).

Tarieven

De programmabegroting is de basis voor de productenbegroting. Bij de programmabegroting is uitgegaan van de tarieven zoals deze in de desbetreffende verordeningen voor 2014 zijn weergegeven. Het tarievenbeleid voor 2014 is vastgesteld in de raadsvergadering van 5/7 november 2013. Bij de opstelling van de begroting 2015 zijn naast de vastgestelde tarieven voor 2014 de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de opbrengst onroerende-zaakbelastingen en belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten verhogen met 6,5% (2019 met 3%);
- het kostendekkingspercentage voor de afvalstoffenheffing te handhaven op 100% (in 2015 is € 75.000 onttrokken aan de voorziening, daarmee komt het dekkingspercentage op +/- 93%);
- de opbrengst rioolrecht dit jaar verhogen met 0,5%;
- de opbrengst hondenbelasting verhogen met 1,25%;
- de opbrengst secretarieleges verhogen met 1,25%;
- alle overige tarieven verhogen met 1,25%.

Na het vaststellen van de programmabegroting dienen de tarieven definitief te worden vastgesteld in de door uw raad vast te stellen belastingverordeningen.

Onroerende-zaakbelastingen

Onder de naam 'onroerende-zaakbelastingen' (OZB) worden belastingen geheven van de eigenaren van woningen en van eigenaren en gebruikers van bedrijfspanden, overige gebouwen en bouwgrond. Deze belastingen worden geheven over de waarde van de onroerende zaak, de zogenaamde WOZ-waarde. Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld zodat de waarde goed aansluit bij de marktwaarde. Dat betekent dus dat binnen een cyclus van een jaar alle objecten moeten worden gewaardeerd en de bezwaren als gevolg hiervan moeten worden afgedaan.

Verder is per 2006 het gebruikersdeel van de OZB voor woningen afgeschaft. Naast woningen dienen ook gebruikers van niet-woningen te profiteren van deze afschaffing voor wat betreft het woondeel van de niet-woning (zogenaamde 'Amendement De Pater'). Dit laatste geldt met name voor

boerderijen en verzorgingshuizen. Compensatie voor deze inkomstenderving vindt plaats via de algemene uitkering.

In de begroting 2015 en de bijbehorende meerjarenraming wordt rekening gehouden met een jaarlijkse opbrengststijging van 6,5%. Dat wil niet zeggen dat ook de tarieven met dit percentage stijgen. Dat hangt af van de ontwikkeling van de WOZ-waarden.

Sinds 2009 wordt de hoogte van de aanslag OZB bepaald aan de hand van een percentage van de waarde van het object.

| Onroerende zaakbelasting | 2014 | 2015 |
|---------------------------------|---------|---------|
| OZB eigendom woningen | 0,1380% | 0,1501% |
| OZB eigendom niet-woningen | 0,2215% | 0,2283% |
| OZB gebruik niet-woningen | 0,1655% | 0,1718% |

(Bij de berekening is uitgegaan van bovengenoemde opbrengststijging en de algemene regels van afronding)

Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten

Onder de naam 'belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten' wordt belasting geheven van eigenaren en gebruikers van binnen de gemeente gelegen woon- of bedrijfsruimten, die duurzaam aan een plaats gebonden zijn en dienen tot permanente bewoning of permanent gebruik, maar niet onroerend zijn. Deze belastingen komen qua karakter overeen met de onroerende-zaakbelastingen. De maatstaf van heffing is de waarde van de roerende zaak. Roerende zaken, zoals woonboten, zijn geen WOZ-objecten; de gemeente laat derhalve roerende zaken separaat taxeren. Ook de roerende zaken worden vanaf 2007 jaarlijks gewaardeerd. Evenals bij de OZB is ook bij de RZB vanaf 2006 het gebruikersdeel vervallen.

In de begroting 2015 en de bijbehorende meerjarenraming wordt rekening gehouden met een jaarlijkse opbrengststijging van 6,5%.

Rekening houdend met de genoemde opbrengststijging ziet de opbouw van het tarief er als volgt uit:

| Roerende zaakbeasting | 2014 | 2015 |
|------------------------------|---------|---------|
| RZB eigendom | 0,1380% | 0,1501% |

(Bij de berekening is uitgegaan van bovengenoemde opbrengststijging en de algemene regels van afronding)

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een belasting geheven op het houden van één of meerdere honden. Tweejaarlijks wordt er een controle uitgevoerd om o.a. niet aangemelde honden op te sporen.

Rekening houdend met een tariefstijging van 1,25% ziet de opbouw van de tarieven er als volgt uit:

| Hondenbelasting | 2014 | 2015 |
|---|--------|--------|
| Voor één hond | 69,39 | 70,26 |
| Voor elke hond meer van dezelfde houder | 104,73 | 106,04 |
| Houders van een kennel | 213,46 | 216,13 |

(Bij de berekening is uitgegaan van bovengenoemde tariefstijging en de algemene regels van afronding)

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Er zijn twee reinigingsheffingen: de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.

De reinigingsrechten worden geheven voor de ophaal- en verwerkingskosten van bedrijfsafval, terwijl de afvalstoffenheffing huisvuil betreft. Iedere woning binnen de gemeente wordt aangeslagen voor afvalstoffenheffing, ongeacht het feit of men wel of niet gebruik maakt van de diensten.

In deze begroting is het dekkingspercentage van 100% gehandhaafd.

Omdat de voorziening ‘egalisatie afvalstoffenheffing’ voldoende omvang heeft, is het voorstel hieraan 75.000 euro te onttrekken. Mede door deze onttrekking kunnen de tarieven van de afvalstoffenheffing met 2,16% dalen.

De opbouw van de tarieven ziet er dan als volgt uit:

| Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten | 2014 | 2015 |
|---|----------|----------|
| Huisaansluiting | 235,38 | 230,12 |
| Extra groene container 140 liter | 51,36 | 51,36 |
| Extra grijze container 240 liter | 131,41 | 131,41 |
| Reinigingsrechten container 240 liter * | 149,65 | 149,65 |
| Reinigingsrechten container 770 liter * | 1.210,25 | 1.210,25 |
| Reinigingsrechten container 1100 liter * | 1.423,33 | 1.423,33 |
| * incl. 21% BTW | | |

Rioolheffing

Ter dekking van de kosten onderhoud, vervanging en nieuwe aanleg (m.u.v. exploitatiegebieden) wordt een rioolheffing geheven van de eigenaar van woningen, bedrijven etc. Op 12 december 2013 is het Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV 2014-2018 vastgesteld. Het Afvalwaterbeleidsplan is nu gericht op de gehele afvalwaterketen en heeft daardoor een breder blikveld gekregen dan de traditionele rioleringsplannen. In het plan worden alle facetten van de afvalwaterketen in beeld gebracht.

Het Afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV gaat uit van een nieuwe benadering van (afval)water. Niet meer denken in leidingen, pompen en andere infrastructuur, maar vanuit het beeld waarmee de burger het beste bediend wordt tegen de laagste kosten. Samenwerking moet leiden tot doelmatiger beheer en efficiënter investeren. Verhoging van de kwaliteit en verbetering van de continuïteit moet leiden tot minder meerkosten in de komende jaren. Voor de jaren 2015 tot en met 2018 is gerekend met een tariefsverhoging van 0,5%. De jaren daarna gaan we uit van een gemiddelde stijging van 2,4% per jaar.

De opbouw van de tarieven ziet er dan als volgt uit:

| Rioolheffing | 2014 | 2015 |
|------------------------------|----------|----------|
| Basistarief | 211,80 | 212,86 |
| Bedrijven (> 10 medewerkers) | 317,69 | 319,28 |
| Alleen grond-/hemelwater | 63,54 | 63,86 |
| Verzorgingstehuizen | 1.482,57 | 1.489,98 |

Begraafrechten

Het uitgangspunt dat het tarief de kosten van de begraafplaatsen voor 100% dient te dekken, is in de raadsvergadering van 25 juni 2009 losgelaten. De tarieven worden vanaf dat moment verhoogd met hetzelfde percentage als de meeste overige rechten. De opbrengsten worden conform verwachting geraamd. Voor 2015 betekent dit een verhoging van het tarief met 1,25% conform de bestaande meerjarenraming.

De realisatie van de opbrengsten laat jaarlijks een sterk fluctuerend karakter zien. Dit wordt veroorzaakt door de schommelingen in het aantal overlijdensgevallen en het aantal begrafenissen. De begroting is daardoor op dit punt moeilijk in te schatten.

Overige rechten

Naast bovengenoemde heffingen bestaat er in de gemeente Bedum nog een tweetal andere heffingen. Het gaat daarbij om: leges en marktgelden. Het betreft hier rechten die worden geheven naar aanleiding van een gemeentelijke dienstverlening.

Een opsomming van de diensten waarvoor in de legesverordening een vergoeding wordt gevraagd, voert in het kader van deze programmabegroting te ver. Bekend zijn met name de dienstverlening voor de burgerlijke stand, de gemeentelijke basisadministratie, afgifte van reisdocumenten en omgevingsvergunningen. De “verordening op de heffing en invoering van leges” bevat een uitgebreide tarieventabel.

Degene die een standplaats inneemt dan wel koopwaar op de markt uitstalt, heeft tegenover de gemeente een marktgeldplicht. Voor tariefberekening maakt men gebruik van de frontbreedte en geldt de strekkende meter als maatstaf.

Overzicht lokale heffingen

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de feitelijke opbrengsten 2013 en de geraamde opbrengsten 2014 en 2015 van de diverse heffingen. Het overzicht 2015 bevat twee kolommen. Eén kolom is de opbrengst exclusief de voorgestelde verhogingen en de tweede kolom is inclusief de verhogingen.

| Omschrijving | Rekening 2013 | Begroting 2014 | Begroting 2015 excl. | Begroting 2015 incl. |
|---|--------------------------|---------------------------|---------------------------------|---------------------------------|
| (On)roerende-zaakbelastingen | 1.518.923 | 1.554.808 | 1.554.808 | 1.662.558 |
| Hondenbelasting | 57.730 | 68.822 | 58.686 | 59.420 |
| Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten | 1.115.872 | 1.120.023 | 1.042.704 | 1.042.704 |
| Rioolheffing | 984.870 | 993.405 | 995.418 | 995.418 |
| Leges (secretarie/kap/inrit) incl. Rijksleges | 154.820 | 211.872 | 172.242 | 174.565 |
| Omgevingsvergunningen | 113.642 | 170.926 | 170.589 | 172.721 |
| Begraafrechten | 94.222 | 145.288 | 145.002 | 146.815 |
| Marktgelden | 4.734 | 6.919 | 6.919 | 6.919 |
| TOTAAL | 4.044.813 | 4.272.063 | 4.146.368 | 4.261.120 |

Kwijtscheldingsbeleid

In de begroting 2015 hebben we € 32.500 geraamd voor het verstrekken van kwijtschelding op de aanslagen afvalstoffenheffing. Voor de overige heffingen is het krijgen van kwijtschelding niet uitgesloten in de belastingverordening, maar komt in de praktijk vrijwel niet voor.

Belastingcapaciteit

In de paragraaf “Weerstandvermogen” wordt ingegaan op de belastingcapaciteit.

Verhogingen tarieven

De afschaffing van de limitering OZB is bij wet vastgelegd op 12 december 2007. Er is wel een macronorm ingesteld van 3 procent voor het begrotingsjaar 2015. Deze macronorm is geen maximum voor de individuele gemeente. Het gaat hier om een landelijk gemiddelde. In deze begroting is uitgegaan van een stijging van de OZB opbrengsten voor de komende jaren van 6,5% conform het voorstel bij de kadernota (2019 met 3%).

Belastingdruk

In het volgende overzicht is de belastingdrukverdeling weergegeven (2014) van de gemeenten in de provincie Groningen. Het overzicht is ontleend aan digitale COELO-Atlas (www.coelo.nl/digatlas2).

| Gemeenten | Rang nummer | Woon lasten € | OZB tarief woningen | OZB tarief niet woningen | Reinigings heffing € | Riool heffing € | Honden belasting € |
|--------------|-------------|---------------|---------------------|--------------------------|----------------------|-----------------|--------------------|
| Bellingwedde | 405 | 920,00 | 0,1820 | 0,3305 | 316,00 | 313,00 | |
| De Marne | 385 | 849,00 | 0,1569 | 0,4568 | 258,00 | 364,00 | |
| Loppersum | 375 | 836,00 | 0,1638 | 0,3587 | 276,00 | 306,00 | 75,65 |
| Haren | 357 | 809,00 | 0,1374 | 0,3566 | 232,00 | 221,00 | |
| Ten Boer | 343 | 800,00 | 0,1679 | 0,5235 | 243,00 | 265,00 | |
| Appingedam | 336 | 793,00 | 0,2300 | 0,5421 | 272,00 | 197,00 | |
| Oldambt | 322 | 777,00 | 0,2249 | 0,6987 | 240,00 | 238,00 | |
| Delfzijl | 319 | 776,00 | 0,1830 | 0,6861 | 277,00 | 258,00 | 58,50 |
| Marum | 318 | 776,00 | 0,1149 | 0,3045 | 243,00 | 286,00 | |
| Menterwolde | 289 | 758,00 | 0,1612 | 0,5562 | 252,00 | 259,00 | 37,56 |
| Vlagtwedde | 287 | 757,00 | 0,1293 | 0,2190 | 258,00 | 278,00 | |
| Winsum | 283 | 755,00 | 0,1791 | 0,3744 | 242,00 | 210,00 | |
| Leek | 262 | 742,00 | 0,1625 | 0,3369 | 227,00 | 218,00 | |
| Pekela | 249 | 738,00 | 0,1776 | 0,5457 | 282,00 | 222,00 | 47,80 |
| Groningen | 236 | 731,00 | 0,1631 | 0,7341 | 336,00 | 137,00 | 112,80 |
| Zuidhorn | 194 | 709,00 | 0,1646 | 0,4172 | 231,00 | 172,00 | |
| Grootegast | 182 | 704,00 | 0,1124 | 0,3554 | 226,00 | 258,00 | |
| Slochteren | 157 | 694,00 | 0,1300 | 0,3114 | 228,00 | 229,00 | |
| Bedum | 154 | 692,00 | 0,1380 | 0,3870 | 235,00 | 212,00 | 69,39 |
| Veendam | 119 | 670,00 | 0,1441 | 0,4476 | 305,00 | 160,00 | |
| Hoogezand-S | 75 | 639,00 | 0,1601 | 0,5743 | 229,00 | 188,00 | |
| Eemsmond | 62 | 628,00 | 0,2095 | 0,6438 | 48,00 | 260,00 | 57,00 |
| Stadskanaal | 49 | 619,00 | 0,1468 | 0,4950 | 207,00 | 198,00 | |

Gegevens ontleent aan de digitale COELO-Atlas.

Rangnummer is de plaats op de landelijke woonlastenmonitor van het Coelo (nummer 1 heeft laagste lasten)

Indien van toepassing is het tarief meerpersoonshuishouden opgenomen

Hondenbelasting is tarief voor 1 hond

Weerstandsvermogen

Gemeenten lopen steeds meer risico's bij de uitvoering van een toenemend takenpakket in een complexer wordende samenleving; risico's die gepaard gaan met de uitvoering van de door de rijksoverheid opgelegde (openeinde) regelingen (bijv. WMO) of met eigen beleid (bijv. grondexploitaties).

Voor een aantal risico's heeft de gemeente maatregelen getroffen zoals het afsluiten van een verzekering, het vormen van een voorziening of andere beheersmaatregelen. Voor andere risico's is dit niet het geval. Wanneer deze laatste categorie risico's zich voordoet en negatieve financiële gevolgen heeft voor de gemeente, is een financiële buffer noodzakelijk om te voorkomen dat deze onverwachte tegenvallers dwingen tot bezuinigingen of tot een drastische beleidsbijstelling. Deze financiële buffer wordt uitgedrukt in het weerstandsvermogen.

Het begrip "Weerstandsvermogen"

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van niet afgedekte risico's op te vangen zonder dat het beleid en de daaraan verbonden activiteiten moeten worden gewijzigd. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de volgende elementen:

1. De beschikbare weerstandscapaciteit: de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
2. De benodigde weerstandscapaciteit: over hoeveel middelen moet (wil) de gemeente kunnen beschikken om de financiële gevolgen van de risico's te kunnen opvangen. Het begrip risico moet hierbij als volgt worden gedefinieerd: een onvoorziene, niet exact kwantificeerbare gebeurtenis waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kan zijn in relatie tot de financiële positie.

Om uitspraken te kunnen doen over het weerstandsvermogen moet de beschikbare weerstandscapaciteit worden afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit: over hoeveel middelen moet (wil) de gemeente kunnen beschikken om de financiële gevolgen van de risico's te kunnen opvangen. Er is geen wettelijke norm voor de benodigde weerstandscapaciteit.

Beleid

Het beleidskader voor het weerstandsvermogen is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen gemeente Bedum", door uw raad vastgesteld op 29 maart 2012.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelnaam van de bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden. Het gaat om buffers in het eigen vermogen (balans) en in de exploitatie. Middelen die vrijgemaakt kunnen worden, zonder dat hierdoor het beleid of de uitvoering van taken worden aangetast. De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten in één keer af te dekken zonder dat dit de beleidsuitvoering aantast. Dit komt overeen met de reservepositie (algemene reserve, bestemmingsreserves, stille reserves).

De structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent (meerjarig) ingezet kunnen worden in de lopende exploitatie (bijv. post onvoorziene uitgaven, onbenutte belastingcapaciteit, meerjarige bestedingsruimte).

Hierna komen de afzonderlijke onderdelen van de beschikbare weerstandscapaciteit, toegespitst op de situatie van Bedum, aan de orde.

Post onvoorziene uitgaven

Dit is een standaard post in de begroting voor noodzakelijke uitgaven die een onvoorzien karakter hebben. De post onvoorziene uitgaven kan volledig worden gerekend tot de beschikbare weerstandscapaciteit omdat het structureel is opgenomen in de (meerjaren)begroting, fysiek voorhanden is en het geen aanvullende maatregelen vergt om het aan te kunnen wenden.

In de begroting 2015 is een bedrag van € 26.585 opgenomen (€ 2,50 per inwoner).

In de kwantificering van de risico's worden structurele risico's vier keer meegenomen binnen de gehanteerde scope van vier jaar (de periode van de meerjarenbegroting). Derhalve nemen we deze structurele post ook vier keer mee in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit, dus (afgerond) € 106.000.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit geeft de ruimte aan die nog aanwezig is tussen de huidige opbrengst en de maximaal toegestane opbrengst.

Onbenutte belastingcapaciteit riool- en reinigingsrechten en de afvalstoffenheffing

In het kader van de opstelling van het Waterplan zijn er afspraken gemaakt over de tarieven van het rioolrecht. Ten aanzien van het rioolrecht is er geen onbenutte belastingcapaciteit.

In de begroting 2015 is wederom rekening gehouden met een dekkingspercentage afvalstoffenheffing en reinigingsrechten van 100%. Ten aanzien van de afvalstoffenheffing is de belastingcapaciteit dus ook volledig benut.

Onbenutte belastingcapaciteit onroerende-zaakbelastingen

De maximering van de tarieven OZB is losgelaten. De gemeente is weer vrij om zelf de hoogte van het tarief te bepalen. Een verhoging met 1% geeft een meeropbrengst van afgerond € 16.000.

Voor het bepalen van de belastingcapaciteit OZB kan de zogenaamde artikel 12-norm worden gebruikt. Dit is de norm die gehanteerd wordt bij aanvragen artikel 12 steun. De berekening van de norm is met ingang van 2009 veranderd.

Berekening van de ruimte met behulp van de nieuwe norm geeft aan dat de gemeente Bedum voor 2014 niet voldoet aan de minimale opbrengst OZB indien er een beroep zou worden gedaan op een uitkering artikel 12. De onbenutte capaciteit bedraagt ruim € 112.000.

Onbenutte belastingcapaciteit op roerende woon- en bedrijfsruimten

Gelet op de totale opbrengst geeft een verhoging van de tarieven slechts een geringe meeropbrengst.

Onbenutte belastingcapaciteit hondenbelasting

De hondenbelasting kent geen wettelijke limiet. De gemeente kan zelf de hoogte bepalen van het tarief. Een verhoging van het tarief met 10% geeft een meeropbrengst van afgerond € 5.800 per jaar.

Onbenutte belastingcapaciteit leges en heffingen

De kostendekkendheid van de overige leges en heffingen is redelijk te noemen. Het dekkingspercentage zit nog niet op 100%; dit is echter ook niet reëel.

Bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit is € 471.200 (4 jaren à € 112.000 + 4 jaren à € 5.800 per jaar) meegenomen aan onbenutte belastingcapaciteit.

Stille reserves

Er is sprake van stille reserves indien de marktwaarde van de bezittingen hoger is dan de boekwaarde daarvan. Voorbeelden van stille reserves zijn: gronden, gebouwen en aandelen. Ook vermogen bij gemeenschappelijke regelingen kan onder het begrip stille reserve vallen. Ten slotte kan een overschot op een exploitatie gebied ook worden gezien als een "stille" reserve.

Bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit is het van belang in hoeverre de gemeente deze stille reserves binnen een korte tijd liquide kan maken, zonder dat de uitoefening van de publieke taak in gevaar komt. In veel gevallen zal dit niet lukken. Gebouwen en terreinen zijn in gebruik.

Aandelen zijn niet direct verhandelbaar en het opvragen van vermogen van een gemeenschappelijke regeling zal op veel weerstand stuiten bij de overige deelnemers. Een overschot op een exploitatiegebied voor woningbouw mag pas opgenomen worden op het moment van afsluiten van (een deel van) het gebied. Er is een aantal stille reserves aanwezig binnen de gemeente. Op een deel van de in gebruik zijnde gebouwen voor onze organisatie zit een mogelijke overwaarde. Deze gebouwen zullen we echter niet verkopen.

Conclusie is dat er sprake is van stille reserves doch dat deze nu niet liquide zijn te maken. Derhalve zijn bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit de stille reserves als P.M. post opgenomen.

Reserves

Algemene reserve, vrij aanwendbaar

De omvang van de vrij aanwendbare algemene reserve bedraagt per 1-1-2015 (afgerond) € 4.023.000. Op dit bedrag ligt voor een bedrag van € 826.000 (afgerond) aan claims voor de jaren 2015 tot en met 2019.

Bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt een bedrag van € 3.197.000 (saldo van de vrij aanwendbare algemene reserve per 1-1-2015 ad € 4.023.000 minus de claims ad € 826.000) meegenomen. In de nota weerstandsvermogen is ook vastgelegd dat het verstandig wordt geacht om een extra buffer aan te houden van € 600.000 voor noodreparaties, in verband met noodzakelijk onderhoud aan de openbare ruimte.

Algemene reserve, niet vrij aanwendbaar

De omvang van de niet vrij aanwendbare algemene reserve bedraagt per 1-1-2015 € 1.615.393. Hierop rust echter een claim van € 779.800 voor de (gedeeltelijke) afdekking van de kapitaallasten van de uitbreiding van het gemeentehuis. Het “niet belaste” deel ten bedrage van € 835.593 wordt meegenomen bij de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De rente van de niet vrij aanwendbare algemene reserve wordt toegevoegd aan de begroting en gebruikt voor structurele uitgaven. Dit betekent dat aanwending van de niet vrij aanwendbare algemene reserve direct gevolgen heeft voor de exploitatie. Derhalve dient dit deel pas te worden ingezet indien alle andere onderdelen van de beschikbare weerstandscapaciteit zijn uitgeput.

Bestemmingsreserves

Naast de algemene reserve hebben we per 1-1-2015 nog een bedrag van afgerond € 3.414.000 aan bestemmingsreserves. Per saldo wordt aan de bestemmingsreserves een bedrag onttrokken van € 1.653.500 waardoor het saldo ultimo 2019 uitkomt op € 1.760.500. Conform de nota “Weerstandsvermogen gemeente Bedum” wordt 25% van de omvang van de bestemmingsreserves meegenomen bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit is € 440.125.

Samenvatting beschikbare weerstandscapaciteit

De totaal beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt:

| | |
|---|--------------------|
| - post onvoorzien | € 106.000 |
| - onbenutte belastingcapaciteit | € 471.200 |
| - stille reserves | P.M. |
| - algemene reserve, vrij aanwendbaar | € 3.197.000 |
| - algemene reserve, niet vrij aanwendbaar | € 835.500 |
| - bestemmingsreserves | € 440.125 |
| Totaal | € 5.049.825 |

Benodigde weerstandscapaciteit

Om benodigde weerstandscapaciteit te bepalen is een risico-inventarisatie gemaakt. In eerste instantie zijn de risico's geïdentificeerd en geclassificeerd. De risico's zijn onderverdeeld naar risico's die (vooralsnog) niet relevant zijn voor het weerstandsvermogen en risico's die wel relevant zijn voor het weerstandsvermogen. Van deze laatste zijn risicokaarten gemaakt, die hierna worden weergegeven. De gegevens in de risicokaarten zijn gebaseerd op de begroting 2015, één keer in de drie á vier jaar zullen deze worden geactualiseerd. In de alinea 'recente ontwikkelingen' zijn de ontwikkelingen in de begroting 2015 opgenomen.

De risico's die wel relevant zijn voor het weerstandsvermogen, zijn beoordeeld op het financiële effect (impact) en de kans dat ze zich daadwerkelijke voordoen. Hierbij is niet alleen gekeken naar de kans op maximale of minimale schade, maar tevens naar de mogelijkheid dat een schade tussen beide waarden ligt. Door deze werkwijze zijn risico's zodanig gekwantificeerd dat een bandbreedte met kansverdeling ontstaat, waarbinnen de financiële risico's zich voordoen. De vertaling naar de benodigde weerstandscapaciteit is gemaakt met speciale software van Deloitte, met gebruik van zogeheten Monte Carlo Simulatie. In de uitkomsten is er rekening mee gehouden dat het zeer onwaarschijnlijk is dat alle risico's zich tegelijkertijd en in de volle omvang voor zullen doen.

In de nota "Weerstandsvermogen gemeente Bedum" is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 3,6 miljoen. Gezien het feit dat de nota "Weerstandsvermogen gemeente Bedum" reeds in maart 2012 door uw raad is vastgesteld en nadien wijzigingen zijn opgetreden in het risicoprofiel, was er aanleiding de benodigde weerstandscapaciteit bij te stellen. De risico's zijn opnieuw beoordeeld op het financiële effect (impact) met kansverdeling en vervolgens opnieuw doorgerekend. Met behulp van de "Monte Carlo simulatie" is een benodigde weerstandscapaciteit berekend van € 2,8 miljoen.

Risico 1: Overschrijding budgetten WWB - inkomensdeel

Risico-eigenaar: Teamleider Sociale Zaken en Werk

Toelichting:

Gemeenten zijn financieel verantwoordelijk voor de WWB (openeind financiering). Voor de verstrekking van uitkeringen ontvangt de gemeente een budget, het inkomensdeel. Dit is een niet-geoomerkt budget. Een overschot op dit budget mag de gemeente besteden aan andere zaken. Is er sprake van een tekort, dan zal de gemeente dit zelf moeten bekostigen tot maximaal 10% van het jaarlijkse budget. Is er sprake van een groter tekort, dan kan de gemeente onder strikte voorwaarden verzoeken om een aanvullend budget, de incidentele aanvullende uitkering (IAU).

Voor een gemeente met een aantal inwoners tussen de 10 en 40 duizend inwoners, gelden twee voorwaarden:

- het tekort van meer dan 10% is niet het gevolg van een onrechtmatige uitvoering van de WWB, de Bbz, de IOAW of de IOAZ;
- er moet sprake zijn van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt.

De Toetsingscommissie WWB hanteert voor de vaststelling of er sprake is van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt een drietal statistische criteria. Als aan één van de criteria wordt voldaan, is dat voldoende voor de verkrijging van de IAU.

Over de jaren 2011, 2012 en 2013 is destijds vastgesteld dat Bedum voldoet aan twee van de drie criteria.

Voldoet een gemeente niet aan tenminste één van de criteria, dan zal die gemeente de Toetsingscommissie er zelf van moeten overtuigen dat er sprake is van een uitzonderlijke situatie op de arbeidsmarkt.

In de begroting 2015 hebben we vooreerst rekening gehouden met een tekort van € 169.240. Dat is ongeveer het bedrag dat maximaal voor rekening van de gemeente blijft, i.c. het 10%-aandeel.

Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit houden we rekening met een extra tekort (dus bovenop het 10% aandeel) van maximaal € 50.000 per jaar. Omdat we al enkele jaren voldoen aan de criteria voor het verkrijgen van de IAU, schatten we de kans dat we voor 2015 en voor de komende jaren een IAU ontvangen van het ministerie, hoog in.

De maximale impact bedraagt in de gehanteerde scope van vier jaar (4 x € 50.000) € 200.000.

Impact en kans:

| | | | | | | |
|------------|------|------|--------|--------|---------|---------|
| Impact (€) | 0 | 1000 | 50.000 | 50.000 | 200.000 | 200.000 |
| Kans | 40 % | 30% | | 20 % | | 10 % |

Beheersmaatregelen:

De uitgaven in de begroting en meerjarenraming worden zo actueel mogelijk geraamd en in de voor- en najaarsnota eventueel bijgesteld.

Recente ontwikkeling:

In de begroting 2015 is een verwacht tekort geraamd van € 169.240.

Risico 2: Hogere bijdrage WSW - Ability

Risico-eigenaar: Teamleider Sociale Zaken en Werk

Toelichting:

Voor de uitvoering van de Wsw is de gemeenschappelijke regeling Ability opgericht. Door de afbouwende rijksvergoeding voor de WSW komen de resultaten van het WSW bedrijf verder onder druk te staan. Meerjarig gezien lopen de tekorten van Ability op tot € 1,8 miljoen in 2018. Dit is de verwachting op basis van ongewijzigd beleid. Er wordt momenteel gewerkt aan de invulling van de nieuwe Participatiewet, die vanaf 1 januari 2015 van kracht is. Het is de vraag op welke wijze en in welke vorm Ability een rol krijgt en wat de budgettaire gevolgen zijn. De verwachte tekorten op basis van ongewijzigd beleid zijn tot en met 2018 afgedekt in onze begroting. Afhankelijk van het om te vormen beleid zal in de toekomst blijken wat de bijdrage van onze gemeente uiteindelijk wordt. De maximale impact van € 400.000 is bepaald op basis van een optelling van de verwachte tekorten gedurende de komende vier jaren, bovenop de nu geraamde tekorten.

Impact en kans:

| | | | | | | |
|------------|------|-------|---------|---------|---------|---------|
| Impact (€) | 0 | 1.000 | 100.000 | 100.000 | 400.000 | 400.000 |
| Kans | 20 % | 30 % | | 30 % | | 20 % |

Beheersmaatregelen:

- De uitgaven in de begroting en meerjarenraming worden zo actueel mogelijk geraamd en in de voor- en najaarsnota eventueel bijgesteld.
- Het maken van prestatieafspraken en het vastleggen van de afspraken over de beheersing van risico's.
- Het maken van afspraken over toezicht en verantwoording.

Recente ontwikkeling:

In de begroting 2015 is een gemeentelijke bijdrage van bijna € 56.000 geraamd. Meerjarig loopt de gemeentelijke bijdrage op tot ruim € 190.000, deze tekorten zijn ook opgenomen in de meerjarenraming.

Risico 3: Bouwgrondexploitatie Ter Laan 4 Bedum

Risico-eigenaar: Afdelingshoofd VROM

Toelichting:

De laatste actualisatie van de exploitatieopzet, door de raad vastgesteld op 18 juni 2014, gaat uit van een sluitende exploitatie. In deze actualisatie van de exploitatie is rekening gehouden met een vertraagde uitgifte: de looptijd is nu tot en met 2021. Door de economische crisis en de problemen op de woningmarkt blijven de verkopen achter t.o.v. de uitgangspunten bij start van de exploitatie. Ook in 2013 zijn de gerealiseerde verkopen achtergebleven bij de geraamde bedragen. Vertraging in de verkopen kan er toe leiden dat de exploitatieopzet nogmaals verlengd moet worden. Het financieringsrisico op Ter Laan 4 wordt in beginsel voor een deel afgedekt binnen de afspraken die gemaakt zijn met de projectontwikkelaar. Zolang de projectontwikkelaar over voldoende middelen beschikt, wordt het rentenadeel aan de gemeente deels vergoed. Door de gewijzigde afspraken met de projectontwikkelaar is het nu mogelijk ook andere ontwikkelaars toe te laten, hierdoor wordt het aanbod gedifferentieerder en biedt meer mogelijkheden voor verkoop. Ook is in de raad van 16 juni 2014 ingestemd met de beschikbaarheidstelling van startersleningen.

De verwachting is dat voor 2014 de geraamde verkopen niet gerealiseerd kunnen worden. Het risico, zijnde het verwachte verlies in de grondexploitatie bij verlenging van de looptijd met twee jaar, bedraagt ongeveer € 200.000. Het tweede risico is dat door tegenvallende verkopen de afdracht aan de bestemmingsreserve Herstructurering niet gerealiseerd kan worden; daarmee komt mogelijk de uitvoering van andere (centrum)projecten onder druk te staan. De mogelijke gevolgen worden bij die projecten uitgewerkt.

Impact en kans:

| | | | | | | |
|------------|-----|------|---------|---------|---------|---------|
| Impact (€) | 0 | 1000 | 100.000 | 100.000 | 200.000 | 200.000 |
| Kans | 5 % | 15 % | | 70 % | | 10 % |

Beheersmaatregelen:

- De grondexploitaties jaarlijks actualiseren.
- Uitgaven monitoren t.o.v. de ramingen en sturen op zo weinig mogelijk overschrijdingen.
- Blijven inzetten om verkopen te stimuleren.
- Afspraken met projectontwikkelaars bewaken

Recente ontwikkeling:

De actualisatie van de exploitatieopzet per 1-1-2014 is vastgesteld.

Risico 4: Overschrijding budgetten WMO/decentralisaties Jeugd en AWBZ

Risico-eigenaar: Coördinator Welzijn

Toelichting:

Het betreft "open-eind" regelingen: kan in de praktijk - ten opzichte van de begroting - meer kosten met zich mee brengen dan was voorzien.

Wmo: De vergrijzing heeft uiteraard ook een behoorlijke invloed op de benodigde middelen. Door de vergrijzing zijn met name de uitgaven voor huishoudelijke hulp behoorlijk gestegen. Met ingang van 2015 heeft er een forse korting op de rijksvergoedingen van ongeveer 40% plaatsgevonden. Het moet blijken of deze korting met het bijgestelde beleid kan worden opgevangen.

Decentralisaties Jeugdzorg en AWBZ: Deze zijn vooralsnog budgettair neutraal in onze begroting verwerkt. Het betreft hier echter ook open einde regelingen. De historische kosten zijn hoger dan de budgetten die wij van rijkswege ontvangen. Het zal moeten blijken of wij deze regelingen binnen de beschikbare middelen van het rijk kunnen uitvoeren. Tevens zijn er minimale middelen beschikbaar voor de bedrijfsvoering ten behoeve van de uitvoering van deze regelingen. Ook hier ligt een groot financieel risico.

Vooralsnog gaan we uit van een maximale overschrijding van 10% van het rijksbudget van ongeveer € 3.500.000 per jaar. € 350.000 per jaar.

De maximale impact bedraagt derhalve in de gehanteerde scope van vier jaar (4 x € 350.000) € 1.400.000.

Impact en kans:

| | | | | | | | |
|------------|----|-------|---------|---------|-----------|-----------|-----------|
| Impact (€) | 0 | 1.000 | 500.000 | 500.000 | 1.000.000 | 1.000.000 | 1.400.000 |
| Kans | 5% | 25 % | | 40 % | | 30 % | |

Beheersmaatregelen:

De uitgaven in de begroting en meerjarenraming worden zo actueel mogelijk geraamd en in de voor- en najaarsnota eventueel bijgesteld.

Recente ontwikkeling:

De nieuwe Wmo (decentralisatie AWBZ) en de Jeugdzorg zijn per 1 januari 2015 verantwoordelijkheid van de gemeenten. Momenteel wordt gewerkt aan de nodige verordeningen en het opzetten van de uitvoeringsorganisatie

Risico 5: Wachtgeldverplichtingen

Risico-eigenaar: Gemeentesecretaris/afdelingshoofd staf Concern**Toelichting:**

In 2009 is een wachtgeldverplichting naar bestuurders ontstaan. In verband met mogelijke verrekeningen is de hoogte en lengte daarvan moeilijk in te schatten. Voor één bestuurder loopt de verplichting af in augustus 2015. Voor 2014 en 2015 is € 106.000,- als claim op de ABR opgenomen. Dit bedrag is toereikend. Daarna is de claim verlaagd naar € 66.000,-. Dit zou hoger kunnen uitvallen (schatting € 14.000) vanwege aanvullende kosten in de pensioenopbouw als gevolg van de hogere AOW leeftijd. De totale verplichting loopt door tot mei 2020.

De maximale verplichting voor de komende meerjarenraming periode is als (maximale) risico becijferd.

Impact en kans:

| | | | | | | |
|------------|-----|-------|--------|--------|---------|---------|
| Impact (€) | 0 | 1.000 | 50.000 | 50.000 | 100.000 | 100.000 |
| Kans | 1 % | 9 % | | 40 % | | 50 % |

Risico 6: Niet realiseren taakstellingen bezuinigingen**Risico-eigenaar: Afdelingshoofd Middelen****Toelichting:**

In de begroting 2015 zijn voor de jaren 2015 tot en met 2019 diverse bezuinigingsmaatregelen opgenomen, oplopend van € 420.000 in 2015 tot € 707.000 in 2019. De realisatie van voorgenomen maatregelen is altijd een onzekere factor en daarmee een financieel risico. Gezien de verwachting dat een aantal bezuinigingstaakstellingen sowieso gerealiseerd kan worden, gaan we uit van een maximale impact van € 500.000.

Impact en kans:

| | | | | | | |
|------------|-----|-------|---------|---------|---------|---------|
| Impact (€) | 0 | 1.000 | 200.000 | 200.000 | 500.000 | 500.000 |
| Kans | 5 % | 50 % | | 40 % | | 5 % |

Beheersmaatregelen:

De realisatie van de maatregelen moet actief worden opgepakt in de organisatie. Het MT moet actief sturen en toezicht houden. Via de P&C cyclus dient verantwoording te worden afgelegd over de realisatie.

Recente ontwikkeling:

Er komen veel ontwikkelingen op de gemeente af. Voor de komende jaren zijn er daardoor grote risico's op oplopende tekorten.

Risico 7: Achterstallig onderhoud kapitaalgoederen**Risico-eigenaar: Afdelingshoofd Openbare Werken****Toelichting:**

De kosten van onderhoud van kapitaalgoederen maken een substantieel deel uit van de exploitatie. Een helder en volledig overzicht van deze kosten, van de kwaliteit en het onderhoud van de kapitaalgoederen, is van groot belang voor een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente. Voor een groot aantal onderdelen beschikken we over beheersprogramma's: Afvalwaterbeleidsplan, Groenbeleidsplan, Beheerplan Wegen, Onderhoudsplan Bruggen, Beleidsplan Openbare verlichting en het Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen.

Wat nu nog ontbreekt is een goed beeld van de onderhoudstoestand van alle beschoeiingen en kademuren die wij in eigendom en beheer hebben. De beschoeiingen en kademuren in het Boterdiep zijn inmiddels geïnventariseerd en geïnspecteerd. Aan de hand hiervan wordt gewerkt aan een meerjaren vervangingsprogramma. Deze afscheidingen hebben te lijden onder bodemdaling, waterpeilverlaging, slijtage en mogelijk ook aardbevingen. Het waterschap is al veel eerder aansprakelijk gesteld; we laten nader onderzoek verrichten en gaan (Europese) subsidie-mogelijkheden verkennen. Het risico van instorten is de moeilijk in te schatten. We nemen een bedrag mee van € 1.000.000 (€ 250.000 per jaar) voor "calamiteiten"/noodreparaties.

De beschoeiingen in de gemeentelijke vijvers en watergangen zijn nog niet geïnventariseerd. De kans op instorten en gevolgschade is hier aanzienlijk kleiner dan bij de beschoeiingen en kademuren in het Boterdiep.

Impact en kans:

| | | | | | | |
|------------|-----|-------|---------|---------|-----------|-----------|
| Impact (€) | 0 | 1.000 | 500.000 | 500.000 | 1.000.000 | 1.000.000 |
| Kans | 0 % | 45 % | | 45 % | | 10 % |

Beheersmaatregelen:

Beheersplannen actueel houden en onderhoudsniveau van beschoeiingen en kademuren in beeld brengen.

Risico 8: Verlaagde algemene uitkering uit het gemeentefonds**Risico-eigenaar: Afdelingshoofd Middelen****Toelichting:**

De omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds blijft de komende jaren een belangrijke onzekere factor. Nieuwe Rijksbezuinigingen kunnen niet worden uitgesloten. Deze zullen dan ongetwijfeld ook weer effect hebben op het gemeentefonds. Uitgaande van de vorige bezuiniging is een korting van maximaal 5% niet ondenkbaar. Dit zou neer komen op ongeveer € 500.000. De impact en de kans zijn echter zeer moeilijk in te schatten en hoogst onzeker.

Impact en kans:

| | | | | | | |
|------------|------|-------|---------|---------|---------|---------|
| Impact (€) | 0 | 1.000 | 250.000 | 250.000 | 500.000 | 500.000 |
| Kans | 10 % | 50 % | | 30 % | | 10 % |

Beheersmaatregelen:

In de begroting voorzichtig ramen en de ontwikkelingen nauwlettend volgen.

Risico 9: Extra kosten invoering Antwoord ©**Risico-eigenaar: Gemeentesecretaris/afdelingshoofd staf Concern****Toelichting:**

Betreft kosten voor realisatie van o.a. DMS, Kennisbank, inrichting koppelingen/zaakgericht werken, virtueel KCC. Op dit moment vallen de kosten lastig in te schatten. Op de algemene reserve is een claim van € 300.000 opgenomen. Voorts is in de meerjarenraming ingaande 2015 structureel € 70.000 geraamd. De daadwerkelijke kosten hangen sterk af van ons ambitieniveau. We geven echter uitvoering aan “Antwoord ©” in samenwerking met Winsum en De Marne. Dit betekent dat we op onderdelen mee gaan doen en dus niet volledig autonoom zijn. Er is een risico aanwezig dat € 300.000 incidenteel, onvoldoende zal zijn om alle kosten in de komende jaren te dekken. Dit houdt verband met het feit dat de aanbesteding nog niet is afgerond.

Impact en kans:

| | | | | | | |
|------------|------|-------|---------|---------|---------|---------|
| Impact (€) | 0 | 1.000 | 100.000 | 100.000 | 250.000 | 250.000 |
| Kans | 30 % | 30 % | | 30 % | | 10 % |

Beheersmaatregelen:

Ontwikkelingen goed in de gaten houden en sturen op onze ambities. Deze zullen voor een groot deel het risico bepalen.

Conclusie ten aanzien van het weerstandsvermogen.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit:

$$\text{Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De beschikbare weerstandscapaciteit is idealiter minimaal gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. Indien dit niet het geval is, met andere woorden de beschikbare weerstandscapaciteit is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit, zijn er onvoldoende middelen om de nadelige financiële gevolgen van de risico's op te vangen.

Gezien het feit dat onze beschikbare weerstandscapaciteit momenteel afgerond € 5.050.000 bedraagt en onze benodigde weerstandscapaciteit € 2.800.000 bedraagt, mag geconcludeerd worden dat onze weerstandsvermogen momenteel nog voldoende is. Hierbij is geen rekening gehouden met een buffer van € 600.000 voor eventuele noodreparaties in de openbare ruimte. Gezien de grote financiële onzekerheid die gepaard gaat met de decentralisaties adviseren wij terughoudend om te gaan met het leggen van aanvullende claims.

Onderhoud kapitaalgoederen

De kosten van onderhoud van kapitaalgoederen maken een substantieel deel uit van de exploitatie. De kosten komen op diverse plaatsen in de begroting voor. Een helder en volledig overzicht van deze kosten is daarom van belang voor een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente.

De gemeente Bedum is, voor een plattelandsgemeente, qua oppervlakte redelijk compact. De openbare ruimte is grotendeels bij de gemeente in beheer. Voor het goed kunnen functioneren van de inwoners zijn veel kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, verlichting, openbaar groen, gebouwen en sportvoorzieningen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is mede bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. Voor de kapitaalgoederen geldt dat er geen noemenswaardig achterstallig onderhoud is. In financieel opzicht zijn de beheerplannen meegenomen in de begroting.

| Omschrijving | Huidig niveau | Gewenst niveau | Huidig Budget expl. 2015 | Gewenst budget | Investerings-krediet 2015 |
|----------------------|---------------|----------------|--------------------------|----------------|---------------------------|
| Wegen | goed | goed | 697.199 | 700.000 | 1.428.643 |
| Riolering/Water | goed | goed | 558.242 | 560.000 | 656.980 |
| Groen | redelijk | goed | 573.007 ¹ | 620.000 | - |
| Gebouwen | goed | goed | 184.060 | 185.000 | - |
| Bruggen | goed | goed | 46.593 ¹ | 50.000 | - |
| Openbare verlichting | redelijk | goed | 86.337 | 86.000 | 154.275 |

¹ Op stelposten is nog een bezuiniging opgenomen van € 55.000 voor onderhoud groen en bruggen.

Voor een aantal onderdelen beschikken wij over beheerprogramma's.

Het beleid van de gemeente Bedum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de nota's:

- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 t/m 2014
- Groenbeleidsplan
- Groenbeheerplan 2013-2018
- Beheerplan Wegen 2014-2018
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018
- Onderhoud Bruggen 2014-2018 (behandeling in raadsvergadering van september of oktober)
- Onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen

Wegen

Binnen onze gemeente werken wij met een systeem van rationeel wegbeheer. Hiervoor is de nodige software aangeschaft die werkt volgens de landelijk erkende CROW systematiek.

Hiertoe worden regelmatig alle wegen op een uniforme en objectieve wijze geïnspecteerd. Deze gegevens worden in het systeem ingelezen waarna de benodigde onderhoudsbehoefte kan worden bepaald. Bij deze onderhoudsbehoefte behoren de benodigde financiële middelen voor het komende jaar als ook voor een langere periode. Tevens wordt aangegeven welke maatregelen voor welke wegen nodig worden geacht.

In het verleden is op basis van een meerjarig overzicht de gemiddelde benodigde financiële onderhoudsbehoefte bepaald. Conform de besluitvorming hierover is het beschikbare budget bepaald voor een langere periode.

In de raadsvergadering van 18 juni 2014 is het beheerplan wegen vastgesteld voor de jaren 2014-2018.

Het vastgestelde uitvoeringsplan voorziet in een gewenste besparing op het budget voor wegonderhoud van 15% en de wens om het wegbeheer zo doelmatig en duurzaam mogelijk uit te voeren door voor een aantal wegen te kiezen voor een reconstructie in plaats van regulier onderhoud. Voor het reguliere onderhoud geldt dat deze conform CROW normen kunnen worden uitgevoerd. Er vindt afstemming plaats met andere aspecten waarbij gedacht kan worden aan rioleringswerkzaamheden, verkeersmaatregelen, uitbreidingsplannen, herstructureringsplannen e.d.

Riolering

Ook voor onze riolering beschikken wij over een systeem van rationeel rioolbeheer. De systematiek is vergelijkbaar met die van wegbeheer. Ook hierbij worden, zij het niet jaarlijks, inspecties aan het riool uitgevoerd. Het voor onderhoud opgenomen budget is bepaald door het budget van het afgelopen jaar, verhoogd met een index voor prijsstijgingen. Voor investeringen zijn reserveringen opgenomen op de investeringslijsten.

In 2013 heeft de clustersamenwerking BMW/NZV een nieuw gezamenlijk product gerealiseerd. Het Afvalwaterbeleidsplan is de vervanger van de individuele gemeentelijke rioleringsplannen. In het hoofddocument van het Afvalwaterbeleidsplan is de gezamenlijke visie en een maatregelenpakket gedefinieerd. In de gemeentelijke specificaties zijn de individuele maatregelen en de rioolheffing vastgelegd.

Voor het uitvoeringsprogramma zal afstemming plaatsvinden met het meerjaren-onderhoudsprogramma wegen.

Groen

Ook voor ons openbaar groen beschikken wij over een systeem van rationeel groenbeheer. Hierbij is de totale hoeveelheid groen opgenomen en uitgesplitst naar diverse soorten. Al deze soorten vergen bepaalde onderhoudsmaatregelen met bepaalde frequenties. Deze gegevens worden gebruikt bij het vergelijken met de aanbieder van Ability die een deel van ons openbaar groen onderhoudt. Het andere deel wordt onderhouden door eigen personeel van de gemeente.

In de raadsvergadering van 21 januari 2010 is het Groenbeleidsplan voor het openbaar groen binnen de bebouwde kommen vastgesteld. Het groenbeleidsplan geeft de richting aan waar we naar toe willen met het groen in de gemeente. Het laat de hoofdlijnen zien voor het openbaar groen voor de komende 10-15 jaar. In 2013 is het Groenbeheerplan 2013-2018 vastgesteld. Dit plan dient als handvat voor het onderhoud in de komende 5 jaar. Voor ieder jaar wordt een onderhouds- of werkplan gemaakt om de doelen en aanbevelingen uit het beheerplan te verwezenlijken.

Door het budget voor openbaar groen wordt het lastig om het gewenste onderhoudsniveau vast te houden. Door omvorming van groen, door een effectieve inzet en door burgerparticipatie hopen we de onderhoudskosten te verlagen en daarmee een goed niveau vast te houden.

Gebouwen

Voor alle gemeentelijke gebouwen is een systeem van planmatig meerjarig onderhoud (MJOP) uitgewerkt. Hiervoor is door een extern adviesbureau het benodigd onderhoud voor de komende 10 jaar in beeld gebracht. Op basis van inspecties zal per jaar bekeken worden welke onderhoudswerkzaamheden voor dat jaar en het komend jaar benodigd zijn. Een actualisatie van het gehele onderhoudsplan zal om de 3 à 4 jaar plaatsvinden en het plan zal dan zo nodig worden bijgesteld. De benodigde bedragen zijn opgenomen in de begroting. Deels zijn de middelen in een onderhoudsvoorziening opgenomen, deels zijn de middelen opgenomen op de investeringslijsten. Voor de onderhoudsvoorziening is uitgegaan van een vast beschikbaar budget per jaar.

Water

In 2008 en 2009 zijn alle gemeentelijke watergangen gebaggerd. Wat nu nog ontbreekt, is een goed beeld van de onderhoudstoestand van alle beschoeiingen die wij in eigendom en beheer hebben. Een inventarisatie hiervan moet nog plaatsvinden. Onze gemeente doet mee aan het project ecologie en water, dat erop is gericht om de waterkwaliteit van oppervlaktewater te verbeteren.

In 2008 is ingestemd met de beslisnota Kader Richtlijn Water, “Schoon en gezond water in Noord-Nederland. Daar waar mogelijk wordt hemelwater afgekoppeld van de riolering. Afkoppelen verkleint de kans op overlopende riolen en vermindert de vuiluitworp uit het riool. Samen met de BMW gemeente en het waterschap Noorderzijlvest wordt in het afvalwaterteam gewerkt aan optimalisatie van het afvalwatersysteem.

Bruggen

In 2014 zijn alle bruggen weer geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie wordt een nieuw onderhoudsplan voor een periode van 5 jaar gemaakt. Dit onderhoudsplan bruggen 2014-2018 zal in het vierde kwartaal van 2014 voorgelegd worden aan uw raad.

Het onderhoud voor de komende jaren zal voornamelijk bestaan uit het conserveren van de bruggen. Van de houten fiets- en voetgangersbruggen zullen daar waar nodig ook onderdelen worden vervangen.

Openbare Verlichting

In 2013 is het beleidsplan Openbare Verlichting 2013-2018 door uw raad behandeld. Doel van dit beleidsplan is om dicht bij alle ontwikkelingen op de markt te blijven en om te zorgen voor de bestuurlijke en financiële waarborging van keuzes die gemaakt worden. In het beleidsplan wordt aandacht besteed aan de functies van openbare verlichting, keuzemogelijkheden, technologische ontwikkelingen energiebesparing, duurzaam inkopen en dergelijke. Onderdeel van het beleidsplan is ook een maatregelenplan en een financiële onderbouwing voor een periode van 10 jaar.

Diversen

Naast de hierboven al genoemde zaken beschikt onze gemeente over meer kapitaalgoederen. Hierbij valt te denken aan, verkeersborden, sportvelden en dergelijke. De daarvoor beschikbare middelen die in de begroting worden meegenomen zijn afgeleid van de vorige begroting en worden meestal alleen gewijzigd met het index percentage.

Financiering

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) geeft een belangrijk, bindend kader voor een verantwoordelijke en professionele inrichting van de treasuryfunctie, alsmede voor het scheppen van voorwaarden om deze te kunnen uitvoeren.

Door uw raad is op 29 oktober 2009 het treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut is de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten.

De treasuryfunctie van de gemeente Bedum richt zich op:

- a. het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- b. het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico, koersrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico;
- c. het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- d. het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Algemeen beleid

Het door ons al jaren gevoerde beleid wordt gecontinueerd. Dit betekent dat de rente – ontwikkelingen nauwgezet worden gevolgd, met name indien onze financieringspositie aanleiding geeft tot het aantrekken van vaste geldleningen. Bij het aantrekken van geld doen wij veelal zaken met de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten te Den Haag.

Voor het uitzetten van geld is voorwaarde dat onze belegging uitsluitend wordt toevertrouwd aan een instelling met een AA – rating. In de praktijk betekent dit, mede op grond van onze overeenkomst met de BNG (AAA – rating), dat wij ons geld bij deze bank beleggen. Naast beleggingen bij instellingen met een zogenaamde AA – rating hebben wij een tweetal leningen verstrekt aan woningstichting Wierden en Borgen. Deze verstrekking vindt plaats in het kader van onze publieke taak.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een instrument ter beperking van het renterisico. Tot de limiet mag met kort geld worden gefinancierd; bij overschrijding van de limiet dient op termijn voorzien te worden in vaste financiering. Op een begrotingstotaal van bijna € 22.500.000 bedraagt de kasgeldlimiet voor 2015 € 1.912.500. Dit is 8,5% van het begrotingstotaal. Onze netto vlottende schuld (exclusief saldo crediteuren) mag gedurende het dienstjaar deze limiet niet overschrijden.

Risicobeheer

Vanuit de doelstellingen van het treasurybeleid valt af te leiden dat risico's zijn te onderkennen ten aanzien van de rente, krediet en liquiditeit. De Wet Fido geeft een aantal verplichte elementen aan die de genoemde risico's beperken of elimineren. Het doel van het treasurystatuut is o.a. deze risico's te beperken c.q. te beheersen. Een belangrijke eis uit de Wet Fido is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer voorzichtig dient te zijn. De gemeente Bedum heeft geen beleggingen die niet in het verlengde van de publieke taak liggen.

Renterisico

De rentegevoeligheid, het renterisico, kan worden gedefinieerd als het gevaar van ongewenste veranderingen van de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen. De wettelijke vastgestelde renterisiconorm van 20% houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Op een begrotingstotaal van bijna € 22.500.000 bedraagt de renterisiconorm € 4.500.000. Gezien het feit, dat onze jaarlijkse verplichte aflossingen € 1.310.000 bedragen en we niet te maken hebben met renteherzieningen, blijven we ruim binnen de wettelijk vastgestelde norm.

Rentevisie

Een rentevisie is een toekomstverwachting over de renteontwikkeling, op basis waarvan een financierings- en beleggingsbeleid wordt gevoerd. Afhankelijk van de (interne of externe) ontwikkelingen zal de gemeente haar rentevisie actualiseren. De rentevisie kan daarbij gebaseerd worden op de rentevisie van enkele gezaghebbende financiële instellingen, zoals onze “huisbankier” de BNG.

De rente op de kapitaalmarkt (lang geld) schommelt de eerste maanden van 2014 rond de 3,4%. Gedurende het tweede en derde kwartaal van 2014 is de rente op de kapitaalmarkt echter extreem laag, gemiddeld rond 2,5%. Voor eigen financieringsmiddelen en voor de berekening van de kapitaallasten hebben wij echter vooralsnog gecalculeerd met 4% rente.

Voor kort geld zijn we in de begroting 2015 uitgegaan van 3,3% voor *aan te trekken* kort geld (financieringstekort) en 0,5% *weg te zetten* kort geld (financieringsoverschot).

In de begroting 2015 zijn we uitgegaan van een financieringsoverschot van € 1.877.000 en hebben we - conform de Voorjaarsnota 2014 - gerekend met 0,5% (batige) rente.

Renterisico op kasgeld

Voor het liquiditeitenbeheer heeft de gemeente lopende rekeningen bij de BNG, de Rabobank en de ING. De betalingen en ontvangsten lopen hoofdzakelijk via de BNG. Om een lagere EMU-schuld te bewerkstellingen voor de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden) is per 1 januari 2014 het ‘schatkistbankieren’ verplicht gesteld voor decentrale overheden. Het aanhouden van middelen in de schatkist van het Rijk moet zorgen voor een lagere financieringsbehoefte van het Rijk.

Het schatkistbankieren houdt in dat ‘overtollige’ liquide middelen van decentrale overheden moeten worden aangehouden bij de schatkist van het Rijk. Aan het schatkistbankieren zijn regels en voorwaarden verbonden. Onder andere moeten liquide middelen boven een drempel van 0,75 % van het begrotingstotaal worden aangehouden bij de schatkist van het Rijk. Hierbij geldt een minimum van € 250.000,00. Overtollige middelen moeten dagelijks worden overgeboekt naar de schatkist. Over de middelen die aangehouden worden bij de schatkist wordt een daggeldrente vergoed tegen het zogenaamde eonitatarief. Op dit moment (september 2014) is dit rentetarief 0,0003%.

Tevens wordt er een kas bijgehouden. Kastransacties worden tot een minimum beperkt. Ook de omvang van de kas is minimaal.

Liquiditeitsrisico's

Onder liquiditeitsrisico wordt verstaan het risico dat ontstaat, indien door wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjaren investeringsplanning de financiële resultaten kunnen afwijken van de verwachtingen.

Zoals uit bovenstaande blijkt kunnen er, indien de liquiditeitsplanning anders loopt dan gepland, behoorlijke fluctuaties ontstaan met alle financiële gevolgen van dien. Vooralsnog is er sprake van een evenwichtige spreiding over het gehele jaar. Ook de uitvoering van het investeringsplan speelt een belangrijke rol: Hiervoor is het noodzakelijk om op het juiste moment de financieringsmiddelen beschikbaar te hebben. Tot nu toe zijn de liquiditeitsrisico's altijd beperkt geweest.

Debiteurenrisico's

Ten aanzien van de post debiteuren kan het risico gedefinieerd worden als de kans op het te laat of niet-ontvangen van gelden van debiteuren. Door de aard van de gemeentelijke activiteiten loopt de gemeente een gering debiteurenrisico. Voornamelijk hogere overheden zijn de belangrijkste debiteuren. Daar waar nodig worden tijdig invorderingsmaatregelen getroffen

Koers- en valutarisico's

Deze risico's hebben betrekking op de kans dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen op de valutamarkt. De gemeente loopt geen risico's als het gaat om koers- en valutarisico's omdat geen gelden zijn uitgezet in vreemde valuta.

Bedrijfsvoering

Doel van de paragraaf bedrijfsvoering

In het duale stelsel gelden voor de gemeenteraad de zogenaamde 3 W's: wat willen bereiken, wanneer moet het gerealiseerd zijn en wat mag het kosten. Het college draagt zorg voor de uitvoering van het programma en gebruikt daarvoor het beschikbare budget op de meest effectieve en efficiënte wijze. In de opzet van de paragraaf bedrijfsvoering wordt dit onderscheid vastgehouden. Deze paragraaf gaat vooral in op de hoofdlijnen van beleid. Verder worden de bestuurlijke wensen ten aanzien van bestaand en nieuw beleid in beeld gebracht. Op grond van de controlerende taak, waarvoor de rekenkamerfunctie is ontwikkeld, kan de raad toetsenderwijs het zoeklicht op bepaalde zaken zetten in relatie tot het doel waarvoor budget beschikbaar is gesteld.

Aangezien de te bereiken doelen sterk samenhangen met de gemeente als dienstverlenende organisatie, wordt de raad in de paragraaf bedrijfsvoering een indruk gegeven van de wijze waarop de bedrijfsvoering plaats vindt en welke ontwikkelingen gaande zijn. Dit is noodzakelijk vanwege de directe relatie tussen de bedrijfsvoering en het middelenbeleid. In de kaderstellende functie van het middelenbeleid is een hoofdrol voor de raad weggelegd.

Planning- en Controlcyclus

De Planning- en Controlcyclus is erop gericht systematisch en gemeentebreed de gewenste effecten en doelen af te wegen, prioriteiten te bepalen, uit te voeren en te verantwoorden. Met een meerjarig beeld van een sluitende exploitatie kan evenwichtige besluitvorming plaatsvinden, mits ook de risico's goed in beeld zijn gebracht. Vanaf 2004 is de cyclus afgestemd op de duale verhouding tussen raad en college. De begroting en de jaarrekening zijn afgestemd op de aangepaste rollen van raad en college. Dit geldt ook voor de tussentijdse rapportages. Het tussentijds wijzigen van de begroting (niveau van aan de raad voor te leggen begrotingswijzigingen) is veranderd. Verfijning in het systeem van budgethouderschap en budgetbewaking is gerealiseerd en wordt verder geïmplementeerd. De regeling is inmiddels aangepast. De verfijning heeft er toe geleid dat budgetten nog adequater worden bewaakt en de "juiste" houder van het budget verantwoording aflegt over de uitvoering van het programma. Dit laatste is vooral van belang voor budgetten waarvan het houderschap en de uitvoering zijn verdeeld over meerdere afdelingen. Sinds 2010 wordt gewerkt met het pakket Civision Middelen. Qua functionaliteit beantwoordt dit pakket aan de door ons in het kader van de P&C – cyclus gestelde doelen. Blijkens de rapportages van de accountant is de gemeente in control en vindt geen onrechtmatige besteding van gemeenschapsgeld plaats.

Communicatie

Een belangrijke inspanning betreft de verdere verbetering van de relatie met de burger. Hiertoe is in het verleden een klanttevredenheidsonderzoek gehouden. De uitkomsten waren bemoedigend maar nodigen uit tot het doorvoeren van verbeteringen. In werkgroepverband en op managementniveau is dit verder opgepakt. In 2011 is het onderzoek in het kader van www.waarstaatjegemeente.nl doorgevoerd. In 2013 is dit onderzoek herhaald. In vergelijking met 2011 is de waardering voor de gemeentelijke dienstverlening minimaal gelijk gebleven en op onderdelen iets toegenomen. Dit stemt tevreden omdat de formatie met bijna 5 fte is ingekrompen. Ondanks alle technische ontwikkelingen blijven wij een beleid voorstaan waarin burgers langs alle kanalen met de gemeente in contact kunnen komen, maar waarin de fysieke balies, dus persoonlijk contact, een belangrijk middel blijven.

De website is opgeleverd en voldoet aan de laatste richtlijnen maar wordt op inhoud aangevuld met ontbrekende gegevens. Verdere digitale dienstverlening wordt uitgerold door uitbreiding van het aantal producten in de gemeentewinkel, zij het binnen verantwoorde financiële kaders. Tezamen met Gemeenteoplossingen wordt geïnvesteerd in beveiliging van DigiD. Op last van de Minister wordt bij gemeenten een assessment afgenomen om te kunnen beoordelen of een veilig gebruik van DigiD is geborgd. De gemeente heeft dat assessment doorstaan en mag daarom DigiD blijven gebruiken.

In BMW verband is verder een start gemaakt met Antwoord©. Met dit concept zijn gemeenten in 2015 de herkenbare ingang voor de overheid. Met de komst van de RUD dienen gemeenten per 1 januari

2014 te beschikken over een front – office voor de Wabo – taken in de vorm van een Klant Contact Centrum. Ter voorbereiding op de inrichting c.q vormgeving van een KCC zijn de klantcontacten geanalyseerd. De uitkomsten vormen de basis voor onze gedachtenvorming inzake verbetering van onze dienstverlening aan de burger zonder ingrijpende aanpassingen aan het gebouw. Annex aan deze ontwikkeling is de invoering van digitaal zaakgericht werken. Een voorstel hiertoe is in voorbereiding. Dit betekent een andere rol van het archief omdat informatie meer binnen handbereik van de medewerkers komt te liggen. Deze ontwikkeling kan niet los worden gezien van maatschappelijke ontwikkelingen. Zo is bij wet vastgelegd dat Omgevingsvergunningen digitaal moeten kunnen worden afgewikkeld. Dat dwingt ons die faciliteit te bieden en zorg te dragen voor digitale archivering. In aanvulling hierop wordt in BMW verband een start gemaakt met het gebruik van VIND ter ondersteuning van de klantcontacten. hiermee wordt beoogd nog meer vragen dan nu het geval is in het eerste klantcontact van een passend antwoord te voorzien waardoor doorverwijzing verder wordt teruggedrongen.

De gemeente als werkgever

Na de vaststelling van de toekomstvisie buitendienst zijn op een aantal vacatures gekwalificeerde medewerkers aangetrokken. Overigens kent de organisatie weinig verloop. Gelet op de toenemende vergrijzing zal de gemeente als werkgever zich echter nadrukkelijk als interessante en moderne werkgever moeten manifesteren. De kracht van de gemeente ligt daarbij met name in de ontwikkeling van een goed stelsel van secundaire arbeidsvoorwaarden, een krachtige, veelzijdige werkgever en het bieden van faciliteiten voor ‘eigen kweek’ van jonge mensen tot vakspecialisten in het openbaar bestuur. Dit kan worden gerealiseerd door een systeem van strategisch opleiden waarin ondermeer door competentie management wensen van zowel werkgever als werknemer nader op elkaar worden afgestemd. In het verband van BMW is een voorzichtige start gemaakt met Het Nieuwe Werken. De eerste ervaringen zijn positief en leiden ertoe dat daar waar mogelijk het concept onder voorwaarden wordt ingevoerd. Als gevolg van de regionalisering van de brandweer zijn zowel de vrijwilligers als de beroepsmedewerkers per 1 januari 2014 overgegaan naar de regio. Dit laat onverlet dat wij, ondanks de gewijzigde werkgeversrol, de voor onze gemeente actieve vrijwilligers koesteren om hun vrijwillige inzet voor deze verantwoordelijke taak vanuit de overtuiging dat we op deze wijze de brandweezorg betaalbaar kunnen houden.

De huidige structuur, met vier lijnafdelingen en een staforgaan, dateert van 1 maart 2006. De structuur is in 2013 geëvalueerd. Belangrijkste conclusie is dat de structuur op dit moment voldoende waarborgen biedt voor een adequaat functionerende organisatie.

Op basis van deze structuur ziet de personele bezetting van de gemeente Bedum er als volgt uit:

| Afdeling | | Fte |
|--------------------|----------------------|--------------|
| Middelen | | 12,69 |
| VROM * | | 12,40 |
| Openbare werken | voorbereiding | 6,00 |
| | beheer en onderhoud* | 18,87 |
| Welzijn & Burgers | | 14,41 |
| Concern | | 4,11 |
| Gemeentesecretaris | | 1,00 |
| Griffier | | 0,72 |
| Totaal | | 70,20 |

* In vorenstaande cijferopstelling is rekening gehouden met de beschikbare formatie voor schoonmaak (VROM) en beheer sportaccommodaties (OW).

In het kader van de bezuinigingen is € 200.000 ingeboekt als taakstelling op de ambtelijke formatie. Deze is per 1 januari 2013 gerealiseerd. De ambtelijke formatie is uit hoofde van bezuiniging is tot en met 2014 met 5,4 FTE ingekrompen. In 2014 is aanvullend € 52.000 op de ambtelijke formatie

bezuinigd, inclusief een beperkte uitbreiding van formatie wegens nieuwe of extra taken, te weten voor BAG/BWT en voor archiefbeheer.

Met ingang van 2005 neemt de gemeente Bedum het zogenaamde IZA -bedrijfszorgpakket af. Dit pakket omvat ook middelen waarmee het verzuim in de organisatie kan worden verminderd. Het pakket is ontwikkeld op verzoek van bonden en werkgevers. Het pakket is al bij tal van gemeenten in gebruik. Het IZA Bedrijfszorgpakket voorziet in een eigen “zorgnetwerk” waardoor lange wachttijden worden vermeden. Deelname aan de bedrijfszorg wordt gecontinueerd. Uit de evaluatie is gebleken dat Bedum de geboden mogelijkheden optimaal benut. Verder maken wij sinds april 2006 gebruik van een zelfstandig gevestigd bedrijfsarts. De ervaringen zijn overwegend positief en kenmerken zich door een directere relatie met medewerker en direct leidinggevende.

De laatste jaren is er een duidelijke tendens bij overheidsorganisaties om in te kunnen spelen op ruimere opvattingen over functiewaardering en de mogelijkheid die dit instrument biedt als proces voor beheersing van de organisatie en de werkprocessen. Het vanuit de organisatie beschrijven van functies biedt de mogelijkheid ook rekening te houden met organisatiedoelen. Dit wordt “organiek beschrijven” genoemd. Dit verschilt duidelijk van de “mensgerichte beschrijvingen”. De organieke beschrijving geschiedt door het management. De medewerker mag daar inhoudelijk op reageren. Organieke beschrijvingen bevorderen de efficiency en doelmatigheid door eenvoudige procedures met een korte doorlooptijd. Organieke beschrijvingen kunnen worden gebruikt voor andere onderdelen van het personeelsbeleid, bijvoorbeeld de werving van personeel.

Inmiddels is een nieuw systeem opgeleverd onder de naam HR21. Dit systeem is ontwikkeld onder eindverantwoordelijkheid van de VNG. De VNG wordt tevens eigenaar van het systeem. Het systeem wordt op dit moment bij onze samenwerkingspartners Winsum en De Marne geïmplementeerd. Mocht Bedum hiertoe besluiten, dan zal sprake zijn van een technische omzetting. Op 22 maart 2011 is door ons college het levensfasebeleid vastgesteld, gericht op de duurzame inzet van medewerkers. In dit beleid is rekening gehouden met de uitkomsten van externe onderzoeken van zowel het ABP (Active Aging) en IZA (Duurzame inzetbaarheids monitor).

Actualisatie van de RI&E (Risico Inventarisatie en Evaluatie) is een proces waaraan permanent aandacht wordt besteed. Een gemotiveerde BHV – organisatie is daarvan een belangrijk onderdeel en daarover beschikt Bedum!

Actueel is het voornemen van de Tweede Kamer om op termijn de ambtenarenstatus af te schaffen. Los van de hiermee gepaard gaande kosten, die pas in de verre toekomst worden terugverdiend, wordt in het voorstel ten onrechte voorbij gegaan aan de redenen tot instelling van die status, namelijk een ingebouwde waarborg in de onafhankelijke advisering aan het politieke bestuur.

Ondernemingsraad

De gemeente kent een actieve en betrokken Ondernemingsraad. In 2014 hebben vier leden afscheid genomen. Inmiddels is de Ondernemingsraad weer op sterkte. Met de regionalisering van de Brandweer en de overgang van de medewerkers naar de Veiligheidsregio is de Onderdeelcommissie voor de brandweer vervallen. De Ondernemingsraad wordt in de verslaglegging ambtelijk ondersteund. Met de inzet van de leden voor de vervulling van de OR – taken is in de berekening van productieve uren rekening gehouden; vervangende inzet in budget is niet beschikbaar. Grosso modo gaat het om een bedrag van € 50.000. Volgens de CAO sector Gemeenten 2007 – 2009 zouden in een convenant afspraken over de benodigde inzet voor het OR – werk en de compensatie daarvoor moeten worden vastgelegd. Om budgettaire redenen is met de Ondernemingsraad bezien op welke tot een passende oplossing kan worden gekomen. Door aanpassing van de vergaderstructuur is de Ondernemingsraad erin geslaagd de beschikbare tijd effectief in te zetten. Binnen de stafafdeling Concern is vier uur formatie beschikbaar voor het ambtelijk secretariaat.

Informatiebeleid

Per 1 mei 2012 is sprake van één afdeling I&A voor de BMW gemeenten. Beide medewerkers van Bedum zijn op alternatieve functies geplaatst en zijn niet meegegaan naar de nieuwe organisatie. Sinds maart 2013 draait Bedum ook op het serverpark in het gemeentehuis van De Marne. Realisatie van de zogenaamde i – NUP doelstellingen wordt geïnitieerd door de nieuwe I&A - afdeling en realisatie in gezamenlijkheid opgepakt. Tot 2015 betekent dit voor gemeenten dat gewerkt wordt aan een herkenbare ingang voor burgers tot de overheid via KCC's, herkenbare telefoonnummers en digitale loketten. Gemeenten worden geacht de basisgegevens kwalitatief op orde te hebben. Waar nodig wordt onderling samengewerkt en waar nodig en gewenst basisgegevens van andere overheden gebruikt en (werk)processen zo vormgegeven dat gegevens eenmalig worden vastgelegd en meervoudig gebruikt.

Met Winsum en De Marne is gezamenlijk opgetrokken in de invoering en upgrading van Melddesk (uit 2010). De afwikkeling van klachten wordt dan, ook in communicatieve zin, verder geprofessionaliseerd en het systeem gaande weg verder uitgerold. Op dit moment wordt VIND geïmplementeerd waarmee burgers langs digitale weg antwoord wordt geboden op een belangrijk deel van hun vragen. Daarnaast is de aanbesteding voorbereid van zaakgericht digitaal werken.

Huisvesting

Zowel het gemeentehuis als het onderkomen aan de Industrieweg voldoen naar de huidige inzichten aan de daarvoor geldende wettelijke regels.

Organisatieontwikkeling

Het mandaatstatuut wordt regelmatig herzien. De herziening voor 2014 is ultimo 2013 in gang gezet. Evaluatie van het organisatiebesluit wordt betrokken bij de verdere ontwikkelingen rond de RUD en de decentralisaties. Daarnaast is de buitendienst nu VCA gecertificeerd.

Samenwerking

In de gemeenteraad van 3 juni 2010 is de samenwerking met Winsum en De Marne geformaliseerd met de vaststelling van een convenant. Vooral is ingezet op de samenwerking sociale zaken die begin 2012 materieel geëffectueerd is. Door de discussie over toerekening van overhead over samengevoegde bedrijfsonderdelen en aansluitende de discussie inzake de vorming van een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie in het kader van de Participatiewet is de overgang nog niet geformaliseerd. I&A en P&O zijn per 1 mei 2012 respectievelijk 1 juli 2012 samengevoegd. Voor de samengevoegde bedrijfsonderdelen was het plan, de gemeenschappelijke regeling sociale zaken Winsum en De Marne om te vormen tot een brede regeling waarin de huidige en mogelijk toekomstige samenwerking wordt ondergebracht. Dat voornemen moet in lijn worden gebracht met de plannen in het kader van Werk aan de Winkel. Hierin is beoogd om de GR Ability te gebruiken voor de bundeling van krachten in het sociale domein.

De gemeenschappelijke commissie voor de behandeling van de bezwaarschriften is per 1 september 2011 geïnstalleerd. Het functioneren is inmiddels geëvalueerd en geeft geen aanleiding tot aanpassingen.

Per 1 november 2013 is de RUD Groningen operationeel. Plaatsing van de medewerkers is inmiddels afgerond.

De door het provinciebestuur beoogde bestuurlijke herinrichting in 2018 is reden om geen nieuwe samenwerkingsprojecten meer op te starten; dit voorkomt onnodige desintegratiekosten. Wel maken we af waar we mee bezig zijn. Zo trekken gemeenten gezamenlijk op in de aanschaf en implementatie van VIND en zaakgericht digitaal werken. Ook de voorbereiding op de invoering van de drie decentralisaties doen we in BMW verband samen met Eemsmond.

Bestuurlijk inrichting provincie Groningen

Op advies van de commissie Jansen is het provinciebestuur tot de conclusie gekomen dat uiterlijk per 1 januari 2018 gemeenten moeten zijn heringedeeld. Dit zou voor Bedum een einde betekenen van de sedert 1808 bepaalde gemeentegrenzen. Bedum dient samen met Winsum en De Marne en een deel van Eemsum op te gaan in een nieuwe gemeente Hoogeland. Die variant is op 11 april 2013 door u als niet toekomstbestendig aangemerkt. Bedum kiest in meerderheid voor behoud van zelfstandigheid in combinatie met samenwerking. Maar indien dat niet mogelijk blijkt, dan opteren wij voor een fusie van Hoogeland en Eemdelta (de G7), omdat de 'Hoogeland variant' als niet toekomstbestendig moet worden gekwalificeerd. In uw vergadering van 3 december 2013 heeft u ons voorstel gevolgd en ingestemd met een verdere verkenning van de zogenaamde G7 variant waarin bij de uitwerking tevens een vergelijking wordt gemaakt met het voorstel van de commissie Jansen en de variant Hoogeland met Eemshaven. Die laatste variant kan, gelet op het voorstel van GS aan provinciale staten, niet rekenen op instemming omdat het provinciebestuur de Eemshaven en de haven van Delfzijl onder één gemeentelijk bestuur wil brengen. In oktober 2014 is in de provinciale planning besluitvorming voorzien over vorming van de G7 variant. Hiervoor worden op dit moment de nodige deelonderzoeken uitgevoerd, te weten de strategische agenda, de financiën en de burgers nabijheid.

Wat ons college betreft wordt die mening vooral bepaald door:

- Zorgvuldigheid, waar het gaat om oordeelsvorming in de raad en om de dialoog met onze inwoners;
- Duidelijkheid over de inrichting van alle gemeenten in onze provincie ('samen uit, samen thuis');
- Een financieel gedegen perspectief voor zo'n G7 gemeente, zodanig dat de vorming van zo'n grote gemeente en zoveel samenstellende delen niet met de huidige vergoedingssystematiek wordt 'bestraft'.

Toezicht

Per 1 januari 2013 is het Interbestuurlijk Toezicht gewijzigd. In het kader van het IBT nieuwe stijl is gezocht naar een nieuw evenwicht in de toezichtrelatie met provincie en rijk. Centraal in die relatie staat de P&C – cyclus. Op basis van informatie die in deze cyclus tussen college en raad wordt gewisseld dienen provincie en rijk invulling te moeten geven aan hun toezichthoudende rol. Op onderdelen zal de informatieverstrekking in dat kader worden uitgebreid. Op basis van de evaluatie is gebleken dat afspraken tussen provincie en gemeenten niet helder waren. Hierdoor is de provincie naar haar eigen mening onvoldoende bediend in de eigen informatiebehoefte. Met verduidelijking van de gemaakte afspraken wordt aan die bezwaren tegemoet gekomen.

Verbonden partijen

Deze paragraaf gaat in op de partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen beschikbaar heeft gesteld en die kwijt is in geval van faillissement van de deelneming en/of wanneer financiële problemen bij de deelneming kunnen worden verhaald op de gemeente.

Uitgangspunt is dus een financieel en bestuurlijk belang.

Bestuurlijk belang: Er is sprake van een 'verbonden partij' als een lid van het college / de raad of een ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht - de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij (bijvoorbeeld Stichting Welzijn Bedum en de Muziekschool).

De achterliggende gedachte bij de paragraaf verbonden partijen is dat het aangaan van verbindingen met een derde partij voortkomt uit een publiek belang. Verbindingen worden aangegaan om bepaalde publieke taken (efficiënter) uit te voeren. Op degene die in het bestuur van een verbonden partij functioneert, berust de verplichting om (gevraagd of ongevraagd) zich te verantwoorden naar het bestuursorgaan dat betrokkene naar die partij heeft afgevaardigd. Het is voor de raad van belang om inzicht te hebben in de relatie tussen verbonden partij en het publieke belang.

Binnen de gemeente kan met betrekking tot de verbonden partijen een driedeling worden gemaakt in:

- gemeenschappelijke regelingen;
- vennootschappen;
- stichtingen.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de partijen waarmee onze gemeente is verbonden. Per partij wordt informatie verstrekt.

De gegeven informatie is nog niet uitputtend. Er is gekozen voor een groeimodel dat bij verdere begrotingen gecompleteerd zal worden.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Groningen

Besluit tot deelname

In de raadsvergadering van 19 september 2013 is besloten tot deelname aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen per 1 januari 2014. Voorheen maakte dit onderdeel uit van Hulpverlening & Openbare Gezondheidszorg Groningen (H&OG).

Deelnemers

Alle 23 gemeenten in de provincie Groningen.

Doel

De regeling stelt zich ten doel om door regeling en bestuur en door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen:

- brandweerzorg;
- geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- bevolkingszorg;
- melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.

Bestuurlijke deelneming

Namens de gemeente Bedum heeft de burgemeester zitting in het veiligheidsbestuur (algemeen bestuur). De wethouder met het sociaal domein in portefeuille, M. van Dijk, is zijn vervanger.

Financieel belang

In de begroting 2015 zijn de volgende bijdragen geraamd:

| | |
|--|------------------|
| Regionale Brandweer: Exploitatie (10.475 x € 5,63) | € 58.969 |
| Meldkamer (10.475 x € 1,94) | € 20.363 |
| Overhead/PPMO | € 64.093 |
| Invlechting gemeentelijke korpsen | € 284.267 |
| Totaal | € 430.692 |
| Voordeel tijdelijke overgangsregeling | € 9.075 -/- |
| | <u>€ 421.617</u> |

Vestigingsplaats

Groningen.

Ontwikkelingen

Geen.

| | | |
|--|---------------------------|--------------------------|
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 336.000 (verlies) * | |
| Eigen Vermogen | € 3,3 mln. (begin 2013) * | € 4,4 mln. (eind 2013) * |
| Vreemd Vermogen | € 4,4 mln. (begin 2013) * | € 5,1 mln. (eind 2013) * |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | € 157.000 (verlies) | |

* Per 1 januari 2014 is de Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen gesplitst in de Veiligheidsregio Groningen en Publieke Gezondheid en Zorg Groningen. Voorgaande cijfers betreft het vermogen en resultaat van de V&GR Groningen.

Publieke Gezondheid & Zorg Groningen

Besluit tot deelname

In de raadsvergadering van 19 september 2013 is besloten tot deelname aan de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen per 1 januari 2014. Voorheen maakte dit onderdeel uit van Hulpverlening & Openbare Gezondheidszorg Groningen (H&OG).

Deelnemers

Alle 23 gemeenten in de provincie Groningen.

Doel

De regeling wil bijdragen aan de verlenging van de gezonde levensverwachting en aan het verkleinen van de soms grote gezondheidsverschillen in de provincie Groningen.

Activiteiten die de GGD uitvoert zijn:

- Jeugdgezondheidszorg 0-19 jarigen (JGZ)
- Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz)
- Infectieziektenbestrijding
- Seksuele gezondheid en seksuele hulpverlening
- Tuberculosebestrijding (TBC)
- Forensische geneeskunde
- Reizigersadvisering
- Milieugezondheidszorg
- Technische Hygiëne-Inspecties
- Lokaal gezondheidsbeleid
- Gezondheidsbevordering
- Epidemiologie
- Crisisdienst
- GHOR

Bestuurlijke deelneming

Namens de gemeente Bedum heeft wethouder M. van Dijk, met het sociaal domein in portefeuille, zitting in het algemeen bestuur. Indien nodig, vervangt de burgemeester hem.

Financieel belang

In de begroting 2015 zijn de volgende bijdragen per inwoner geraamd:

| | | |
|------|----------------------------|-----------|
| GGD: | Algemeen (10.497 x € 1,96) | € 20.593 |
| | S&ZV (10.497 x € 4,73) | € 49.617 |
| | LGZ&J (10.497 x € 7,09) | € 74.463 |
| | Totaal | € 144.673 |

Vestigingsplaats

Groningen.

Ontwikkelingen

Geen

| | | |
|--|---------------------------|--------------------------|
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 336.000 (verlies) * | |
| Eigen Vermogen | € 3,3 mln. (begin 2013) * | € 4,4 mln. (eind 2013) * |
| Vreemd Vermogen | € 4,4 mln. (begin 2013) * | € 5,1 mln. (eind 2013) * |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | € 36.000 (winst) | |

* Per 1 januari 2014 is de Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen gesplitst in de Veiligheidsregio Groningen en Publieke Gezondheid en Zorg Groningen. Voorgaande cijfers betreft het vermogen en resultaat van de V&GR Groningen.

Ability

Besluit tot deelname

In de raadsvergadering van 17 april 2003 is besloten tot deelname aan de gemeenschappelijke regeling Ability (voorheen WANN).

Deelnemers

De gemeenten Bedum, Eemsum, De Marne en Winsum.

Doel

Het samenwerkingsverband heeft tot doelstelling, het bevorderen of uitvoeren van activiteiten welke gericht zijn op het creëren, bevorderen of instandhouden van werkgelegenheid ten behoeve van natuurlijke personen die een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt.

Bestuurlijke deelneming

De deelnemende raden wijzen ieder drie leden aan (waarvan één uit het college van burgemeester en wethouders) voor het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit één bestuurslid per gemeente aan te wijzen door het algemeen bestuur.

Namens de gemeente Bedum hebben zitting in het algemeen bestuur:

- namens het college: wethouder Van de Kolk (ook zitting in het dagelijks bestuur)
- namens de raad: de heren R. van Bruggen en K.W. Hoekzema (plv. J. Berghuis).

Financieel belang

Vanaf 1 januari 2008 ontvangen alle gemeenten van het rijk rechtstreeks de bijdrage voor de uitvoering van de WSW. In de begroting 2015 is een bijdrage van € 1.674.724 aan Ability geraamd. Bij raadsbesluit van 20 december 2007 is besloten de rijksbijdrage geheel door te betalen aan Ability. Daarnaast is opgenomen een 'vaste' eigen bijdrage van onze gemeente in de exploitatie van Ability van bijna € 31.000. Naast deze 'vaste' eigen bijdrage is er voor 2015 een extra eigen bijdrage geraamd van bijna € 26.000.

Vestigingsplaats

Uithuizen.

Ontwikkelingen

De samenwerking met de BMW-gemeenten (SoZaWe) wordt geïntensiveerd. Er wordt gewerkt aan voorstellen om te komen tot een gezamenlijke werkleeromgeving en één uitvoeringsorganisatie, waarvan in ieder geval het werkplein Noord-Groningen, SoZaWe en Ability deel uitmaken.

| | | |
|--|-------------------------|------------------------|
| Jaarrekeningresultaat 2012 | € 166.000 (verlies) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 398.000 (verlies) | |
| Eigen Vermogen | € 762.000 (begin 2013) | € 812.000 (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | € 1,9 mln. (begin 2013) | € 1,8 mln. (eind 2013) |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | € 207.000 (verlies) | |

Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG)

Besluit tot deelname

Uw raad heeft in 1985 besloten tot deelname in de gemeenschappelijke regeling ARCG. In de raadsvergadering 20 september 2001 is besloten tot continuering van de gemeenschappelijke regeling.

Deelnemers

De gemeenten Bedum, Groningen, Haren, Grootegast, Leek, Marum, Ten Boer en Zuidhorn.

Doel

Het samenwerkingsverband heeft tot doel de behartiging van de belangen van preventie en het op milieuhygiënisch verantwoorde wijze beheren van (afval)stoffen afkomstig van de gemeenten uit de regio, het bevorderen van overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen en het ketenbeheer, en mogelijk andere milieu- en reinigingstaken.

Bestuurlijke deelneming

Per gemeente zit er één lid (door de raad aan te wijzen) in het algemeen bestuur. Namens de gemeente Bedum heeft zitting in het algemeen bestuur de portefeuillehouder dhr. J.W. van de Kolk.

Financieel belang

In de begroting 2015 is een bijdrage van € 448.554 geraamd voor bijdrage verwerking huisvuil, GFT en grof huisvuil.

Vestigingsplaats

Groningen.

Ontwikkelingen

Geen.

| | | |
|--|-------------------------|------------------------|
| Jaarrekeningresultaat 2012 | € 186.000 (winst) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 379.000 (winst) | |
| Eigen Vermogen | € 700.000 (begin 2013) | € 886.000 (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | € 3,3 mln. (begin 2013) | € 3,2 mln. (eind 2013) |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | € 0 | |

Vennootschappen

Deelnemingen als gevolg van verkoop aandelen Essent

De aandelen Essent zijn in 2009 verkocht. Onderdeel van de transactie was dat gemeenten aandeelhouder werden van meerdere deelnemingen. In onderstaande tabel staat weergegeven welke nieuwe deelnemingen de gemeente Bedum heeft gekregen, de boekwaarde van de deelneming en een toelichting op de verschillende deelnemingen.

| Deelneming | Boek-waarde | Toelichting |
|--|---|--|
| Enexis Holding N.V. | € 12.660,47 | Essent is opgesplitst in Netwerkbedrijf en een Productie- en Levering Bedrijf. Het netwerkbedrijf blijft in handen van gemeenten en provincies. Het doel van deze vennootschap: <ul style="list-style-type: none"> a. het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water. b. het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten in relatie tot energie. c. het doen uitvoeren van alle taken die als gevolg van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld. d. Het binnen de wettelijke grenzen ontplooiën van andere operationele en ondersteunende activiteiten. |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 239,1 mln. (winst) | |
| Eigen Vermogen | € 3.244 mln. (begin 2013) | € 3.370 mln. (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | € 3.779 mln. (begin 2013) | € 2.895 mln. (eind 2013) |
| Verwachte omvang Eigen Vermogen | € 3.500 mln. (begin 2015) | € 3.625 mln. (eind 2015) |
| Verwachte omvang Vreemd Vermogen | Hiervan is geen reële inschatting te maken. | |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | € 200 mln. | |

| Deelneming | Boek-waarde | Toelichting |
|--|---------------------------|---|
| Vordering op Enexis B.V. | € 14,24 | Het overnemen van het netwerk door Enexis kon door Enexis niet bekostigd worden. Daarom heeft Essent haar een lening verstrekt. Deze lening is buiten de deal met RWE gehouden. De aandeelhouders hebben deze lening overgenomen. |
| Jaarrekeningresultaat 2012 | € 3.707 (verlies) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 11.918 (verlies) | |
| Eigen Vermogen | € 98.168 (begin 2013) | € 82.250 (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | € 1,367 mln. (begin 2013) | € 862 mln. (eind 2013) |
| Verwachte omvang Eigen Vermogen | € 72.000 (begin 2015) | € 62.000 (eind 2015) |
| Verwachte omvang Vreemd Vermogen | € 862 mln. (begin 2015) | € 862 mln. (eind 2015) |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | € 10.000 (verlies) | |

| Deelneming | Boek-waarde | Toelichting | |
|--|-------------|---|------------------------|
| Verkoop Vennootschap B.V. | € 14,24 | Ter verzekering van eventuele schadeclaims is een bedrag uit de deal voor een bepaalde tijd apart gezet. Indien er binnen deze termijn geen schadeclaims worden ingediend, valt deze deelneming vrij. | |
| Jaarrekeningresultaat 2012 | | € 5,8 mln. (winst) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | | € 62,1 mln. (verlies) | |
| Eigen Vermogen | | € 415,9 (begin 2013) | € 347,3 (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | | € 416.365 (begin 2013) | € 827.539 (eind 2013) |
| Verwachte omvang Eigen Vermogen | | € 380 mln. (begin 2015) | € 0 mln. (eind 2015) * |
| Verwachte omvang Vreemd Vermogen | | € 500.000 (begin 2015) | € 0 (eind 2015) * |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | | * | |

* Naar verwachting wordt de vennootschap eind 2015 (wellicht begin 2016) geliquideerd en valt een positief liquidatiesaldo vrij aan de aandeelhouders.

| Deelneming | Boek-waarde | Toelichting | |
|---|-------------|---|------------------------|
| Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V. | € 5.309,23 | De rechter heeft bepaald dat Essent haar 50% belang in EPZ (ondermeer eigenaar van kerncentrale Borssele) niet mocht verkopen. Daarom is dit deel van Essent in handen gebleven van de oud-aandeelhouders van Essent. | |
| Jaarrekeningresultaat 2012 | | € 61.672 (verlies) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | | € 18.114 (verlies) | |
| Eigen Vermogen | | € 1,6 mln. (begin 2013) | € 1,6 mln. (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | | € 154.916 (begin 2013) | € 111.272 (eind 2013) |
| Verwachte omvang Eigen Vermogen | | € 1,6 mln. (begin 2015) | € 1,6 mln. (eind 2015) |
| Verwachte omvang Vreemd Vermogen | | € 100.000 (begin 2015) | € 100.000 (eind 2015) |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | | € 5.000 (verlies) | |

| Deelneming | Boek-waarde | Toelichting | |
|--|-------------|--|--------------------------|
| CBL Vennootschap B.V. | € 14,24 | Deze vennootschap beheert een CBL-fonds die ervoor zorgt dat de verkoop op een adequate manier wordt afgehandeld. Deze vennootschap creëert de noodzakelijke randvoorwaarden voor een maximalisatie van de verkoop-opbrengst en een optimale (financiële) risicoafdekking. | |
| Jaarrekeningresultaat 2012 | | \$ 126.738 (verlies) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | | \$ 9,88 mln. (winst) | |
| Eigen Vermogen | | \$ 129 mln. (begin 2013) | \$ 9,88 mln. (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | | \$ 9,9 mln. (begin 2013) | \$ 103.732 (eind 2013) |
| Verwachte omvang Eigen Vermogen | | \$ 9,8 mln. (begin 2015) | \$ 0 (eind 2015) * |
| Verwachte omvang Vreemd Vermogen | | \$ 103.000 (begin 2015) | \$ 0 (eind 2015) * |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | | * | |

* Naar verwachting wordt de vennootschap eind 2015 (wellicht begin 2016) geliquideerd en valt een positief liquidatiesaldo vrij aan de aandeelhouders.

| Deelneming | Boek- waarde | Toelichting | |
|--|-------------------------|---|------------------------|
| CSV Amsterdam B.V (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.) | € 14,24 | Er loopt nog een procedure tussen Essent en de Staat der Nederlanden. Deze BV draagt zorg voor de afwikkeling van deze procedure. | |
| Jaarrekeningresultaat 2012 | | € 14.896 (verlies) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | | € 14.095 (verlies) | |
| Eigen Vermogen | | € 66.482 (begin 2013) | € 52.387 (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | | € 1.785 (begin 2013) | € 12.484 (eind 2013) |
| Verwachte omvang Eigen Vermogen | | € 10,5 mln. (begin 2015) | € 4,0 mln. (eind 2015) |
| Verwachte omvang Vreemd Vermogen | | € 25.000 (begin 2015) | € 25.000 (eind 2015) |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | | € 3 mln. (verlies) | |

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten, Den Haag

De gemeente bezit 5.265 aandelen BNG. De aandelen hebben een nominale waarde van € 2,50 per stuk. Door middel van de aandeelhoudersvergadering kan de gemeente invloed uitoefenen op het beleid van de BNG.

De BNG keert jaarlijks een dividend uit. In de begroting 2015 is een uitkering van € 6.055 geraamd. De aandelen BNG zijn voor € 11.945,77 opgenomen op de balans. Gelet op de hoogte van de jaarlijkse dividenduitkering is de marktwaarde van de aandelen vele malen hoger dan de balanswaarde. De aandelen zijn echter niet verhandelbaar.

| | | |
|--|---|----------------------------|
| Jaarrekeningresultaat 2012 | € 332 mln. (winst) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 282 mln. (winst) | |
| Eigen Vermogen | € 2.752 mln. (begin 2013) | € 3.430 mln. (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | € 139.443 mln. (begin 2013) | € 127.721 mln. (eind 2013) |
| Achtergestelde schulden | € 33 mln. (begin 2013) | € 23 mln. (eind 2013) |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de winstontwikkeling. | |

NV Waterbedrijf Groningen

De gemeente bezit 5 aandelen (nummers 6, 7, 8, 151, 152) van de NV Waterbedrijf Groningen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 453,78 (per aandeel). De aandelen zijn tegen deze waarde op de balans opgenomen. Door middel van de aandeelhoudersvergadering kan de gemeente invloed uitoefenen op het beleid. Op grond van de statuten kan aan de aandeelhouders een winstuitkering worden gedaan. Deze heeft de afgelopen jaren niet plaatsgevonden.

| | | |
|----------------------------|--------------------------|-------------------------|
| Jaarrekeningresultaat 2012 | € 4 mln. (winst) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 1 mln. (winst) | |
| Eigen Vermogen | € 60,4 mln. (begin 2013) | € 61,4 mln. (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | € 80,4 mln. (begin 2013) | € 81,8 mln. (eind 2013) |

Stichtingen

Stichting “De Beemden”

Besluit tot deelname

In 1991 is door uw raad besloten deel te nemen in de Stichting De Beemden. In 2010 is besloten vooralsnog geen lid voor te dragen voor benoeming in het bestuur van Stichting “De Beemden”.

Deelnemers

De gemeente Bedum en minimaal twee natuurlijke personen.

Doel

De stichting stelt zich ten doel de exploitatie van:

- een zwembad in de gemeente Bedum;
- andere sportaccommodaties in de gemeente Bedum.

Bestuurlijke deelneming

Het bestuur van de stichting bestaat uit minimaal drie leden. Ons college heeft op 27 april 2010 besloten vooralsnog geen lid voor te dragen voor benoeming in het bestuur van stichting “De Beemden”. Dit heeft vooral te maken met het behoud van een onafhankelijke positie van het betreffende collegelid (portefeuillehouder sportzaken).

Financieel belang

In de begroting 2015 is een bijdrage van € 83.627 aan Stichting “De Beemden” geraamd.

Aan Stichting “De Beemden” zijn twee geldleningen verstrekt. De totale boekwaarde bedraagt per 1 januari 2015 € 18.921,91.

Ontwikkelingen

Al geruime tijd werken we aan de vervanging van de technische installatie in het zwembad waarbij een mogelijk gebruik van restwarmte van FrieslandCampina Domo ook is onderzocht. Hiertoe is besloten en de uitvoering vindt plaats medio 2014. Het deel met restwarmte zal uitgevoerd worden door/in opdracht van het Waterbedrijf Groningen.

| | | |
|--|-----------------------|----------------------|
| Jaarrekeningresultaat 2012 | € 15.505 (verlies) | |
| Jaarrekeningresultaat 2013 | € 6.294 (winst) | |
| Eigen Vermogen | € 47.655 (begin 2013) | € 53.949 (eind 2013) |
| Vreemd Vermogen | € 26.658 (begin 2013) | € 22.875 (eind 2013) |
| Verwachte omvang financiële resultaat 2015 | € 1.079 (verlies) | |

Grondbeleid

Eén van de verplichte paragrafen voor de begroting en het jaarverslag is de paragraaf grondbeleid. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het idee achter de paragraaf grondbeleid is om de raad inzicht in het grondbeleid te bieden.

Het grondbeleid heeft een grote invloed op, en samenhang met, de realisatie van programma's zoals op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, milieu, verkeer en openbare ruimte, cultuur, sport en recreatie en economische structuur. Met grondbeleid kan op (onderdelen van) die programma's gestuurd worden; grondbeleid is een middel om ruimtelijk en sectoraal beleid te verwezenlijken. Tevens heeft grondbeleid een grote financiële impact. De grondexploitatie, inclusief de resultaten hieruit, is een onderdeel van de totale exploitatie van de gemeente.

In deze paragraaf komt aan de orde het bestaande beleid, beleid in ontwikkeling, risico's van grondexploitatie en de stand van zaken.

Bestaand beleid

De gemeente heeft geen nota grondbeleid vastgesteld. Verwerving van gronden wordt op ad-hoc basis beslist en is afhankelijk van 'kansen' die op enig moment worden onderkend dan wel zich voordoen. Eén van de beslisargumenten om gronden te verwerven is wel steeds geweest dat het ruimtelijk past binnen het Structuurplan 1996, dat het met het oog op (andere) ontwikkelingen als 'strategische aankopen' aangeduid kon worden of dat er mee doelstellingen uit bepaalde programma's gerealiseerd kunnen worden (denk aan volkshuisvesting, milieu, economie etc.). In 2006 is een nieuw structuurplan vastgesteld; voor de uitvoering is niet gekozen voor een actief grondbeleid omdat de gronden voor uitbreidingslocaties al grotendeels in handen van projectontwikkelaars waren. Voor herontwikkellocaties (binnenstedelijk gebied) en uitbreidingslocaties wordt door samenwerkingsovereenkomsten geprobeerd de algemene doelstellingen van grondbeleid te realiseren. Deze algemene doelstellingen die de maatschappelijke belangen vertegenwoordigen waarvoor de gemeente verantwoording draagt en waaraan zij de legitimatie ontleent om in te grijpen in de grondmarkt, zijn:

- Het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik (realisatie van bestemmingen en beleidsinhoudelijke doelstellingen);
- Het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik (veilig stellen openbare voorzieningen), de zeggenschap voor de burger en de marktwerking op de grondmarkt (voldoende concurrentie);
- Het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten (waardevermeerdering van grond via politieke keuzes inzetten voor de samenleving).

Beleid in ontwikkeling

Per 1 juli 2008 is als onderdeel van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) de Grondexploitatiewet in werking getreden. De centrale doelstelling van deze wet is om in de situatie van particuliere grondexploitatie te komen tot een verbetering van het gemeentelijke kostenverhaal en de versterking van de gemeentelijke regie bij locatieontwikkeling. Uitgangspunt van de Grondexploitatiewet vormt de verplichting tot kostenverhaal; de gemeente mag hiervan niet meer afzien. De kosten moeten verhaald worden op de particuliere ontwikkelaar. Deze wet legt in eerste instantie een basis voor privaatrechtelijke overeenkomsten over grondexploitatie en biedt de gemeente de mogelijkheid om afspraken te maken over het kostenverhaal van de betreffende bouwlocatie, afspraken te maken over planschade en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen buiten de locatie. De wet is een publiekrechtelijk vangnet voor situaties waarin de partijen binnen het privaatrechtelijke spoor geen onderlinge overeenkomst hebben bereikt. Een centrale rol binnen dit publiekrechtelijke spoor heeft het exploitatieplan, waarin de gemeente de uitgangspunten voor de grondexploitatie, kwaliteitseisen etc. kan vastleggen. Dit exploitatieplan moet wel gelijktijdig worden vastgesteld en bekend gemaakt met het bestemmingsplan. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal vervolgens via de toetsing

aan het ruimtelijke plan en het exploitatieplan de bijdrage van de particuliere ontwikkelaar aan het kostenverhaal worden vastgesteld.

Om de invoering van de Grondexploitatiewet binnen de gemeente Bedum goed te laten verlopen is een Startnotitie vastgesteld. Eén van de actiepunten is om te zijner tijd, indien noodzakelijk, een nota grondbeleid op te stellen. Deze noodzaak is nu nog niet aanwezig.

Risico's grondexploitatie

De risico's die de gemeente loopt met de uitvoering van de grondexploitatie zijn:

- Fiscale risico's:
 - Mogelijke naheffing bij de fiscale afrekening van de grondcomplexen in het kader van het BTW compensatiefonds;
 - Mogelijke strafheffing overdrachtsbelasting bij de oplevering van het openbaar gebied bij complexen die door derden zijn uitgevoerd.
- Organisatorische risico's:
 - Het niet kunnen verwerven van gronden;
 - Financiering van de geplande hoofdinfrastructuur;
 - Het niet (volledig) toekennen van subsidies;
 - Het aanwezig zijn van onopgemerkte Bodemverontreiniging;
 - Kosten die verband houden met de ruiming van munitie of andere onvoorziene zaken;
 - Kosten die verband houden met vertraging in procedures door wetgeving, bezwaren etc.;
 - Onvoldoende ruimte voor de dekking van rentekosten.
- Verhaalrisico's:
 - Het niet volledig kunnen verhalen van kosten bij ontwikkelaars (bijdrage voor het herstructureringsfonds, fonds bovenwijkse voorzieningen, planschade, ambtelijke kosten etc.).
- Economische risico's:
 - Nadelige economische conjunctuur, dit heeft vooral consequenties voor het tempo van gronduitgifte (bij zowel woningbouwgronden als bedrijventerreinen) en mogelijk oplopende rente, prijsinflatie etc.

Stand van zaken

Het financiële uitgangspunt bij grondexploitaties van uitbreidingsgebieden is het minimaal realiseren van een sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het openbaar gebied worden verhaald in de grondopbrengst inclusief een bijdrage in de infrastructuur (in de ruimste zin van het woord), herstructureringsfonds en een deel van de bijdrage in de Regiovisie. Of dit mogelijk blijft moet ter blijken; in ieder geval worden hieraan in de Grondexploitatiewet grenzen gesteld. Bij zogenaamde inbreidings- of herstructureringslocaties is dit uitgangspunt niet van toepassing: hier zullen andere maatschappelijke doelen de voorrang krijgen. Veelal zullen deze locaties met extra middelen uit bijvoorbeeld het herstructureringsfonds of algemene middelen en subsidies financieel sluitend worden gemaakt.

In onderstaand overzicht "toelichting op de complexen" zijn lopende en komende exploitaties opgenomen met onder andere de financiële stand van zaken. In het daar onderstaand overzicht "toelichting fondsen" wordt een overzicht van de fondsen 'herstructureringsfonds' en 'bovenwijkse voorzieningen' gegeven.

Toelichting op de complexen

| | |
|-----------------|-------------------------|
| Complex | Ter Laan 4 Bedum |
| Looptijd | 2008 t/m 2020 |
| Status | in exploitatie |

Complexbeschrijving

In het uitbreidingsplan Ter Laan 4 worden maximaal 350 woningen gebouwd in verschillende categorieën; dit is het maximum op grond van de voorschriften van het bestemmingsplan. Voor de realisatie wordt samengewerkt met marktpartijen. De gronden zijn eigendom van de gemeente, met één marktpartij is een overeenkomst gesloten over uitgifteprijs, tempo van uitgifte, differentiatie etc., voor een ander deel zullen steeds separate afspraken met verschillende marktpartijen gemaakt worden.

Doelstelling

Realisatie van woningbouw om te voorzien in de woningbehoefte conform de uitgangspunten van het Woonplan en de Regiovisie Groningen-Assen 2030. Financieel het genereren van middelen om bij te dragen aan de herstructurering van binnenstedelijke projecten.

Wat gaan we doen in 2015

- verdere uitgifte bouwkavels (particulier en projectmatig);
- beheer van de openbare ruimte en -afhankelijk van de stand van uitgifte- afgeronde delen woonrijp maken.

Wat gaan we doen in 2015 t/m 2020

Uitgifte van de kavels, bouw- en woonrijp maken, bouwen woningen in de volgende fasen.

Financieel

De laatste actualisatie van de exploitatieopzet, door uw raad vastgesteld op 18 juni 2014, gaat uit van een sluitende exploitatie. De kredieten voor de uitvoering zijn door uw raad op dezelfde datum beschikbaar gesteld.

Risico's

De wereldomvattende economische crisis heeft zijn invloed op de woningmarkt in Bedum. De verkoop van woningen stagneert hierdoor. In de actualisatie van de exploitatie is rekening gehouden met een vertraagde uitgifte, de looptijd is op grond van de huidige inzichten nu tot en met 2020, echter het is niet ondenkbaar dat deze in de toekomst waarschijnlijk nog verder kan oplopen. In 2012 zijn binnen de Regio Groningen-Assen woningbouwafspraken vastgesteld; deze zijn verwerkt in de grondexploitatie.

Vooralsnog gaan we ervan uit dat de exploitatie sluitend blijft dan wel sluitend gemaakt kan worden.

| | |
|-----------------|---|
| Complex | Locatie Vogelzang / gemeentelijke kwekerij |
| Looptijd | 2008 t/m 2015 |
| Status | in exploitatie |

Complexbeschrijving

Het plan bestaat uit het slopen en saneren van de bodem van een voormalige bedrijfsbebouwing (laatstelijk gebruikt en in eigendom van trailerbouw Vogelzang) en het geschikt maken voor woningbouw inclusief het achterliggende terrein van de voormalige gemeentelijke kwekerij; dit is inmiddels afgerond.

Doelstelling

Door het verdwijnen van het bedrijf in een overwegende woonomgeving en het saneren van de vervuilde bodem en sloten is een positieve impuls aan de kwaliteit van de woonomgeving gegeven. De locatie is ingevuld met 6 vrije sector woningen (particuliere opdrachtgeverschap op de 5 vrije kavels en op de ontstane kavel na sloop van de voormalige bedrijfswoning Boterdiep Oz 19) en 15

levensloopbestendige (koop)woningen. Voor dit laatste is Woningstichting Wierden en Borgen bezig met het maken van een plan; de grond is al overgedragen.

Wat gaan we doen in 2015

- afhankelijk van de voortgang van de te bouwen resterende woningen door Woningstichting Wierden Borgen, zal het terrein woonrijp gemaakt worden.

Financieel

De oorspronkelijke exploitatieopzet die door uw raad is vastgesteld op 24 januari 2008, gaat uit van een sluitende exploitatie. De actualisatie van de exploitatie per 31 december 2013 is in uw raad van 20 mei 2014 vastgesteld. De actualisatie laat een sluitende exploitatie zien.

Risico's

Nu de sanering en het bouwrijp maken zijn afgerond, zijn de financiële risico's voor die aspecten ook beëindigd. Het risico van vertraagde verkoop is ook niet meer aanwezig. Het enige financiële risico is dat door vertragingen in de bouw het woonrijp maken in tijd opschuift, waardoor door prijsstijgingen de werkzaamheden niet meer binnen de geraamde budgetten passen. Dit kan zo mogelijk worden opgevangen door aanpassing van de geraamde werkzaamheden (versobering).

| | |
|-----------------|--|
| Complex | Terrein voormalige gasfabriek |
| Looptijd | 2008 t/m 2015 |
| Status | lopend krediet (gronden; geen exploitatieopzet) |

Complexbeschrijving

Het plan bestaat uit het slopen en saneren van de voormalige gasfabriek met kantoorgebouw, hetgeen inmiddels is afgerond. Daarna volgt het terugbouwen van appartementen in de koop- en huursector. In dit project wordt voor de sanering samengewerkt met de Provincie Groningen en Essent, en voor de ontwikkeling van het bouwplan met woningstichting Wierden en Borgen. In 2014 heeft Wierden en Borgen om haar moverende redenen besloten (voorlopig) af te zien van de koop van de grond en het uitvoeren van een bouwplan. We bezien alternatieven om alsnog tot uitvoering te komen.

Doelstelling

Het opruimen van een vervuild voormalige bedrijfslocatie en het realiseren van appartementen in verschillende sectoren.

Wat gaan we doen in 2015

- de grondwatersanering wordt gecontinueerd;
- met marktpartijen nader uitwerken / onderzoeken van de mogelijkheden om tot invulling te komen.

Financieel

De financiële opzet is vastgesteld in uw raad van december 2009. Door de financiële bijdragen van de provincie, het rijk en Essent, de opbrengsten van verkoop van grond en een eigen bijdrage van € 400.000 is een sluitende exploitatie voorzien.

Risico's

De financiële risico's zijn voorlopig beperkt. Met de provincie en Essent is een samenwerkingsovereenkomst gesloten waarin de financiële bijdragen en afdekking van de mogelijke risico's worden geregeld. Hiermee is de bijdrage van de gemeente beperkt tot de geraamde eigen bijdrage.

| | |
|-----------------|---|
| Complex | Bedrijfslocatie Noordwolderweg te Bedum (De Plank) |
| Looptijd | 2014 t/m 2016 |
| Status | planvorming |

Complexbeschrijving

Het plan bestaat uit het slopen en saneren van de bodem van een voormalige bedrijfsbebouwing en het geschikt maken voor woningbouw. De herontwikkeling is een particulier initiatief.

Doelstelling

Opruimen en saneren van een voormalige bedrijfslocatie en realiseren van woningen in verschillende categorieën.

Wat gaan we doen in 2015

In 2014 is de bestemmingsplanprocedure gestart. De start van de bouw kan dan aansluitend -mits de sloop en de sanering is afgerond- plaatsvinden. Uitwerken van de plannen, start van de sanering en bouw van de woningen is afhankelijk van de planindiening door de ontwikkelaar.

Financieel

Met de ontwikkelaar is een anterieure overeenkomst afgesloten. Na afronding van het plan neemt de gemeente het openbaar gebied over voor de in de overeenkomst vastgelegde prijs.

Risico's

Omdat het een particuliere ontwikkeling betreft, loopt de gemeente geen direct financieel risico. Eventuele kosten kunnen verhaald worden op grond van de overeenkomst.

| | |
|-----------------|---|
| Complex | Herstructurering Almastraat fase 3 Bedum |
| Looptijd | 2012 t/m 2015 |
| Status | geen exploitatieopzet |

Complexbeschrijving

Op de plaats van de inmiddels gesloopte rijenwoningen is woningstichting Wierden en Borgen gestart met de bouw van nieuwe woningen.

Doelstelling

Het verbeteren van de kwaliteit van de woningvoorraad.

Wat gaan we doen in 2015

Na afronding van de bouw zal het openbaar gebied heringericht worden, hiervoor moet nog een plan opgesteld worden.

Financieel

De herinrichting van het openbaar gebied is deels voor rekening van de gemeente, dit wordt bij de planvorming verder uitgewerkt.

Risico's

De woningbouw wordt gedaan door woningstichting Wierden en Borgen; de gemeente loopt hierbij geen financieel risico. Voor de herinrichting van het openbaar gebied zijn de gereserveerde middelen beperkt, hiervoor zullen zo nodig extra middelen beschikbaar gesteld moeten worden.

| | |
|-----------------|---|
| Complex | Bedrijvenpark Boterdiep fase 1 Bedum |
| Looptijd | 2002 t/m 2015 |
| Status | in exploitatie |

Complexbeschrijving

Het aanleggen van een bedrijventerrein met nieuwe ontsluiting over het Boterdiep naar de Groningerweg.

Doelstelling

Ruimte creëren voor vestiging, verplaatsing of uitbreiding van bedrijven en hiermee een impuls geven aan de lokale economie en zo mogelijk door verplaatsing van bedrijven knelpunten binnen woongebieden te kunnen oplossen. Tevens door de aanleg van een nieuwe brug het verbeteren van de bereikbaarheid van het bestaande en nieuwe bedrijventerrein en het verminderen van de verkeersoverlast op de bestaande routes.

Wat gaan we doen in 2015

Verkoop van de laatste kavel (indien nog niet verkocht) en afronden van de werkzaamheden.

Financieel

De actualisatie van de grondexploitatie is op 20 mei 2014 door uw raad vastgesteld, deze laat een tekort zien, hiervoor is een voorziening opgenomen. De benodigde kredieten zijn aangepast.

Risico's

Op dit moment is 1 kavel nog niet verkocht. De financiële risico's zijn daarmee beperkt.

| | |
|-----------------|---|
| Complex | Bedrijvenpark Boterdiep fase 2 Bedum |
| Looptijd | 2008 t/m 2015 |
| Status | in exploitatie |

Complexbeschrijving

Het aanleggen van een bedrijventerrein (vervolg van fase 1).

Doelstelling

Ruimte creëren voor vestiging, verplaatsing of uitbreiding van bedrijven en hiermee een impuls geven aan de lokale economie en zo mogelijk door verplaatsing van bedrijven knelpunten binnen woongebieden te kunnen oplossen.

Wat gaan we doen in 2015

Verkopen van kavels en afronden van de werkzaamheden.

Financieel

De actualisatie van de exploitatieopzet is door uw raad vastgesteld op 20 mei 2014; deze laat een tekort zien. Hiervoor is een voorziening opgenomen. Alle kredieten voor de werkzaamheden zijn door uw raad bijgesteld naar de actuele situatie.

Risico's

De meeste kavels zijn verkocht; tevens zijn er verschillende kavels in optie. De resterende kavels kennen planologische restricties (zichtlocatie en kantoorlocatie aan het Boterdiep -de zogenaamde Appelhof) waardoor de verkoopbaarheid kleiner is te noemen; echter omdat er nu geen andere mogelijkheden meer zijn, neemt de belangstelling voor deze kavels wellicht toe. Risico bij achterblijvende afname is dat de rente oploopt.

| | |
|-----------------|--|
| Complex | Centrumplan Bedum / nieuwbouw Bederawalda |
| Looptijd | 2013 t/m 2018 |
| Status | geen exploitatieopzet |

Complexbeschrijving

Het creëren van een aantrekkelijk centrum en versterking van het economisch draagvlak daarvan. Dit gebeurt door het vervangen en bijbouwen van winkel- en maatschappelijke voorzieningen in het centrumgebied, om de winkelvoorzieningen voor zover mogelijk te kunnen concentreren, het creëren van een kwalitatief hoogwaardig openbaar gebied. Een parallelle ontwikkeling daarbij is het vervangen van het huidige woongebouw Bederawalda met 74 kleine wooneenheden door eigentijdse appartementen en grondgebonden woningen in de koop- en huursector.

Doelstelling

Het versterken van het kwaliteitsniveau van de voorzieningen in Bedum, het versterken van de lokale economie door het mogelijk concentreren van de winkelvoorzieningen, het verbeteren van de verkeerskundige structuur van Bedum, de bereikbaarheid van het centrum en het toevoegen van parkeervoorzieningen en eventueel toevoegen van woningen aan de woningvoorraad. De nieuwbouw van Bederawalda is ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van de woningvoorraad. De combinatie geeft een wederzijdse versterking.

Wat gaan we doen in 2015

Woningstichting Wierden en Borgen is met de bouw van fase 1 van Bederawalda gestart in 2014; na oplevering zullen we het terrein deels woonrijp maken. Aansluitend zal de woningstichting starten met fase 2.

Voor het centrum: afronden plannen en zo mogelijk starten planologische procedures, dan wel van de realisering, hiervoor zijn we afhankelijk van marktpartijen.

Financieel

De plannen zijn nog in ontwikkeling. Bij de uitwerking wordt een financiële paragraaf en exploitatie opgesteld. Voor de nieuwbouw op de locatie van Bederawalda is een zogenaamde anterieure overeenkomst met woningstichting Wierden en Borgen afgesloten, waarin onder andere financiële afspraken zijn vastgelegd.

Risico's

Omdat er nog geen daadwerkelijke investeringen zijn gedaan, zijn de risico's klein. Echter, gezien de omvang van de plannen en de financiële rol van de gemeente kunnen de financiële risico's toenemen. Voor de ontwikkeling van Bederawalda zijn financiële afspraken gemaakt. Hierdoor is het financieel kader voor de gemeente bekend; deze kosten zijn afgedekt in de bestemmingsreserve Herstructurering en in de meerjarenraming. Risico is dat de kosten uiteindelijk tegenvallen dan wel dat door andere financiële verplichtingen van de gemeente (of bezuinigingen) de huidige middelen worden verlaagd, waarmee de realisering onder druk komt te staan. Voor de tijdelijk gebruik van aangekochte panden zijn afspraken gemaakt.

| | |
|----------------|--------------------------------|
| Complex | Folkerda |
| Status | nog niet in exploitatie |

Complexbeschrijving

Het realiseren van een nieuwe uitbreidingslocatie aan de west- en/of oostzijde van Bedum.

Doelstelling

Realisatie van woningbouw om te voorzien in de woningbehoefte conform de uitgangspunten van het Woonplan en de Regiovisie Groningen-Assen 2030. Financieel gaat het om het genereren van middelen om bij te dragen aan de herstructurering van binnenstedelijke projecten.

Wat gaan we doen in 2015

In 2014 zijn er geen ontwikkelingen geweest. Gezien de huidige marktomstandigheden ten aanzien van woningbouw, en op basis van de woningbouwafspraken in het verband van de Regio Groningen-Assen, is duidelijk geworden dat het aan snee brengen van een nieuw uitbreidingsgebied niet voor 2030 aan de orde zal zijn.

Financieel

De boekwaarde van de gronden is in 2011 teruggebracht naar de agrarische waarde. De rentelast wordt opgevangen binnen de reguliere begroting. De grond is middels geliberaliseerde pachtovereenkomsten in gebruik bij een aantal agrarische ondernemers.

Risico's

Omdat de boekwaarde van de gronden is teruggebracht naar de agrarische waarde en de gronden zijn verpacht, is het financieel risico vrijwel geheel afgedicht.

Toelichting op de reserves

Bestemmingsreserve Herstructurering

Looptijd 2008 t/m 2020

Vorming reserve

Bij vaststelling van het Woonplan in 2002 is door uw raad besloten een reserve Herstructureringsfonds in het leven te roepen. Hierin worden opbrengsten uit de grondexploitatie van (in ieder geval) de uitbreidingsgebieden gestort, worden incidentele baten uit andere grondexploitaties gestort en (andere) opbrengsten uit verkoop van onroerende goederen toegevoegd.

Doelstelling

Het kunnen bijdragen in financieel niet sluitende grondexploitaties van (her)ontwikkelingslocaties (de zogenaamde bovenplanse verevening).

Wat gaan we doen in 2015

Toevoegen en onttrekken van de benodigde gelden.

Financieel

Het saldo van de bestemmingsreserve bedraagt per 31 december 2013 € 1.070.580, hierop rust een aantal harde claims / toezeggingen, zodat feitelijk de nu voor het centrum beschikbare ruimte € 243.118 bedraagt. In de grondexploitatie van Ter Laan 4 is de afdracht t.b.v. van deze bestemmingsreserve in het laatste jaar van de exploitatie opgenomen; eerdere onttrekkingen leiden in die grondexploitatie tot extra rentelasten.

Bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen

Vorming reserve

De bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen wordt per bestemmingsplan (dus per grondexploitatie) gevormd en beheerd.

Doelstelling

Door een opslag op de uitgifteprijs wordt de reserve Bovenwijkse voorzieningen gevoed om hieruit kosten te kunnen dekken die buiten het betreffende plangebied worden gemaakt ten gunste van de uitvoering van dat plan.

Wat gaan we doen in 2015

Toevoegen van de opslag in de opbrengsten uit verkoop van bouwgrond en zo nodig kosten ten laste van deze reserve brengen.

Financieel

Het saldo van de bestemmingsreserves bedraagt per 31 december 2013 in totaal € 223.170,75 en is opgebouwd uit:

| | | |
|---|-------------------------|--------------|
| - | Bedrijvenpark Boterdiep | € 108.352,25 |
| - | Vogelzanglocatie | € 15.121,-- |
| - | Ter Laan 4 | € 99.697,50 |

Gemeentelijke subsidies

In artikel 22 van de “Financiële verordening gemeente Bedum” worden de kaders weergegeven met betrekking tot verstrekking subsidies. Deze verordening is door uw raad vastgesteld op 22 maart 2007. Volgens de verordening dient in de begroting en de rekening naast de verplichte paragrafen een paragraaf “Gemeentelijke subsidies” en overzicht van de toegekende subsidies te worden opgenomen.

Kader

Uw raad heeft op 9 juni 2011 de “Algemene Subsidieverordening gemeente Bedum 2011” vastgesteld. (De datum van inwerkingtreding is 1 juli 2011). De subsidieverordening bevat de procedureregels met betrekking tot de behandeling van subsidieaanvragen. Voorts heeft ons college op 26 april 2011 de “Nadere regels Algemene Subsidieverordening gemeente Bedum 2011” vastgesteld. Hierin is geregeld waarvoor subsidie verstrekt kan worden.

Overzicht gemeentelijke subsidies

Op grond van artikel 3 van de subsidieverordening is het college van burgemeester en wethouders belast met de uitvoering en het toezicht op de naleving van de subsidieverordening en besluit uit dien hoofde over de subsidieverstrekking. In de begroting 2015 is rekening gehouden met verstrekking van subsidies aan diverse partijen. In onderstaande tabel treft u de subsidiebedragen aan. Genoemde bedragen zijn inclusief inflatiecorrectie en bezuiniging.

| Omschrijving | 2014 | 2015 |
|--|---------|---------|
| Algemeen Maatschappelijk Werk | 94.859 | 93.674 |
| Bureau Slachtofferhulp Groningen | 2.380 | 2.350 |
| Halt | 2.364 | 2.334 |
| Anti discriminatie meldpunt | 5.254 | 5.254 |
| Kinderopvang doelgroepenbeleid | 6.000 | 6.000 |
| Stichting Openbare Bibliotheek | 222.096 | 219.320 |
| Stichting Muziekschool Hunsingo | 109.986 | 108.611 |
| Stichting De Beemden | 84.685 | 83.627 |
| Peuterspeelzalen | 95.982 | 94.782 |
| Muziekverenigingen | 12.146 | 11.994 |
| Culturele commissie Bedum | 2.734 | 2.699 |
| Stichting Welzijn Bedum | 263.928 | 260.628 |
| WMO adviesraad | 1.978 | 1.953 |
| Stichting gem.opvang Vluchtelingen | 18.693 | 18.459 |
| St. agglomeratie Omroep Midden-groningen (RegioFM) | 5.640 | 6.100 |
| Oranjeverenigingen | 1.497 | 1.479 |
| Hertenkamp Bedum | 683 | 674 |
| | 930.905 | 919.938 |

Controle en Onderzoek

De gemeente Bedum zal in het kader van de rechtmatigheid en de financiële verordeningen ex artikel 212 en 213a jaarlijks diverse onderzoeken moeten uitvoeren. In de paragraaf Controle en Onderzoek wordt aangegeven welke onderzoeken zullen worden uitgevoerd. Rapportage over de voortgang vindt plaats in de voor- en najaarsrapportage en in de paragraaf Controle en Onderzoek van de programmarekening.

Er worden drie soorten onderzoeken gedaan, namelijk:

- Financiële controles
- Rechtmatigheidscontroles
- Onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid

Financiële controles

Deze controles zijn vooral gericht op de juiste bedragen in de jaarrekening zijn verantwoord en om het risico van fraude te beperken. Hieronder vallen de volgende controles:

- Opbrengst en volledigheid van de diverse belastingen
- Jaarlijkse controle op de ontwikkeling van de WOZ-waarden
- Opbrengst en volledigheid van de leges
- Opbrengst en volledigheid van de grafrechten
- Opbrengst en volledigheid van de liggelden/havengelden
- Maandelijkse controle op de salarisadministratie (controle op de mutaties)

Deze controles zijn opgenomen in het werkproces bij afdeling Middelen, onderdeel Financiën. Deze controles worden periodiek gedaan.

Rechtmatigheidscontroles

De werkzaamheden van de gemeente worden voor een groot deel bepaald door interne en externe wet- en regelgeving. Voor de rechtmatigheid moet nagegaan worden of de gemeente werkt volgens deze regelgeving.

Vanaf 2004 moet de accountant voor de financiële rechtmatigheid constateren, dat de regelgeving in acht is genomen en hierover een verklaring afleggen. Diverse interne controles worden uitgevoerd met gevolg dat de gemeente Bedum de laatste jaren een goedkeurende verklaring op het gebied van de financiële rechtmatigheid heeft gekregen.

De financiële rechtmatigheid beperkt zich tot de regelgeving, waaruit financiële verplichtingen voortvloeien of waarbij de gemeente bij het niet naleven meer dan normale risico's loopt.

De gemeente is gebaat bij een organisatie, die de regelgeving serieus neemt en ernaar handelt. De toets wordt gedaan met behulp van een samengesteld normen- en toetsingskader, waarin de interne (eigen: zoals verordeningen, besluiten en instructies) en externe regelgeving (wetgeving, maatregelen van bestuur, verordeningen van andere overheidslichamen) is opgenomen, vastgelegd in een controleprotocol.

Het inbedden van de rechtmatigheidscontroles heeft onze voortdurende aandacht, dit met als doel dat de controles standaard en periodiek worden uitgevoerd.

Het normenkader, dat in eerste instantie alleen gericht is op de financiële rechtmatigheid, zal zodanig verder moeten worden ontwikkeld dat ook de juridische control in de organisatie ingebed gaat worden. Hiervoor dient jaarlijks de regelgeving bij een afdeling te worden geïnventariseerd en geplaatst in het toetsingskader, zodat alle aspecten van rechtmatigheid getoetst kunnen worden. Aan de hand van het aldus verkregen toetsingskader voor de afdeling worden checklisten samengesteld of de al bestaande bijgewerkt.

De interne controle en beheersing op de naleving van de regels en procedures gebeurt binnen de afdelingen. Daarbij wordt door de medewerkers binnen deze afdelingen door middel van de gestandaardiseerde checklists vastgelegd welke stappen zijn gezet voor het plaatsvinden van een financiële handeling. Vastlegging van bevindingen in checklists op basis van steekproeven vinden controleerbaar plaats met uitgebreide achtergrond dossiers.

Het gaat hierbij vooral om processen waar meer dan 1% van de gemeentelijke omzet in geld omgaat en waar de gemeente een meer dan evenredige (financieel) risico loopt, zoals:

- Salarissen en vergoedingen wethouders
- Belastingen en heffingen
- Bouwleges
- Verleende kwijtscheldingen
- Verstrekte subsidies
- Uitvoering WMO
- Leerlingenvervoer
- Huisvesting onderwijs
- Afschrijvingen
- Verhuur (o.a. van sportaccommodaties)
- Inkoop/budgetbeheer
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid/Europese aanbestedingen
- Staatssteun
- Grondexploitatie inkopen en verkopen
- Treasury (liquiditeitenbeheer en geldstromen)

Doelmatigheid en doeltreffendheidcontroles (213a onderzoek)

Dat de gemeente controles op de doelmatigheid en doeltreffendheid moet uitvoeren is vastgelegd in de “*verordening voor periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Bedum*”, de zogenaamde financiële verordening ex artikel 213a Gemeentewet.

De verordening schrijft voor dat het college jaarlijks de doelmatigheid van onderdelen van de organisatie en de uitvoering van taken toetst. Ieder organisatieonderdeel en gemeentelijke taak wordt minimaal eens in de acht jaar aan een dergelijke toets onderworpen. Daarnaast toetst het college jaarlijks de doeltreffendheid van minimaal twee (delen van) programma's en paragrafen.

Onder doelmatigheid wordt verstaan:

De mate waarin de gewenste prestaties worden gerealiseerd met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen.

Onder doeltreffendheid wordt verstaan:

De mate waarin de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid ook daadwerkelijk worden behaald.

Het oogmerk is gericht op kwaliteitsverbetering. De overheid is een monopolist. Dat betekent, dat er geen natuurlijke correctie is op de kwaliteit van het product, dat de gemeente aan de burgers levert. De doelstelling van het 213a onderzoek is gericht op het ontwikkelen van een lerende organisatie, die altijd bezig is met het verbeteren van de door de gemeente te leveren producten. Om dit te bereiken zal door het college regelmatig onderdelen van de organisatie doorgelicht moeten worden.

Een herziene verordening 213a is in de raadsvergadering van december 2007 vastgesteld. Jaarlijks onderzoekt het college de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Het college toetst jaarlijks de doeltreffendheid van maximaal twee (delen van) programma's en paragrafen.

Onderzoeksplan 2015

In deze paragraaf wordt geen onderzoeksplan van ons college gepresenteerd. Het onderzoeksplan 2015 wordt uiterlijk in de raadsvergadering van december 2014 aan uw raad ter kennisneming gebracht.

Interbestuurlijk Toezicht (IBT)

Op 1 oktober 2012 is de wet Revitalisering Generiek Toezicht van kracht geworden. Deze wet bevat een aantal fundamentele wijzigingen van het interbestuurlijk toezicht. Kernpunt van de nieuwe wet is o.a. dat het toezicht van rijk op provincies en van provincies op gemeenten en waterschappen soberder wordt en meer op risicoanalyse is gericht. Een ander belangrijk punt is, dat het in eerste instantie niet aan de toezichthouder, maar het aan vertegenwoordigende organen als gemeenteraad en Provinciale Staten is om in het kader van de horizontale verantwoording toezicht te houden op de uitvoering van taken (vooral taken in medebewind) door de colleges. Uitgaande van deze primaire rol voor de gemeenteraden, past de provincie terughoudendheid. “De provincie moet niet meer willen weten dan de gemeenteraad behoort te weten” is dan het motto.

Het accent is komen te liggen op volgende de toezichtgebieden: Financiën, Wabo, Ruimtelijke Ordening, Archief en Huisvesting Statushouders. In 2014 is daaraan het gebied ‘Monumenten’ aan toe worden gevoegd. In het algemeen verwacht de provincie dat 2x per jaar in de P&C-cyclus (bij de begroting en bij het jaarverslag) zou moeten worden gerapporteerd. Niet de hele inhoud van het toezicht, maar wel een compilatie van de resultaten / management-samenvatting. In elk geval wordt in het verslag voor alle beleidsterreinen een conclusie gegeven over de uitkomsten van het toezicht. Door de provincie wordt verwacht dat de gemeenten de resultaten benoemen van de bovengenoemde beleidsterreinen en daarbij ook aangeven of ze dat goed, matig of slecht doen. Om dit te beoordelen zijn tevens beoordelingscriteria vastgesteld. Deze zijn reeds bij de jaarrekening 2012 separaat aan u voorgelegd.

Financiën

| Goed |
|---|
| <ol style="list-style-type: none">1. Geraamde structurele uitgaven en structurele inkomsten zijn in evenwicht. GOED2. Uit meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt gecontinueerd. GOED3. Er is voor zover bekend geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel kunnen beïnvloeden. De toezichthouder vraagt wel aandacht voor het regeerakkoord met de daarin opgenomen bezuinigingen en taakdecentralisaties. Deze kunnen van grote invloed zijn op de toekomstige financiële huishouding van de gemeente. GOED |

De begroting is meerjarig structureel sluitend. Als gevolg van de decentralisaties dreigen er echter meerjarige tekorten. Middels het in deze begroting geraamde maatregelenpakket verwachten wij deze tekorten te kunnen opvangen.

Gelet op de zeven, samen met de provincie opgestelde, toets criteria kunnen we stellen dat we op deze criteria, met uitzondering van het eerste criterium, goed scoren. Het eerste criterium betreft het structureel in evenwicht zijn van het begrotingsjaar. Voor 2015 zal een tijdelijk structureel tekort worden opgevangen middels een onttrekking aan de algemene reserve.

Voor wat betreft het criterium onderhoud kapitaalgoederen kan nog worden opgemerkt dat onlangs een nieuw wegenbeheersplan voor de periode 2014-2018 is vastgesteld. In 2013 is het nieuwe beheersplan voor de Openbare Verlichting en het Afvalwaterbeleidsplan met de bijbehorende middelen vastgesteld.

Op basis van bovenstaande gegevens komen wij tot de conclusie dat wij, ten tijde van de toetsing van de begroting 2015, de taak op het gebied van financiën **goed** uitvoeren.

Goed

Beleid, probleem- /risicoanalyse

1. Actueel beleid (minimaal vergunningen- en handhaving-beleid inclusief brandveiligheid, protocol bouwplantoetsing, bodembeleid) en probleem- en risicoanalyse (<4 jaar) is beschikbaar voor GS. Resultaat: **GOED**
2. Beleid bevat doelen en prioriteiten, ambitieniveau is in lijn met capaciteit. Resultaat: **GOED**
3. Beleid en probleem- en risicoanalyse besteedt aandacht aan de onderkende Wabo-risico's (asbest, verontreinigde grond, brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen, constructieve veiligheid en brandveiligheid) en is duidelijk over wat de specifieke gemeentelijke risico's zijn. Tevens wordt in kader toezicht en handhaving aandacht besteed aan de prioritaire RO belangen: veiligheid/ gezondheid, landschap, natuur en cultuurhistorie. Resultaat: **GOED**

Jaarprogramma

4. Voor 1 januari is het jaarlijkse uitvoeringsprogramma vth-taken vastgesteld door B&W en beschikbaar voor GS. Het programma wordt aangeboden aan de raad. Resultaat: **GOED**
5. Jaarprogramma heeft duidelijke relatie met risico's, doelen, prioriteiten en evaluatie vorig programma. Beschikbare middelen toereikend voor uitvoering. Resultaat: **GOED**
6. In jaarprogramma zijn vwb vergunningverlening in ieder geval de systematiek en werkzaamheden voor het actueel houden van vergunningen voor risicovolle activiteiten beschreven.. Resultaat: **GOED**.

Jaarverslag

7. Voor 1 april, dan wel samen met de jaarrekening voor 15 juli, is het jaarverslag vth-taken aangeboden aan raad en beschikbaar voor GS.. Resultaat: **GOED**.
8. Jaarverslag bevat duidelijke conclusies over mate van uitvoering jaarprogramma, de bijdrage aan beleidsdoelen, de beheersing van risico's en/of beleid, prioriteiten en/of programma bijgesteld dienen te worden. Resultaat: **GOED**

Ruimtelijke Ordening

Het interbestuurlijk toezicht op het terrein van de ruimtelijke ordening gaat nadrukkelijk niet over het toezicht op de naleving van de provinciale omgevingsverordening. Hier wordt niet (achteraf) op toegezien in het kader van het IBT, maar via de provinciale toezichtmogelijkheden op grond van de Wro en het Bro (overleg, zienswijze, reactieve aanwijzing of beroep).

Goed

Bestemmingsplan en beheersverordening:

1. Voor het gehele grondgebied gelden actuele en aangepaste plannen / verordeningen. Gelijktijdig met de jaarrekening is het jaarverslag uitvoering Wro-taken aan de raad aangeboden en aan GS gestuurd. Resultaat: **GOED**

Toezicht en handhaving

2. Voor 1 januari is het jaarlijkse programma voor toezicht en handhaving in het kader van de Wro aan de raad aangeboden en aan GS gestuurd. Resultaat: **GOED**
3. Gelijktijdig met de jaarrekening is het jaarverslag toezicht en handhaving in het kader van de Wro aan de raad aangeboden en aan GS gestuurd. Resultaat: **GOED**

Monumenten en Archeologie

Goed

Zijn de bestemmingsplannen of is de beheersverordening voor het hele gemeentelijke grondgebied Maltaproof en zijn alle rijksbeschermd stads- en dorpsgezichten opgenomen in een bestemmingsplan of beheersverordening? en beheersverordening:

1. De vastgestelde of in procedure zijnde bestemmingsplannen zijn voor het hele gemeentelijke grondgebied Maltaproof en alle rijksbeschermd stads- en dorpsgezichten zijn erin opgenomen. Resultaat: **GOED**

Heeft de gemeente voor de gebouwde rijksmonumenten en monumentencommissie die voldoet aan artikel 15 van de Monumentenwet?

2. Een ingestelde monumentencommissie die voldoet aan artikel 15 Monumentenwet. Resultaat: **GOED**

Houdt het college voor de gebouwde rijksmonumenten een openbaar register bij van verleende omgevingsvergunningen (als bedoeld in artikel 20 Monumentenwet)?

3. Er is een openbaar en compleet register en er wordt voldaan aan de termijnen waarbinnen verleende vergunningen in het register moeten zijn opgenomen. Resultaat: **GOED**

Wordt in alle wettelijke verplichte gevallen voor gebouwde rijksmonumenten advies gevraagd aan de monumentencommissie?

4. In alle gevallen is advies gevraagd aan de monumentencommissie. Resultaat: **GOED**

Hebben er het afgelopen jaar incidenten in uw gemeente plaatsgevonden? Zo nee, dan is deze vraag niet van toepassing.

5. Er hebben zich geen incidenten voorgedaan.. Resultaat: **GOED**

Archief

De Archiefwet 1995 bepaalt in artikel 30 lid 1 dat het college van burgemeester en wethouders zorgdraagt voor de archiefbescheiden van een gemeente. Zorg betekent in dit kader de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de naleving van de bepalingen die in de archiefwet- en regelgeving zijn gesteld. In de Archiefverordening van de gemeente Bedum 1996 is voorts vastgelegd dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum tenminste eenmaal per twee jaar verslag doet aan de gemeenteraad over de uitvoering van de zorgplicht.

Met de inwerkingtreding van de Wet revitalisering generiek toezicht per 1 oktober 2012 is de horizontale verantwoording van het college van B&W aan de gemeenteraad inzake genoemde zorgplicht nog eens herbevestigd en geaccentueerd. Door de Wet revitalisering generiek toezicht is het verticale archieftoezicht vanuit de provincie meer op afstand komen te staan en dient het horizontale archieftoezicht binnen de gemeente te worden versterkt.

Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) gemeentelijke archiefketen

De verantwoording van het college van B&W aan de gemeenteraad van de gemeente Bedum heeft in 2014 over het jaar 2013 aan de hand van het door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ontwikkelde instrumentarium – de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) gemeentelijke archiefketen – plaatsgevonden. Dit instrumentarium – in feite vragen over de kritieke punten van het archiefbeheer – is niet alleen gebruikt bij de verantwoording van het college aan de gemeenteraad, maar ook ten behoeve van de verantwoording van de gemeente aan de externe toezichthouder (de provincie) en indirect die aan de burger.

De tien hoofdvragen van de KPI's gemeentelijke archiefketen zijn niet vrijblijvend, maar verplicht. Zij zijn afgeleid van de voor gemeenten geldende artikelen in de Archiefwet, het Archiefbesluit en/of de Archiefregeling. Door het beantwoorden van de KPI-vragen wordt een gemeente in staat gesteld te bepalen of zij aan de archiefwettelijke eisen voldoet, en wanneer niet of er in zo'n geval dan sprake is van taakverwaarlozing. In het geval van taakverwaarlozing zonder adequaat verbeterplan kan de provinciale toezichthouder alsnog ingrijpen.

Cruciale thema's en (interne) beoordeling

Op basis van een risicoanalyse heeft Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen uit de tien KPI-hoofdvragen vier cruciale thema's gekozen als focus voor het toezicht (op afstand) – zoals deze thema's overeenkomen met de aanbevelingen van de VNG. Wanneer aan ieder van de vier thema's wordt voldaan, zal de provincie de gemeente als 'goed' beoordelen. Als aan tenminste één van de vier niet wordt voldaan, is er sprake van taakverwaarlozing en zal de beoordeling 'slecht' zijn. Wanneer dit laatste echter tot aantoonbaar lage risico's leidt en/of vergezeld gaat van een adequaat verbeterplan, wordt als beoordeling 'matig' aangehouden. Bij de kwalificatie 'slecht' zullen de landelijke beleidskaders voor indeplaatsstelling en schorsing/vernietiging in werking treden, welke uiteindelijk tot ingrijpen kunnen leiden.

In het Jaarverslag 2013-Paragraaf Interbestuurlijk Toezicht (IBT) en de toelichting daarop: 'Toelichting paragraaf Interbestuurlijk toezicht-onderdeel Archief' is aangegeven hoe de gemeente Bedum zichzelf beoordeelt voor wat betreft het voldoen aan de archiefwettelijke eisen (zowel op het niveau van een thema als van een indicator), welke verbetermaatregelen reeds zijn genomen en welke verbetermaatregelen worden voorgesteld. De conceptbeoordeling van de interne beoordeling van de vier thema's (door de provincie) zal ambtelijk aan de gemeente Bedum worden voorgelegd, zodat eventuele misverstanden of onvolkomenheden kunnen worden weggenomen. Nadien zal de provincie de beoordeling officieel vaststellen.

Hieronder zal de interne beoordeling (zoals in het Jaarverslag 2013-Paragraaf Interbestuurlijk Toezicht (IBT) opgenomen) nogmaals in zijn geheel worden weergegeven en zal per KPI worden aangegeven welke verbetermaatregelen er sinds het Jaarverslag 2013 zijn getroffen – de verbetermaatregelen zullen telkens schuingedrukt onder een KPI worden weergegeven.

| Matig |
|---|
| Thema 1 – Het beheer van zowel analoge als digitale overheidsinformatie voldoet aan toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem. MATIG |
| KPI 1: Lokale regelingen - Voldoen de gemeentelijke regelingen aan de wettelijke eisen? MATIG |
| KPI 2: Interne kwaliteitszorg en toezicht - Werkt de gemeente structureel aan de kwaliteit(verbetering) van haar informatiehuishouding? MATIG |
| KPI 9: Rampen, calamiteiten en veiligheid - Heeft de gemeente plannen voor het behoud van de (te bewaren) archiefbescheiden bij bijzondere omstandigheden? MATIG (HOEWEL GEEN SPRAKE VAN TAAKVERWAARLOZING) |
| KPI 10: Middelen en mensen - Kan de gemeente beredeneerd aangeven, gelet op haar wettelijke taken voor de archiefzorg en het archiefbeheer, hoeveel middelen en mensen zij hiervoor ter beschikking stelt alsmede hun kwaliteitsniveau? MATIG (HOEWEL GEEN SPRAKE VAN TAAKVERWAARLOZING) <i>Eind oktober 2012 zijn de ontwikkelingen en achterstanden in archiefwerkzaamheden inzichtelijk gemaakt en is geadviseerd op welke wijze daarop kan worden ingespeeld. Dit heeft destijds geleid tot het inhuren van externe ondersteuning. Halverwege 2014 blijkt dat de achterstanden worden ingelopen, maar dat er vele ontwikkelingen zijn en dat extra formatie gevraagd blijft. Inmiddels is daarom de sinds eind 2012 ingehuurde ondersteuning omgezet in vaste formatie (voor 3 dagen per week).</i> |
| Thema 2 – Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt in goede, geordende en toegankelijke staat gebracht. MATIG |
| KPI 3: Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden - Geschiedt de ordening planmatig, waarborgen het systeem en de materialen de authenticiteit, context, toegankelijkheid en de duurzaamheid van de archiefbescheiden? MATIG |

KPI 4: Digitale archiefbescheiden in het bijzonder - Werkt de gemeente inzake digitale archiefbescheiden systematisch aan digitaal informatiebeheer en voldoet ze aan de specifieke wettelijke voorschriften?

MATIG

Thema 3 – Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt tijdig vernietigd dan wel overgebracht, openbaar gemaakt en beschikbaar gesteld.

MATIG

KPI 5: Vernietiging, vervanging en vervreemding van archiefbescheiden - Weegt de gemeente zorgvuldig af wanneer het bezit van bescheiden niet meer van belang is voor bedrijfsvoering, democratische controle en cultuurhistorie?

MATIG

In het advies dat leidde tot het inhuren van de uitzendkracht is onder andere de achterstandsklus 'Nog niet-vernietigde vernietigingsbestanden' opgenomen. De klus heeft in het memo en advies de hoogste prioriteit gekregen en zal in 2014 worden uitgevoerd.

KPI 6: Overbrenging van archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats - Brengt de gemeente het principe van de Archiefwet 'te bewaren archiefbescheiden na 20 jaar overbrengen, tenzij met redenen omkleed' correct in de praktijk?

MATIG

In het advies dat leidde tot het inhuren van de uitzendkracht is onder andere de achterstandsklus 'Inventaris gemeentebestuur Bedum 1941-1996' opgenomen. De klus heeft in het memo en advies de hoogste prioriteit gekregen en zal in 2014 worden uitgevoerd.

KPI 8: Terbeschikkingstelling van naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden - Voldoet de gemeente in de praktijk aan de openbaarheidseisen van de Archiefwet?

GOED/MATIG

Thema 4 – Zowel analoge als digitale overheidsinformatie wordt duurzaam beheerd en is geplaatst in daartoe geëigende omgevingen.

MATIG

KPI 3: Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden - Geschiedt de ordening planmatig, waarborgen het systeem en de materialen de authenticiteit, context, toegankelijkheid en de duurzaamheid van de archiefbescheiden?

MATIG

KPI 7: Archiefbewaarplaatsen, archiefruimten en e-depots - Zijn de fysieke en digitale bewaaromstandigheden op orde?

GOED/MATIG

Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen heeft in 2013 aan de gemeente Bedum medegedeeld dat de plannen voor nieuwbouw en inrichting van de archiefbewaarplaats op 26-01-2005 voldeden aan de (toentertijd geldende) Regeling bouw en inrichting archiefruimten en archiefbewaarplaatsen. Halverwege juli 2013 hebben we de Concept-checklist digitale archiefbewaarplaatsingevuld. Een aantal vragen in deze checklist moest ontkennend worden beantwoord. Deze punten dienen nog te worden nagelopen op hun risico's.

Huisvesting statushouders

Alle gemeenten hebben de wettelijke taak om vergunninghouders te huisvesten. Door het rijk wordt elk half jaar een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten vergunninghouders. Veel gemeenten hebben in de afgelopen jaren achterstanden opgelopen. Eén van de oorzaken was dat het COA geen vergunninghouders aanleverde. Daarom is op 1 oktober 2012 een nieuwe toewijzingsprocedure geïntroduceerd. Vanaf deze datum krijgt een gemeente van het COA te horen welke asielzoeker of welk gezin een huis moet krijgen. De gemeente doet vervolgens een passend aanbod, begeleidt de verhuizing in een termijn van 12 weken en start met het organiseren van uitkering, onderwijs en inburgering.

Goed

De termijn van 12 weken wordt nog wel eens overschreden, waardoor dit ook voor 2015 een aandachtspunt blijft. De realisatie van de taakstelling verloopt desondanks onder de nieuwe toewijzingsprocedure naar wens. Voor 2015 is de verwachting dat er per 1 januari 2015 een voorstand zal zijn van 6 statushouders. Er is derhalve sprake van een goede uitvoering van de taakstelling voor statushouders.

Door een verhoogde instroom van asielzoekers die in 2013 al merkbaar was, zijn de taakstellingen voor 2014 verhoogd, te weten 4 voor de eerste helft en 6 voor de tweede helft. Op basis hiervan kan er met enige zekerheid vanuit worden gegaan dat de taakstelling voor 2015 12 statushouders (twee keer het aantal van de tweede helft van 2014) zal zijn. De definitieve aantallen worden voor het eerste halfjaar bekend gemaakt in oktober 2014 en voor het tweede halfjaar in april 2015.

Het regionaal overleg dat naar aanleiding van de nieuwe toewijzingsprocedure is opgestart, met als deelnemende partijen de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum, Eemsmond, regievoerder COA, provincie Groningen, woningbouwcorporaties en opvangorganisaties voor statushouders, vindt nog steeds plaats.

Financiële begroting

Inleiding

Op de volgende bladzijden treft u aan het overzicht van baten en lasten 2015.

Het overzicht is opgebouwd aan de hand van de programma's. De algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien zijn apart in het overzicht tot uitdrukking gebracht.

De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vinden niet rechtstreeks plaats op de programma's maar komen apart tot uitdrukking. Hierdoor ontstaat een resultaat voor bestemming en een resultaat na bestemming.

Gemeld dient te worden dat onderstaand overzicht een uitsplitsing is van de cijfers 2015 die bij de programma's zijn opgenomen. Een één-op-één vergelijk tussen de programmacijfers in onderstaande cijfers is daarom wat lastig.

Een nadere onderbouwing van de cijfers is op hoofdlijnen te vinden bij de programma's en meer gedetailleerd in de productenbegroting. De productenbegroting maakt geen onderdeel uit van de besluitvorming. De productenbegroting is de begroting voor het college om de diverse taken uit te voeren en handvat voor de organisatie om tot detailuitvoering te komen. De productenbegroting ligt voor u ter inzage.

Met de vaststelling van de begroting 2015 machtigt u het college van burgemeester en wethouders tot uitvoering van de werkzaamheden binnen de budgetten zoals opgenomen in het overzicht van baten en lasten.

| Overzicht van baten en lasten | | | | | | | |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|--------------------|
| | Rekening 2013 | | Begroting 2014 | | Begroting 2015 | | |
| Omschrijving programma | Lasten | Baten | Lasten | Baten | Lasten | Baten | Saldo |
| Algemeen bestuur | 1.567.823 | 153.984 | 1.621.516 | 206.865 | 1.611.713 | 170.572 | -1.441.141 |
| Openbare orde en veiligheid | 602.894 | 0 | 640.793 | 0 | 628.822 | 0 | -628.822 |
| Verkeer, vervoer en waterstaat | 3.303.757 | 229.764 | 1.832.319 | 22.029 | 1.788.509 | 22.029 | -1.766.480 |
| Economische zaken | 129.792 | 99.906 | 142.427 | 91.059 | 143.322 | 91.059 | -52.263 |
| Onderwijs | 846.975 | 46.623 | 801.232 | 28.623 | 798.797 | 31.195 | -767.602 |
| Cultuur en recreatie | 2.555.368 | 246.669 | 2.456.558 | 265.942 | 2.435.329 | 284.909 | -2.150.420 |
| Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening | 6.121.214 | 3.585.808 | 5.975.259 | 3.407.855 | 9.970.815 | 1.934.266 | -8.036.549 |
| Volksgezondheid en milieu | 2.855.173 | 2.315.292 | 2.827.035 | 2.221.014 | 2.855.327 | 2.272.446 | -582.881 |
| Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting | 1.671.453 | 638.864 | 1.248.796 | 359.025 | 1.285.154 | 334.888 | -950.267 |
| Financiën | 336.447 | 335.786 | 625.369 | 10.295 | 457.544 | 8.636 | -448.908 |
| Subtotaal programma's (a) | 19.990.896 | 7.652.696 | 18.171.304 | 6.612.706 | 21.975.331 | 5.150.000 | -16.825.332 |
| Omschrijving algemene dekkingsmiddelen | | | | | | | |
| Lokale heffingen | | 1.576.653 | | 1.623.495 | | 1.721.978 | 1.721.978 |
| Algemene uitkeringen | | 9.531.089 | | 9.620.631 | | 14.248.235 | 14.248.235 |
| Dividend en rente | | 168.516 | | 586.541 | | 566.248 | 566.248 |
| Saldo financieringsfunctie | | | | | | | 0 |
| Saldo compensabele BTW en | | | | | | | 0 |
| Uitkering BTW-compensatiefonds | 0 | 0 | | | | | 0 |
| Overige algemene | | | | | | | 0 |
| Dekkingsmiddelen | | 620.437 | | | | | 0 |
| Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (b) | 0 | 11.896.695 | 0 | 11.830.666 | 0 | 16.536.461 | 16.536.461 |
| Onvoorzien (c) | 0 | 0 | 24.139 | 0 | 26.585 | 0 | -26.585 |
| Resultaat voor bestemming | 19.990.896 | 19.549.391 | 18.195.443 | 18.443.372 | 22.001.916 | 21.686.461 | -315.456 |
| Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves: | | | | | | | 0 |
| | 2.669.101 | 3.971.143 | 1.453.187 | 1.291.420 | 376.113 | 434.730 | 58.617 |
| | | | | | | | 0 |
| Totaal toevoegingen en onttrekkingen | 2.669.101 | 3.971.143 | 1.453.187 | 1.291.420 | 376.113 | 434.730 | 58.617 |
| | | | | | | | 0 |
| Resultaat na bestemming | 22.659.997 | 23.520.534 | 19.648.630 | 19.734.792 | 22.378.029 | 22.121.191 | -256.839 |

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Algemeen

Het overzicht van baten en lasten geeft een totaaloverzicht van hoe de bedragen in de begroting 2015 zijn opgebouwd. Het overzicht is opgesteld conform de wettelijke voorschriften. Deze voorschriften geven aan dat inzichtelijk moet worden gemaakt welke baten en lasten rechtstreeks aan de programma's kunnen worden toegeschreven (a).

De algemene dekkingsmiddelen mogen niet rechtstreeks aan de programma's worden toegeschreven. Deze middelen worden op het overzicht verantwoord onder b). Onder de algemene dekkingsmiddelen zijn ook opgenomen de algemene uitgaven en inkomsten. Dit zijn de opgenomen stelposten. Voor volgende jaren moeten deze stelposten zoveel mogelijk worden doorberekend aan de programma's.

Ook de post onvoorzien (c) wordt niet rechtstreeks aan een programma toegerekend.

De optelling van a, b en c geeft het begrotingsresultaat voor bestemming aan.

In de begroting is er rekening mee gehouden (net als in voorgaande jaren) dat er toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn. Deze toevoegingen en onttrekkingen beïnvloeden het begrotingssaldo. Om een zuiverder beeld te krijgen schrijven de BBV voorschriften voor dat deze toevoegingen apart inzichtelijk moeten worden gemaakt en niet meer toegeschreven worden aan de programma's.

Na deze toevoegingen en onttrekkingen ontstaat uiteindelijk het resultaat na bestemming.

Omvang budgetten

Uitgangspunt bij de begroting 2015 zijn de budgetten 2014. Bij de budgetten voor 2015 is rekening gehouden met de prijsstijging, omdat deze ook worden gecompenseerd in de algemene uitkering.

Wel is gekeken naar de werkelijke ontwikkelingen zoals opgenomen in de jaarrekening 2013 en de voorjaarsnota 2014. Indien de werkelijke ontwikkelingen afwijken van de begrote bedragen 2014 dan is rekening gehouden met de werkelijke ontwikkelingen en zijn de budgetten 2015 daar op afgestemd.

Incidentele baten en lasten

De incidentele lasten in de begroting 2015 zijn in onderstaand overzicht weergegeven:

| | Bedrag | Dekking |
|---|-----------------|--------------------------|
| Secretariële ondersteuning samenwerking | € 10.000 | Dekking Algemene Reserve |
| Dotatie OV fonds | € 5.500 | Dekking Algemene Reserve |
| Deelname 'waarstaatjegemeente' 2015 | € 7.500 | Dekking Algemene Reserve |
| Onvoorzien | € 26.585 | Dekking Algemene Reserve |
| | <u>€ 49.585</u> | |

Uiteenzetting van de financiële positie

Algemeen

In de begroting wordt beleid uitgezet op basis van verwachte financiële mogelijkheden. Hierbij is de ontwikkeling van de financiële positie afhankelijk van zaken als:

- werkelijke ontwikkelingen, zoals vastgelegd in het jaarverslag en de tussentijdse rapportages;
- inschatting van de (beheersmatige) risico's voor de gemeentelijke exploitatie;
- het weerstandvermogen;
- de invloed van rijksbeleid (onder andere uitkering gemeentefonds);
- de eigen toekomstvisie.

Conclusie

Gelet op de uitkomst van de begroting 2015, de meerjarenraming en het weerstandvermogen van onze gemeente, is de financiële positie redelijk te noemen, maar staat nog steeds onder druk. In de begroting en de meerjarenraming zijn de kortingen van het Rijk verwerkt. Met name in het begrotingsjaar laat de algemene uitkering een forse daling zien. In de kadernota zijn een groot aantal voorstellen gedaan om het tekort in 2015 op te kunnen vangen. Het begrotingsjaar is niet sluitend. De provincie heeft in haar begrotingscirculaire aangegeven een structureel tekort voor het begrotingsjaar te accepteren mits er zicht is op een sluitende meerjarenraming. De meerjarenraming sluit in het laatste jaar, hiermee voldoen we dus aan de vereiste van de provincie. Wel is er echter nog steeds sprake van onzekerheden die van rijkswege op ons afkomen. Daarbij valt te denken aan de financiële gevolgen van de decentralisaties en eventuele verdere bezuinigingen van het Rijk. Ook zijn er voor de toekomst nog verschillende wensen (o.a. beschoeiingen, kademuren en natuurvriendelijke oevers) waar we momenteel, gezien de huidige financiële situatie, niet in kunnen voorzien.

Afhankelijk van de ontwikkeling van de financiële positie zullen ook voorstellen worden gedaan voor invulling van deze wensen.

Meerjarenraming 2016 - 2019

| | | | | | | | |
|--|--|--|--|-------------|-------------|-------------|-------------|
| MEERJARENRAMING | | | | | | | |
| voor de periode 2016-2019 | | | | | | | |
| I. Inleiding | | | | | | | |
| In de voorliggende kadernota is de meerjarenraming opgenomen voor het tijdvak 2016-2019. | | | | | | | |
| Alle ontwikkelingen en beleidsvoornemens, waarvan wij op dit moment de financiële gevolgen kunnen overzien, zijn in deze cijferopstelling verwerkt. Wij merken daarbij op dat de opgenomen ramingen een voorlopig karakter dragen en slechts dienen als leidraad voor toekomstige beleidsbeslissingen. Indien noodzakelijk zullen de opgenomen ramingen middels de reguliere Planning & Control instrumenten worden aangepast. | | | | | | | |
| II. Hoofdkenmerken en uitgangspunten | | | | | | | |
| De meerjarenraming is gebaseerd op de volgende kenmerken en uitgangspunten: | | | | | | | |
| 1. voor de jaren na 2015 gaan wij uit van een inflatie - ontwikkeling van 1,5% per jaar voor loonkosten en 0,75% voor overige kosten in 2016 en de jaren daarna rekenen we met 0,5%. | | | | | | | |
| 2. raming voor trendmatig incidenteel salarissen van € 11.345,- per jaar; | | | | | | | |
| 3. korting algemene uitkering wegens groei W.O.Z.-waarde; gemiddelde WOZ-waarde per nieuwe woning € 200.000 | | | | | | | |
| 4. rentepercentage nieuwe financieringsmiddelen 4,0% met ingang van de begroting 2015; | | | | | | | |
| 5. volumestijging algemene uitkering met als uitgangspunt: | | | | | | | |
| groei nieuwe woningen vanaf 2012 35 woningen per jaar; | | | | | | | |
| groei inwoneraantal (basis 2012 10.507) gekoppeld aan nieuwe woningen 2,3 inwoners per woning. | | | | | | | |
| 6. procentuele verhoging van de tarieven voor: | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| - gebruik sportvelden | | | | 0,75 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| - gebruik sportlokaliteiten | | | | 0,75 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| - marktgelden | | | | 0,75 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| - secretarieleges | | | | 0,75 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| - afvalstoffenheffing (100% kostendekkendheid) | | | | PM | PM | PM | PM |
| - rioolrechten (conform Afvalwaterbeleidsplan) | | | | 0,5 | 0,5 | 0,5 | 0,5 |
| - begraafrechten | | | | 0,75 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| - bouwleges | | | | 0,75 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| - hondenbelasting | | | | 0,75 | 0,50 | 0,50 | 0,50 |
| - onroerende zaakbelastingen (% verhoging opbrengst) | | | | 6,50 | 6,50 | 6,50 | 3,00 |
| - belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (% verhoging opbrengst) | | | | 6,50 | 6,50 | 6,50 | 3,00 |
| Voor 2016 t/m 2018 is voor de OZB een extra verhoging geraamd 3,5% meer dan de macronorm, dit komt neer op 6,5%, in 2019 gaan we terug naar de macronorm (3%). | | | | | | | |
| 7. opname voorlopige ramingen huisvestingsplan onderwijs in de investeringslijsten; | | | | | | | |
| 8. met uitzondering van een toename van de aangeboden hoeveelheid afval is geen rekening gehouden met arealuitbreiding; | | | | | | | |
| 9. investering op onderuitputting. | | | | | | | |
| 10. de berekening van de algemene uitkering is gebaseerd op de septembercirculaire 2014. | | | | | | | |

| | | | | | | | |
|--|--|--------------------------|--|--------------------------|---------|-------------|---------|
| III. Overzicht lastenmutaties op functieniveau | | | | | | | |
| functie 003 | | | | | | | |
| 2015: Provinciale staten / Waterschap | | | | 2016: Tweede kamer | | 2017: ----- | |
| 2018: Gemeenteraad | | 2018: Europees parlement | | 2019: Provinciale staten | | | |
| De kosten van het organiseren van een verkiezing bedragen gemiddeld € 10.275 | | | | | | | |
| | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| kosten verkiezingen | | | | 0 | -10.275 | 20.550 | -10.275 |
| functie 560 | | | | | | | |
| In 2014/2015 wordt te samen met het groenbeheersplan een inspectie uitgevoerd, een nieuwe ronde zal niet eerder plaatsvinden dan in 2020. | | | | | | | |
| | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| inspectie bomenbestand | | | | 0 | 0 | 0 | 0 |
| functie 922 | | | | | | | |
| In het verleden werd op de investeringslijst ruimte gereserveerd voor projecten in het kader van herstructurering. Met ingang van 2011 is besloten om deze ruimte als stelpost op te nemen, zodat inzichtelijker is wat de ruimte is. Het gaat om een jaarlijkse last (kapitaallast) van € 25.000. | | | | | | | |
| Onderdeel van het bezuinigingspakket was het schrappen van de verhoging in de jaren | | | | | | | |
| | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| herstructureringsfonds | | | | 25.000 | 25.000 | 25.000 | |
| Niet functioneel toegerekende stelposten | | | | | | | |
| .1. salarissen en sociale lasten | | | | | | | |
| - Voor de loonontwikkeling is rekening gehouden met een stijging van 2% in 2015 conform de uitkomst van de cao-onderhandelingen, voor de jaren na 2015 houden we de prijsontwikkeling aan van 1,5%. | | | | | | | |
| - Voor incidentele loonkostenstijging wordt een bedrag geraamd van € 11.345,- per jaar; | | | | | | | |
| .2. prijscompensatie | | | | | | | |
| - In de septembercirculaire 2014 is gecalculeerd met een kostenstijging van 1,25% voor 2015 en voor 2016 met 0,75% en de jaren daarna met 0,5%. | | | | | | | |
| De meerjarige ontwikkeling van de algemene uitkering is hierop gebaseerd. | | | | | | | |
| Om de lasten in evenwicht te houden met deze ontwikkeling van de algemene uitkering moeten deze ramingen ook stijgen met de genoemde percentages. | | | | | | | |
| .3. Kapitaallasten | | | | | | | |
| - Voor de onderscheidene jaren zijn de kapitaallasten geraamd. Een overzicht hiervan treft u aan op de investeringslijsten voor de diverse verslagjaren. Voor het indicatieve investeringsplan is een rentepercentage aangehouden van 4% (cf voorstel voorjaarsnota 2014). | | | | | | | |
| De kapitaallasten voor investeringen riolering zijn niet meegenomen (staan wel in de prioriteitenlijst) omdat deze lasten worden afgedekt binnen het GRP. | | | | | | | |

| In totaal levert dit voor voornoemde stelposten het volgende overzicht op: | | | | | | | | |
|--|--|--|--|--|----------------|----------------|----------------|----------------|
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| salarissen structureel | | | | | 70.340 | 71.395 | 72.466 | 73.553 |
| salarissen incidenteel | | | | | 11.345 | 11.345 | 11.345 | 11.345 |
| totaal salariskosten | | | | | 81.685 | 82.740 | 83.811 | 84.898 |
| | | | | | | | | |
| inflatiecorrectie: | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| a) energie | | | | | 2.613 | 1.755 | 1.764 | 1.773 |
| b) goederen en diensten | | | | | 28.339 | 19.035 | 19.130 | 19.225 |
| c) subsidies verenigingen, stichtingen en gem.regelingen | | | | | 18.748 | 12.593 | 12.656 | 12.719 |
| totaal inflatiecorrectie | | | | | 49.701 | 33.382 | 33.549 | 33.717 |
| | | | | | | | | |
| kapitaallasten: | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| nieuwe investeringslasten | | | | | 142.482 | 19.817 | 45.024 | 13.909 |
| vrijval kapitaallasten | | | | | -70.534 | -40.435 | -60.433 | -54.743 |
| saldo kapitaallasten | | | | | 71.948 | -20.618 | -15.409 | -40.834 |
| | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| saldo stelposten | | | | | 203.334 | 95.504 | 101.951 | 77.781 |
| | | | | | | | | |
| IV. Overzicht batenmutaties op functieniveau | | | | | | | | |
| | | | | | | | | |
| functie 002 | | | | | | | | |
| De opbrengst secretarieleges 2015 is geraamd op € 166.334 (incl. voorgestelde verhoging 2014 en rekening houdend met de afdracht aan het Rijk) | | | | | | | | |
| In de septembercircularie 2014 is gecalculeerd met een kostenstijging van 0,75% voor 2016 en de jaren daarna met 0,5%. | | | | | | | | |
| Dit geeft de volgende meeropbrengsten: | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| secretarieleges | | | | | 1.411 | 948 | 953 | 957 |
| | | | | | 1.411 | 948 | 953 | 957 |
| | | | | | | | | |

| | | | | | | | | | |
|---|--|--|--|--|------------------|------------------|------------------|---------------|--|
| functie 310 | | | | | | | | | |
| Voor 2016 wordt een verhoging geraamd van 0,75% de jaren daarna 0,5% om de kostenstijging te dekken. | | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | |
| marktgeld | | | | | 52 | 35 | 35 | 35 | |
| | | | | | | | | | |
| functie 530 | | | | | | | | | |
| In de septembercirculaire 2014 is gecalculeerd met een kostenstijging van 0,75% voor 2016 en de jaren daarna met 0,5%. | | | | | | | | | |
| Dit geeft de volgende meeropbrengsten: | | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | |
| huur sportaccommodaties | | | | | 1.439 | 967 | 971 | 976 | |
| | | | | | | | | | |
| In de septembercirculaire 2014 is gecalculeerd met een kostenstijging van 0,75% voor 2016 en de jaren daarna met 0,5%. | | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | |
| Begraafrechten | | | | | 1.101 | 740 | 743 | 747 | |
| | | | | | | | | | |
| functie 822 | | | | | | | | | |
| In de septembercirculaire 2014 is gecalculeerd met een kostenstijging van 0,75% voor 2016 en de jaren daarna met 0,5%. | | | | | | | | | |
| Dit geeft de volgende meeropbrengsten: | | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | |
| Leges omgevingsvergunning | | | | | 1.295 | 870 | 874 | 879 | |
| | | | | | | | | | |
| functie 920 | | | | | | | | | |
| Tot deze functie worden gerekend de in 2015 geraamde opbrengsten van de volgende belastingsoorten: | | | | | | | | | |
| | | | | | basis | verhoging | totaal | | |
| | | | | | 2014 | 2015 | 2015 | | |
| a. onroerende-zaakbelastingen gebruikers niet-woningen | | | | | 219.683 | 6,50% | 233.962 | | |
| onroerende-zaakbelastingen eigenaren | | | | | 1.333.922 | 6,50% | 1.420.627 | | |
| b. hondenbelasting | | | | | 58.686 | 1,25% | 59.420 | | |
| c. belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten | | | | | 1.203 | 6,50% | 1.281 | | |
| | | | | | <u>1.613.494</u> | | <u>1.715.290</u> | | |
| ad a. Voor de jaren 2015-2018 wordt rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 6,5%, in 2019 rekenen we met een stijging van 3% (cf macronorm 2015) conform de bezuinigingsvoorstellen 2014. | | | | | | | | | |
| De volumegroei van 26 woonruimten per jaar levert een meeropbrengst op, van | | | | | | | | | |
| 26 woningen x € 175.000 (waarde) is € 4.550.000 x tarief | | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | |
| verhoging OZB (excl. gebruikers woningen) | | | | | 107.548 | 114.539 | 121.984 | 59.960 | |
| volumestijging (excl. gebruikers) | | | | | 6.279 | 6.687 | 7.122 | 7.335 | |
| | | | | | <u>113.827</u> | <u>121.226</u> | <u>129.106</u> | <u>67.295</u> | |
| ad b. In verband met de algemene lastenstijging wordt voor de hondenbelasting een jaarlijkse verhoging | | | | | | | | | |

| | | | | | | | | |
|---|--|--|--|--|----------------|-----------------|----------------|---------------|
| geraamd van 0,75% voor 2016 en voor de jaren daarna met 0,5%. | | | | | | | | |
| Dit geeft de volgende meeropbrengsten: | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| verhoging hondenbelasting | | | | | 446 | 299 | 301 | 302 |
| (bij een stabiel aantal honden) | | | | | | | | |
| ad c. Deze belastingsoort stijgt en/of daalt mee met de tariefaanpassing voor de onroerende zaakbelastingen. | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| verhoging roerende zaakbelastingen | | | | | 83 | 89 | 94 | 101 |
| functie 921 | | | | | | | | |
| Onderstaande berekeningen zijn gebaseerd op de verdelingsmaatstaven gemeentefonds zoals die momenteel gelden. | | | | | | | | |
| De bedragen zijn gebaseerd op informatie uit de meircirculaire 2014. | | | | | | | | |
| | | | | | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Mutatie algemene uitkering | | | | | -54.309 | -174.514 | -81.410 | 28.345 |
| | | | | | -54.309 | -174.514 | -81.410 | 28.345 |

| | 2016 | | 2017 | | 2018 | | 2019 | |
|---|-----------------|---------------|-----------------|---------------|----------------|----------------|---------------|----------------|
| | lasten | baten | lasten | baten | lasten | baten | lasten | baten |
| saldo begroting 2015 | 256.839 | | | | | | | |
| <u>Programma 0 Algemeen bestuur</u> | | | | | | | | |
| Verkiezingen | - | | 10.275- | | 20.550 | | -10.275 | |
| Ondersteuning software digitaal en zaakgericht werken | | | | | | | | |
| Internationale betrekkingen (bezuinigingen 2014) | | | | | 5.312- | | | |
| <u>Programma 1 Openbare orde en veiligheid</u> | | | | | | | | |
| Veiligheidsmonitor | 5.000- | | 5.000 | | 5.000- | | 5.000 | |
| Regionalisering brandweer | 4.421- | | 4.421- | | -4.421 | | | |
| RIEC Noord | 500 | | | | | | | |
| <u>Programma 2 verkeer, vervoer en waterstaat</u> | | | | | | | | |
| Energiebesparing Openbare verlichting | | | | | 5.000- | | | |
| Correctie o.b.v. wegenbeheersplan | 112.152- | | | | 24.970- | | | |
| <u>Programma 3 Economische zaken</u> | | | | | | | | |
| Inflatiecorrectie marktgelden | | 52 | | 35 | | 35 | | 35 |
| <u>Programma 4 Onderwijs</u> | | | | | | | | |
| Incidentele posten IHP | | | | | | | | |
| <u>Programma 5 Cultuur en recreatie</u> | | | | | | | | |
| Inflatiecorrectie subsidies | 1.652 | | 2.848 | | 1.864 | | 2.822 | |
| Verlaging subsidie muziekschool (bezuinigingen 2014) | 50.000- | | | | | | | |
| Verlaging subsidie welzijnsinstellingen (bezuinigingen 2014) | 50.000- | | | | 10.000- | | | |
| Verlaging subsidie promotie Bedum (bezuiniging 2014) | 5.000- | | | | | | | |
| Bezuiniging sporthalbeheer (bezuiniging 2014) | 15.000- | | | | | | | |
| <u>Programma 6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening</u> | | | | | | | | |
| Bijdrage OV-fonds | | | | | 5.500- | | | |
| Inflatiecorrectie subsidies | 778 | | 1.022 | | 1.027 | | 1.032 | |
| Ontwikkeling budgetten Sociaal domein (conform IU) | 82.520- | | 209.031- | | 85.569- | | 54.446- | |
| Verlaging subsidie peuterspeelzaal (bezuiniging 2014) | 10.000- | | | | | | | |
| <u>Programma 7 Volksgezondheid en milieu</u> | | | | | | | | |
| Verrekening BTW afvalwaterbeleidsplan | | 4.774 | | 71.757 | | 73.290- | | 2.986 |
| <u>Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting</u> | | | | | | | | |
| Inflatiecorrectie subsidies | 15 | | 10 | | 10 | | 10 | |
| BAG/GIS Grootchalige basiskaart | | | 15.000- | | | | | |
| Pacht Folkerda | | | | | | 11.000- | | |
| <u>Programma 9 Financiën</u> | | | | | | | | |
| Stelpost: herstructureringsfonds | 25.000 | | | | 25.000 | | | |
| Stelpost: ILGcofinanciering (kapitaallast) | 5.850 | | 5.850 | | 5.850 | | 5.850 | |
| Stelpost: salarissen (loonstijging) | 81.685 | | 82.740 | | 83.811 | | 84.898 | |
| Stelpost: inflatiecorrectie (prijsstijging) | 49.701 | | 33.382 | | 33.549 | | 33.717 | |
| Stelpost: kapitaallasten | 71.948 | | 20.618- | | 15.409- | | 40.834- | |
| Stelpost: Toename tekort WSW | 59.173 | | 40.540 | | 36.385 | | | |
| Stelpost: Inflatiecorrectie leges, rechten en huren | | 5.247 | | 3.524 | | 3.542 | | 3.559 |
| Stelpost: Efficiency agv herindeling (bezuinigingen 2014) | | | 50.000- | | 50.000- | | | |
| Inflatiecorrectie OZB | | 113.827 | | 121.226 | | 129.106 | | 67.295 |
| Inflatiecorrectie hondenbelasting | | 446 | | 299 | | 301 | | 302 |
| Inflatiecorrectie RZB | | 83 | | 89 | | 94 | | 101 |
| Algemene uitkering: stand septembercirculaire 2014 | | 54.309- | | 174.514- | | 81.410- | | 28.345 |
| totaal | 219.047 | 70.120 | 137.953- | 22.416 | 3.135- | 32.622- | 27.774 | 102.624 |
| saldo | 148.927- | | 160.369 | | 29.487- | | 74.850 | |
| cumulatief | 148.927- | | 11.442 | | 18.045- | | 56.805 | |

| Overzicht van baten en lasten | | | | | | | | | | | |
|---|-------------------|-------------------|--------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| | Begroting 2015 | | | 2016 | | 2017 | | 2018 | | 2019 | |
| Omschrijving programma | Lasten | Baten | Saldo | Lasten | Baten | Lasten | Baten | Lasten | Baten | Lasten | Baten |
| Algemeen bestuur | 1.611.713 | 170.572 | -1.441.141 | 1.594.213 | 170.572 | 1.583.938 | 170.572 | 1.599.176 | 170.572 | 1.588.901 | 170.572 |
| Openbare orde en veiligheid | 628.822 | 0 | -628.822 | 619.901 | 0 | 620.480 | 0 | 611.059 | 0 | 616.059 | 0 |
| Verkeer, vervoer en waterstaat | 1.788.509 | 22.029 | -1.766.480 | 1.676.357 | 22.029 | 1.676.357 | 22.029 | 1.646.387 | 22.029 | 1.646.387 | 22.029 |
| Economische zaken | 143.322 | 91.059 | -52.263 | 143.322 | 91.111 | 143.322 | 91.146 | 143.322 | 91.181 | 143.322 | 91.216 |
| Onderwijs | 798.797 | 31.195 | -767.602 | 798.797 | 31.195 | 798.797 | 31.195 | 798.797 | 31.195 | 798.797 | 31.195 |
| Cultuur en recreatie | 2.435.329 | 284.909 | -2.150.420 | 2.316.981 | 284.909 | 2.319.829 | 284.909 | 2.311.693 | 284.909 | 2.314.515 | 284.909 |
| Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening | 9.970.815 | 1.934.266 | -8.036.549 | 9.879.073 | 1.934.266 | 9.671.064 | 1.934.266 | 9.581.022 | 1.934.266 | 9.527.608 | 1.934.266 |
| Volksgesondheid en milieu | 2.855.327 | 2.272.446 | -582.881 | 2.855.327 | 2.277.220 | 2.855.327 | 2.348.977 | 2.855.327 | 2.275.687 | 2.855.327 | 2.278.673 |
| Ruimtelijke ordening en Volkshuisvesting | 1.285.154 | 334.888 | -950.267 | 1.285.169 | 334.888 | 1.270.179 | 334.888 | 1.270.189 | 323.888 | 1.270.199 | 323.888 |
| Financiën | 457.544 | 8.636 | -448.908 | 750.901 | 13.883 | 842.795 | 17.407 | 961.981 | 20.949 | 1.045.612 | 24.508 |
| Subtotaal programma's (a) | 21.975.331 | 5.150.000 | -16.825.332 | 21.920.040 | 5.160.073 | 21.782.087 | 5.235.389 | 21.778.952 | 5.154.676 | 21.806.726 | 5.161.256 |
| Omschrijving algemene dekkingsmiddelen | | | | | | | | | | | |
| Lokale heffingen | | 1.721.978 | 1.721.978 | | 1.836.334 | | 1.957.948 | | 2.087.449 | | 2.155.147 |
| Algemene uitkeringen | | 14.248.235 | 14.248.235 | | 14.193.926 | | 14.019.412 | | 13.938.002 | | 13.966.347 |
| Dividend en rente | | 566.248 | 566.248 | | 566.248 | | 566.248 | | 566.248 | | 566.248 |
| Saldo financieringsfunctie | | | 0 | | | | | | | | |
| Saldo compensabele BTW en | | | 0 | | | | | | | | |
| Uitkering BTW-compensatiefonds | | | 0 | | | | | | | | |
| Overige algemene | | | 0 | | | | | | | | |
| Dekkingsmiddelen | | | 0 | | | | | | | | |
| Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (b) | 0 | 16.536.461 | 16.536.461 | 0 | 16.596.508 | 0 | 16.543.608 | 0 | 16.591.699 | 0 | 16.687.742 |
| Onvoorzien (c) | 26.585 | 0 | -26.585 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Resultaat voor bestemming | 22.001.916 | 21.686.461 | -315.456 | 21.920.040 | 21.756.581 | 21.782.087 | 21.778.997 | 21.778.952 | 21.746.375 | 21.806.726 | 21.848.998 |
| Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves: | 376.113 | 434.730 | 58.617 | 376.113 | 390.645 | 376.113 | 390.645 | 376.113 | 390.645 | 376.113 | 390.645 |
| Totaal toevoegingen en onttrekkingen | 376.113 | 434.730 | 58.617 | 376.113 | 390.645 | 376.113 | 390.645 | 376.113 | 390.645 | 376.113 | 390.645 |
| Resultaat na bestemming | 22.378.029 | 22.121.191 | -256.839 | 22.296.153 | 22.147.226 | 22.158.200 | 22.169.642 | 22.155.065 | 22.137.020 | 22.182.839 | 22.239.643 |
| | | -256.839 | | | -148.927 | | 11.442 | | -18.045 | | 56.803 |

Investeringslijsten 2015 - 2019

INVESTERINGSLIJST 2015

| omschrijving | geraamde kosten | compensabele btw | beschikking reserves | subsidies bijdragen inruil | netto investering | afschr. term. | afschr. + rente 4,00 % | overige lasten | totale jaarlijkse lasten |
|--|--------------------|---------------------|-------------------------|----------------------------------|----------------------|------------------|---------------------------------|-------------------|--------------------------------|
| <u>Programma 0</u> | | | | | | | | | |
| <u>Programma 2</u> | | | | | | | | | |
| Vervanging Kraan DAF 65 | 84.700 | 13.671 | | | 71.029 | 10 | 9.944 | 0 | 9.944 |
| Vervanging Pick-up 9 - VBL - 03 | 30.000 | 4.842 | | | 25.158 | 6 | 5.199 | 0 | 5.199 |
| Vervanging veegmachine | 100.000 | 16.140 | | | 83.860 | 10 | 11.740 | 0 | 11.740 |
| Openbare verlichting 2015 | 154.275 | 26.775 | | | 127.500 | 30 | 9.350 | 0 | 9.350 |
| Reconstructie Waldadrift | 1.428.463 | 247.915 | | | 1.180.548 | 20 | 106.249 | 0 | 106.249 |
| <u>Programma 3</u> | | | | | | | | | |
| <u>Programma 4</u> | | | | | | | | | |
| <u>Programma 5</u> | | | | | | | | | |
| <u>Programma 7</u> | | | | | | | | | |
| Tuinbouwstraat Zuidwolde BRP | 194.750 | | | | 194.750 | 40 ann | 9.839 | 0 | 9.839 |
| Van Berumstraat Zuidwolde BRP | 66.000 | | | | 66.000 | 40 ann | 3.335 | 0 | 3.335 |
| Industrieweg Bedum BRP | 10.000 | | | | 10.000 | 40 ann | 505 | 0 | 505 |
| Woonwijk Ter Laan 3 Bedum BRP | 42.500 | | | | 42.500 | 40 ann | 2.147 | 0 | 2.147 |
| Herinrichting Almastraat Bedum BRP | 25.300 | | | | 25.300 | 40 ann | 1.278 | 0 | 1.278 |
| Centrumplan Bedum BRP | 20.000 | | | | 20.000 | 40 ann | 1.010 | 0 | 1.010 |
| Herinrichting stationsgebied Bedum BRP | 175.000 | | | | 175.000 | 40 ann | 8.842 | 0 | 8.842 |
| BergBezinkZak Geert Reinderspark | 50.000 | | | | 50.000 | 40 ann | 2.526 | 0 | 2.526 |
| Afkoppelen i.h.k.v KRW/WB21 | 40.000 | | | | 40.000 | 40 ann | 2.021 | 0 | 2.021 |
| BRP maatregelen | 33.430 | | | | 33.430 | 20 ann | 2.460 | 0 | 2.460 |
| | 2.454.418 | 309.344 | 0 | 0 | 2.145.074 | | 176.446 | 0 | 176.446 |
| Exclusief riolering | | | | | 1.488.094 | | 142.482 | | 142.482 |

INVESTERINGSLIJST 2016

| omschrijving | geraamde kosten | compensabele btw | beschikking reserves | subsidies bijdragen inruil | netto investering | afschr. term. | afschr. + rente 4,00 % | overige lasten | totale jaarlijkse lasten |
|--|--------------------|---------------------|-------------------------|----------------------------------|----------------------|------------------|---------------------------------|-------------------|--------------------------------|
| | | | | | | | | | |
| <u>Programma 0</u> | | | | | | | | | |
| Stoomcleaner buitendienst | 4.165 | 672 | | | 3.493 | 4 | 1.013 | 0 | 1.013 |
| Gebouw buitendienst - 4 schuifdeuren - | 49.285 | 7.955 | | | 41.330 | 20 | 3.720 | 0 | 3.720 |
| | | | | | | | | | |
| <u>Programma 2</u> | | | | | | | | | |
| Vervanging busje afschr.7jr | 11.000 | 1.775 | | | 9.225 | 7 | 1.687 | 0 | 1.687 |
| Vervanging busje 98-BT-XV | 11.700 | 1.888 | | | 9.812 | 7 | 1.794 | 0 | 1.794 |
| Openbare verlichting 2016 | 154.275 | 26.775 | | | 127.500 | 30 | 9.350 | 0 | 9.350 |
| | | | | | | | | | |
| <u>Programma 3</u> | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| <u>Programma 4</u> | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| <u>Programma 5</u> | | | | | | | | | |
| Voetbal Onderdam- CV ketel - MJOP | 10.030 | 870 | | | 9.160 | 15 | 977 | 0 | 977 |
| Toren Zuidwolde - voegwerk - MJOP | 9.031 | 1.567 | | | 7.464 | 20 | 672 | 0 | 672 |
| Schrob-zuigmachine De Beemden | 4.000 | 694 | | | 3.306 | 7 | 604 | 0 | 604 |
| | | | | | | | | | |
| <u>Programma 7</u> | | | | | | | | | |
| Akkerstraat Zuidwolde BRP | 108.000 | | | | 108.000 | 40 ann | 5.457 | 0 | 5.457 |
| Centrumplan Bedum BRP | 300.000 | | | | 300.000 | 40 ann | 15.157 | 0 | 15.157 |
| Wilhelminalaan Bedum BRP | 232.500 | | | | 232.500 | 40 ann | 11.747 | 0 | 11.747 |
| Afkoppelen i.h.k.v KRW/WB21 | 40.000 | | | | 40.000 | 40 ann | 2.021 | 0 | 2.021 |
| BRP maatregelen | 33.430 | | | | 33.430 | 20 ann | 2.460 | 0 | 2.460 |
| | | | | | | | | | |
| | 967.416 | 42.198 | 0 | 0 | 925.218 | | 56.658 | 0 | 56.658 |
| | | | | | | | | | |
| Exclusief riolering | | | | | 211.288 | | 19.817 | | 19.817 |

| | | | INVESTERINGSLIJST 2017 | | | | | | |
|--|--|--|------------------------|--|--|--|--|--|--|
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |

| | | | INVESTERINGSLIJST 2018 | | | | | | | |
|--|--|--|------------------------|--|--|--|--|--|----|--|
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | </ | |

| | | | INVESTERINGSLIJST 2019 | | | | | | |
|--|--|--|------------------------|--|--|--|--|--|--|
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |
| | | | | | | | | | |

Overzicht van reserves en voorzieningen

| Overzicht van reserves en voorzieningen (€) | | Begroting 2015 | | | | | | | | |
|---|-------|----------------|--------------------|-------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------------|-------------------|
| | | saldo | verwachte mutaties | saldo ultimo 2014 | verwachte mutaties 2015 | verwachte mutaties 2016 | verwachte mutaties 2017 | verwachte mutaties 2018 | verwachte mutaties 2019 | saldo ultimo 2019 |
| C. Voorzieningen | | | | | | | | | | |
| Voorziening wethouderspensioenen c.a. | | 1.004.832,45 | | | | | | | | |
| * storting t..l.v. de exploitatie (600200) | | | 127.000,00 | | 127.000,00 | 127.000,00 | 127.000,00 | 127.000,00 | 127.000,00 | |
| * onttrekkingen | | | -47.950,00 | | -47.950,00 | -47.950,00 | -47.950,00 | -47.950,00 | -47.950,00 | |
| | | 1.004.832,45 | 79.050,00 | 1.083.882,45 | 79.050,00 | 79.050,00 | 79.050,00 | 79.050,00 | 79.050,00 | 1.479.132,45 |
| Onderhoud gemeentelijke gebouwen | | 631.880,73 | | | | | | | | |
| * jaarlijkse storting | | | 184.060,00 | | 184.060,00 | 184.060,00 | 184.060,00 | 184.060,00 | 184.060,00 | |
| * ontr ivm nog niet uitgevoerd onderhoud | | | -283.053,73 | | | | | | | |
| * onttrekking conform MJOP gem. gebouwen | | | -392.860,00 | | -163.988,00 | -245.029,00 | -250.844,00 | -339.174,00 | -244.798,00 | |
| | | 631.880,73 | -491.853,73 | 140.027,00 | 20.072,00 | -60.969,00 | -66.784,00 | -155.114,00 | -60.738,00 | -183.506,00 |
| Egalisatie tarief afvalstoffenheffing | | 434.240,23 | | | | | | | | |
| * onttrekking (exploitatie) | | | -25.000,00 | | -75.000,00 | -75.000,00 | -75.000,00 | -75.000,00 | -75.000,00 | |
| | | 434.240,23 | -25.000,00 | 409.240,23 | -75.000,00 | -75.000,00 | -75.000,00 | -75.000,00 | -75.000,00 | 34.240,23 |
| A. Algemene reserve | | 6.380.510,82 | -741.470,37 | 5.639.040,45 | -474.254,00 | -127.830,00 | -127.830,00 | -127.830,00 | -90.368,00 | 4.690.928,45 |
| B. Bestemmingsreserves | | 4.046.224,63 | -632.393,88 | 3.413.830,75 | -540.277,68 | -56.637,40 | -10.617,32 | -923.524,78 | -122.495,16 | 1.760.278,41 |
| C. Voorzieningen | | 2.070.953,41 | -437.803,73 | 1.633.149,68 | 24.122,00 | -56.919,00 | -62.734,00 | -151.064,00 | -56.688,00 | 1.329.866,68 |
| | | 12.497.688,86 | -1.811.667,98 | 10.686.020,88 | -990.409,68 | -241.386,40 | -201.181,32 | -1.202.418,78 | -269.551,16 | 7.781.073,54 |
| saldo 1 januari | | | | | 10.686.020,88 | 9.695.611,20 | 9.454.224,80 | 9.253.043,48 | 8.050.624,70 | 7.781.073,54 |
| rentebesparing (cf vjnota 2014: 4% miv 2015) | 4,00% | | | | 427.440,00 | 387.824,00 | 378.168,00 | 370.121,00 | 322.024,00 | |
| rentebestemming: | | | | | | | | | | |
| * algemene dekking exploitatie G.D. | | | | | -64.615,00 | -63.641,00 | -62.666,00 | -61.691,00 | -60.716,00 | |
| * toevoeging bestemmingsreserve onderhoud begraafplaatsen | | | | | -19.257,00 | -19.027,60 | -18.788,68 | -18.540,24 | -18.281,84 | |
| saldo naar de algemene reserve vrij aanwendbaar | | | | | 343.568,00 | 305.155,40 | 296.713,32 | 289.889,76 | 243.026,16 | |
| ontwikkeling vrij aanwendbaar deel | | | | | | | | | | |
| algemene reserve per ultimo dienstjaar | | | | | 3.917.329,19 | 4.119.022,59 | 4.312.273,91 | 4.498.701,67 | 4.675.727,83 | 4.675.727,83 |

Vaststellingsbesluit

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Bedum;

Gelet op artikel 191 van de Gemeentewet;

B e s l u i t :

De begroting voor het dienstjaar 2015 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Bedum, gehouden op 4 en 6 november 2014.

, voorzitter.

, griffier.

Bijlage I

Berekening EMU-saldo

Bijlage II

Specificatie algemene uitkering

Specificatie algemene uitkering 2015**Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven**

| Maatstaf | Berekende Aantallen | Gewicht / % | Uitkering |
|---|---------------------|-------------|--------------------|
| 1c Waarde niet-woningen eigenaren | 995.365,00 | -0,1504 | -149.702,90 |
| 1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater) | 873.971,00 | -0,1213 | -106.012,68 |
| 1a Waarde woningen eigenaren | 5.813.008,00 | -0,1135 | -659.776,41 |
| Subtotaal | | | -915.491,99 |

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

| Maatstaf | Berekende Aantallen | Gewicht | Bedrag in basis |
|--|---------------------|---------------|---------------------|
| 1e OZB waarde niet-woningen | 107,9 | 356,25 | 38.437,91 |
| 10a WWB schaalnaadeel | 0,24731183 | 112.176,71 | 27.742,63 |
| 10b WWB schaalvoordeel | 62,06 | 3.706,33 | 230.012,38 |
| 8 Bijstandsontvangers | 115 | 1.694,79 | 194.900,85 |
| 3a Eén-ouder-huishoudens | 265 | 149,76 | 39.686,40 |
| 3b Huishoudens | 4.676,00 | 90,84 | 424.767,84 |
| 2 Inwoners | 10.554,00 | 141,98 | 1.498.456,92 |
| 4 Inwoners: jongeren < 20 jaar | 2.512,00 | 195,4 | 490.844,80 |
| 5 Inwoners: ouderen > 64 jaar | 2.006,00 | 81,72 | 163.930,32 |
| 5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar | 539 | 26,99 | 14.547,61 |
| 58 Bevolkingskrimp | -- | 397,63 | 0 |
| 7 Lage inkomens | 1.330,00 | 86,47 | 115.005,10 |
| 7a Lage inkomens (drempel) | 849,3 | 332,14 | 282.086,50 |
| 12 Minderheden | 105 | 302,96 | 31.810,80 |
| 12a Minderheden (drempel) | -- | 325,71 | 0 |
| 11 Uitkeringsontvangers | 845 | 98,56 | 83.283,20 |
| 13 Klantenpotentieel lokaal | 8.750,00 | 39,6 | 346.500,00 |
| 14 Klantenpotentieel regionaal | 1.810,00 | 15,68 | 28.380,80 |
| 15h Achterstandsleerlingen (drempel) | -- | 2.312,25 | 0 |
| 38 Bedrijfsvestigingen | 592 | 76,03 | 45.009,76 |
| 29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930 | 678 | 31,13 | 21.106,14 |
| 31a ISV (a) stadsvernieuwing | 0,00048821 | 18.401.314,79 | 8.983,67 |
| 31b ISV (b) herstructurering | 0,00017957 | 11.293.609,47 | 2.028,03 |
| 36 Meerkernigheid | 3 | 8.111,29 | 24.333,87 |
| 37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied | 3,81 | 14.833,11 | 56.514,15 |
| 36a Kernen met 500 of meer adressen | 1 | 27.341,63 | 27.341,63 |
| 34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente | 1.295,28 | 11,7 | 15.154,78 |
| 35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor | 3.041,24 | 5,81 | 17.669,62 |
| 32 Omgevingsadressendichtheid | 3.004,38 | 77,29 | 232.208,14 |
| 32a Omgevingsadressendichtheid (drempel) | -- | 24,28 | 0 |
| 23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied | 39,37 | 1.520,38 | 59.857,36 |
| 22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen | 65,19 | 3.080,12 | 200.793,02 |
| 21 Oppervlakte bebouwing | 84 | 580,9 | 48.795,60 |
| 19 Oppervlakte binnenwater | 41 | 39,04 | 1.600,64 |
| 16 Oppervlakte land | 4.454,00 | 38,34 | 170.766,36 |
| 18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente | 5.612,04 | 26,11 | 146.530,36 |
| 24 Woonruimten | 4.807,00 | 55,45 | 266.548,15 |
| 25 Woonruimten * bodemfactor woonkernen | 5.912,61 | 51,35 | 303.612,52 |
| 39 Vast bedrag | 1 | 280.127,82 | 280.127,82 |
| Subtotaal | | | 5.939.375,69 |

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

| | |
|--------------------------------|---------------------|
| Uitkeringsfactor | 1,426 |
| Subtotaal (B x C (=uf)) | 8.469.549,73 |

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

| Maatstaf | Berekende Aantallen | Uitkering |
|--|---------------------|------------------|
| 61 Suppletie-regeling OZB | 21.049,00 | 21.049,00 |
| 55 WUW-middelen Gemeentefonds (IU) | -- | 0 |
| 56 Suppletie-regeling groot onderhoud verdeelstelsel | 25.499,00 | 25.499,00 |
| Subtotaal | | 46.548,00 |

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

| Maatstaf | Berekende Aantallen | Uitkering |
|--|---------------------|---------------------|
| 119 Centra voor jeugd en gezin (DU) | 219.570,00 | 219.570,00 |
| 71 Impuls Brede scholen combinatiefuncties (DU) | 34.200,00 | 34.200,00 |
| 113 Peuterspeelzaalwerk (DU) | 27.987,00 | 27.987,00 |
| 170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU) | 8.915,00 | 8.915,00 |
| 62 Wet maatschappelijke ondersteuning (IU) | 868.903,00 | 868.903,00 |
| 185 Huishoudelijke hulp toelage (DU) | -- | 0 |
| Subtotaal | | 1.159.575,00 |

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

| Maatstaf | Berekende Aantallen | Uitkering |
|--|---------------------|---------------------|
| 172 decentralisatie AWBZ naar WMO (IU) | 1.352.981,00 | 1.352.981,00 |
| 173 decentralisatie jeugdzorg (IU) | 2.354.812,00 | 2.354.812,00 |
| 174 decentralisatie Participatiewet (IU) | 1.780.261,00 | 1.780.261,00 |
| Subtotaal | | 5.488.054,00 |

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker

| Aanvullingen van de gebruiker | Opgave | Uitkering |
|-------------------------------------|--------|-----------|
| Gemeenteposten: | | |
| Verminderde uitname BCF m.i.v. 2010 | | 0 |
| Subtotaal | | 0 |

| | |
|-------------------------------|----------------------|
| Totaal uitkering 2015: | 14.248.234,74 |
|-------------------------------|----------------------|